

ವೆಂ ಕೆ ಟುಳ್ಳೆ ದ್ವ ದೀ ಪ್ರೆ ಲೆ

ಶಿವಶಾಂ ಪೀಟು

ಮೃಗನಾ ಶು. ೨೦/೫

ಶ್ರೀ ಮೊಂಕೆ ಬಾಚಲಾ ದೀಶಂ, ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣು

ಪ್ರಕಾಶಂ, ಶ್ರೀಶಿವಮೂರ್ತಿ ಮಂಡಾಶಂ

ಶ್ರೀ ಮದ್ವಿಷ್ಣು ಮಂಡಾಶಂ

rukata Krishna bealshini +
mangalika

భవద్విః జక్తకనాం వృద్ధిశ్చ
ప్రేక్ష్య ముదయకం, గౌరవభావ
చ చాదాద్యం, కుర్మంశు మమచాక్షరః॥
మహాశివో మహాదేవ, గర్భవస్తునా
ప్రకం, కుశ్యంశో ప్రదక్షిణాత్,
యదీక్ష్య భవమశ్మయే॥

ఆపస్తంబ గృహ్యసూత్ర, మస్తప్రశ్నద్వయ
సహితాః

యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః -

మైనురు సంస్థాన మహా విద్యద్భిః
స్తార, యజ్ఞిక, ప్రయోగ, కృష్ణయజుర్వేదసలక్షణ ఘనాంతవిద్యద్భిః

క. వేంకటరామావధానిభిః

ప్రయోగాధ్యేత్యాణాం సౌకర్యాయ, సంగృహీతాః
యథాశక్తి సంశోధితాశ్చ

ప్రథమ ముద్రణమ్ ౧,౦౦౦ ప్రతి

భావ మార్గశీర్షే

అముద్రాప్యన్త

౧౯౩౫

బి.సి.కె. ౩-౧-౩

BANGALORE CITY :

PRINTED AT THE MODI POWER PRINTING WORKS

SRI NARASIMHARAJA ROAD

1935

భూమికా

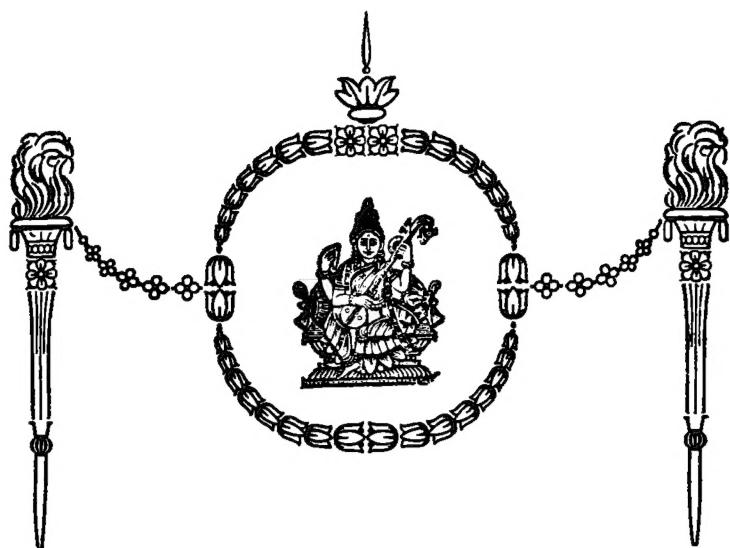

మయాఖిలు' యాజుష పూర్వ ప్రయోగోపయుక్త
 మంత్రాః, ఆపస్తంబ గృహ్యసూత్రీ, వాక్యానిచ ప్రయోగ
 రత్నాకరే, తత్త్వప్రయోగేష్వేవ ముద్రాపితా ఆసన్.
 అథాఽపి ఇదానీం అస్మిన్ “యాజుష పూర్వప్రయోగ
 మంత్రపుస్తకే” తత్త్వస్థానై పృథక్పృథక్ ముద్రణ
 నిమిత్తం, గురుముఖేన సమ్యక్ అకృత వేదాధ్యాయినాం
 అధ్యేతృణాం విద్యాధిక్షానాంచ సౌకర్య జననార్థమేవ.

ఏతత్పూర్వప్రయోగ మంత్రాధ్యయనేన పూర్వోక్త
 అధ్యాపకానాం విద్యాధిక్షానాంచ సౌకర్యజననద్వారా అయం
 గ్రంథః సర్వోపయోగీస్యాదితి, సదనుగ్రహేణ మమ
 యత్నోఽపి సఫలస్యాదితి చ ప్రార్థయే.

ఇతి సజ్జనవిధేయః,

కె. వెంకటరామావధానీ.

యా జుష పూర్వప్రయోగ మస్త్రాః

హరిః ఓమ్ ॥ ధృవాద్యాధృవాపృథివీ । ధృవం విశ్వ
మిదం జగత్ । ధృవాహ పర్వతా ఇమే । ధృవోరాజా
విశామయమ్ । ఇహైవైధి మాస్యధిష్ఠాః ॥ పర్వత ఇవావీచా
చలిః । ఇన్ద్ర ఇవైహధృవస్తిష్ఠ । ఇహ రాష్ట్రముధారయ । అభి
తిష్ఠ పృథ్వీతః । అధరేసన్తుశత్రవః । ఇన్ద్ర ఇవ వృత్రహాతిష్ఠ ॥

దేవీం వాచమజనయన్త దేవాః । తాం విశ్వరూపాః
ప్రశవో వదన్తి । సా నో మన్దేక్షమూర్జం దుహానా । ధేను
ర్వాగస్మానుప సుప్త్యతైతు ॥

ఓమ్॥ అశ్మన్నాఽఽంపర్వతే శిశియాణాంవాతేషరన్యై
 వరుణస్య శుష్కే । అఽభ్య ఓషధీభ్యో వనస్పతిభ్యోఽధి సంభృ-
 తాం తాంనఞ్మమూర్జం ధత్తమరుతస్సగ్ంరరాణాః । అశ్మగ్ం
 న్తే త్సుదముంతే శుగృచ్ఛత్త యం ద్విష్టాః । సముద్రస్య త్వా
 ఽవాకయాఽగ్నై పరి వ్యయామసి । పావకో అస్మభ్యగ్ం శివో
 భవ । హిమస్య త్వా జరాయుణా ఽగ్నై పరివ్యయామసి ।
 పావకో అస్మభ్యగ్ం శివోభవ । ఉపజ్మన్నప వేతసే ఽవత్త
 రం నదీష్వా । అగ్నే పితృ మపా మసి । మణ్డూకి తాభి రా-
 గహి నేమం నో యజ్ఞమ్ । పావకవణగ్ం శివం కృధి । పా
 వక ఆచితయన్త్యాకృపా । తౌమన్రురుచ ఉషస్తో నభానునా ।
 తూవన్న యామన్నేతశస్యనూ రణ ఆయో ఘృణే । సత
 తృషాణో అజరః । అగ్నే పావక రోచిషా మన్ద్రయాదేవ జి
 వ్యాయా । ఆ దేవా వక్షి యక్షి చ । ససః పావక దీదివో
 ఽగ్నే దేవాగ్ం ఇహోఽవహా । ఉప యజ్ఞగ్ం హవిశ్చ-
 నః । అపా మిదం న్యయనగ్ం సముద్రస్య వివేశనమ్ । అన్యం

తే అస్మత్తపస్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ శివో భవ ॥
 నమస్తే హరనే శోచిషే నమస్తే అస్త్యచిషే । అన్యంతే
 అస్మత్తపస్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ శివో భవ । నృష
 దైవ డపుష దైవ డ్వనన దైవ డ్భహిష దైవ డ్భువవిష దైవ డ్భా
 యే దైవా దైవానాం యజ్ఞియా యజ్ఞియానాగ్ సంవత్సరీణ
 ముపభాగమాసతే । అవృతాదో హవిషాయజ్ఞే అస్తింధ్వయం
 జహుధ్వం మధునోఘృతస్య । యే దైవా దైవేష్యధిదేవత్వ మా
 యన్ యే బ్రహ్మణః పురప్రతారో అన్య । యేభ్యోన తేపవతేధా
 మ కిం చన నతేదివోన పృథివ్యా అధిన్నుషు । ప్రాణదాలపా
 నదా వ్యానదాశ్చక్షుదా వహ్నోదావరివోదాః । అన్యం
 తే అస్మత్తపస్తు హేతయః పావకో అస్మభ్యగ్ శివో భవ ।
 అగ్ని స్తిగ్నాన శోచిషా యగ్ సద్విశ్వంస్యత్రిణమ్ । అగ్ని
 నో వగ్ సం తేరయిమ్ । సైనానీకేన సువిదతో అన్మేయ
 ష్టా దైవాగ్ ఆయజ్ఞిషస్త్వస్తి । అదభ్యో గోపాక్షతనః పరస్సౌ
 అగ్నేద్యుమదుతరేవద్దిదీహి ॥

మహీ ద్యాః పృథివీ చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్ష తామ్ ।

పిప్రతాం నో భర్తీమభిః ॥

ఓషధయ స్సంవదంతై సోమేనస్తహరాజ్ఞా । యస్మై
కరోతి బ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజన్పారయామసి ॥

ఆజిఘ్ర కలశం మవ్యురు ధారా పయస్వత్యాత్వా
విశంత్యిందవస్సముద్ర మివ సింధవస్సామా స్తహస్త్ర ఆభజ
ప్రజయా ప్రశుభిస్తహపునర్తావిశతాద్రయిః ॥

ఇమంమి గంగె యమునే నరస్వతి శుతుద్రిస్తాన్మగ్ం
సచతాపరుష్ణియా । అసిక్నియా మరుద్వృధేవితస్త్ర యాజ్ఞే
కియే శృణుహ్యసుమోమయా ॥

గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కర్తపిణీమ్ ।
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్ ॥

కాండాత్కాండాత్ప్రరోహన్తీ పరుషఃపరుషఃపరి । ఏవా
నోదూర్వే వ్రతను స్తహస్రేణ శతైనచ ॥

అశ్వధేవోనిషదసంప్రణేవో వసతిః కృతా । గోభాజ్ఞ
ఇత్కిలాసథ యత్స నవథ పూరుషమ్ ॥

యాః పరిసీ యాః అపలా అపుష్పాయాశ్చపుష్పిణీః ॥
బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానోముంచంత్యగ్ంహసః ॥

అగ్నేరేతశ్చం ద్రగ్ం హిరణ్యమ్ । అదభ్యస్సంభూత
మమృతం ప్రజాసు । తత్సంభరన్నత్తరతోనిధాయ । అత్తి
ప్రియచ్ఛందురితి తరేయమ్ ॥

బృహస్పతేజవస్వనోహవ్యాని విశ్వదేవ్య । రాస్త్వ-
రత్నాని దాశుషే ॥

యువాసు వాసాః పరివీత ఆగ్రాత్స ఉశ్చేయాస్థవతి
జాయమానః । తంధీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధియో
మనసా దేవయన్తః ॥

పూణాః దర్శివరాపత సుపూణాః పునరాపత ।
వస్సైవవిక్రీణా వహః ఇష్టమూర్జగ్ం శతక్రతో ॥

ఇమం మేవరుణ శ్రుధీహవమద్యాచమృడయ । త్వా
మవస్యరాచకే ॥

౩ యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః

తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా నందమానస్తదా శాస్త్రే
యజమానో హవిర్భిః ॥ అహేడ మానోవరుణే హబోధ్యురు
శగ్ం నమాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥

నర్యప్రజాంమే గోపాయ । అమృతత్వా య జీవ సే ।
జాతాం జనివ్య మాణాంచ । అమృతేనత్యై ప్రతిష్ఠితామ్ ॥

ఋధ్యాస్మహవ్యై ర్నమసో పనద్య । మిత్రం దేవం
మిత్రభేయం నాఅస్తు । అనూరాధా హవిషా వర్ధయంతః ।
శతం జీవేమ శరదస్సవీరాః ॥

నమస్సదసే । నమస్సదస్సతయే । నమస్సఘనాం
పురోగాణాం చతుషే । నమోద్దివే । నమః పృథివ్యై ॥

గ్రణానాం త్వగ్రణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీనా
మువ మశ్రవస్తమమ్ । జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పతే
అనః శ్రవణ్మన్నాతిభిస్సీద సాదనమ్ ॥

వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహ్యస్మాన్ధాన్వవేళో అనమిహో
భవానః । యత్త్వేమహే ప్రతితంసో జవస్త్వశంస ఏధిద్విపదే,
శం చతుష్పదే ॥

భద్రం కణేభిశ్శృణు యామదేవాః । భద్రంపశ్యే
మాక్షభిర్యజతాః । స్థిరైరంగై స్తుష్టువాగ్ం ససప్తనూభిః ।
వ్యశేమదేవహితం యదాయుః । — ద్రవిణోదాద్రవిణసస్తు
రస్య ద్రవిణోదాస్ససరస్య ప్రయంసత్ । ద్రవిణోదా వీరవతీ
మిమంసో ద్రవిణోదారాసతే దీఘు మాయుః ॥ — సవితా
ప్రశ్చాతాత్సవితా పురస్తాత్సవితోత్త రాత్తాత్సవితాధరా
త్తాత్ । సవితా స స్సువతు సర్వతాతినవితానోరాసతాం
దీఘుమాయుః ॥ — నవోనవో భవతి జాయ మానోహ్నం
కేతురుష సామేత్యగ్రే । భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యాయస్స
చంద్రమాస్తిరతి దీఘుమాయుః ॥ — ఆప ఉందంతు జీవసే
ద్ధిర్హయత్వాయ వర్చసే ॥ — యస్తావృహదా కీరిణా మస్య
మానోమర్త్యం మర్త్యో జోహవీమి । జాతవేదో యశో
అస్మానుధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యాం ॥ — యస్మై
త్వగ్ం సుకృతే జాతవేద ఉత్తోక మగ్నేక్షణవస్సాస్యనం ।
అశ్వినగ్ం సపుత్రిణం వీరవంతం గోమంతగ్ం రయింసశతే
స్వస్తి ॥ సంత్యా సింహామి యజుషా ప్రజామాయుర్ధనంచ ॥

ఉద్ధా¹తే¹వ¹శకు¹నై సా¹మగా¹యసి¹ బ్రహ్మ¹పు¹త్ర¹ఇ¹వ స¹వ¹నె¹షు
శం¹ససి¹॥ వృ¹షే¹వ వా¹జీ శి¹శు¹మ¹తీ ర¹వీ¹త్యా స¹ర్వ¹తో¹ న శ్శ¹కు¹నై
భ¹ద్ర¹మా¹వ¹ద వి¹శ్వ¹తో¹ న శ్శ¹కు¹నై పు¹ణ్య¹మా¹వ¹॥

య¹త్పు¹ణ్యం¹ న¹క్ష¹త్రం¹ । త¹ద్బ¹ట్కు¹ర్వీ¹తో¹ప¹వృ¹షమ్¹ ।
య¹దా¹వై¹సూ¹ర్య¹ ఉ¹దే¹తి¹ । అ¹థ¹న¹క్ష¹త్రం¹ స్తే¹తి¹ । యా¹వ¹తి త¹త్త్ర¹
సూ¹ర్యో¹గ¹చ్ఛే¹త్ । య¹త్ర¹జ¹ఘ¹న్యం¹ ప¹శ్యే¹త్ । తా¹వ¹తి కు¹ర్వీ¹త
య¹త్కూ¹రీ¹స్యా¹త్ । పు¹ణ్య¹హ¹వ¹వ కు¹రు¹తె । * యా¹న్యై¹వ దే¹వ
న¹క్ష¹త్రా¹ణి¹ । తె¹షు కు¹ర్వీ¹త య¹త్కూ¹రీ¹స్యా¹త్ । పు¹ణ్య¹హ
వ¹వకు¹రు¹తె ॥

స్వ¹స్త్వ¹యే¹ వా¹యు¹ము¹ప బ్ర¹వా¹మ¹హై సో¹మం¹ స్వ¹స్తి
భు¹వ¹న¹స్వ¹య¹స్ప¹తి¹ । బృ¹హ¹స్ప¹తిం¹ స¹ర్వ¹గ¹ణం¹ స్వ¹స్త్వ¹యే¹ స్వ¹స్త్వ¹యే¹
ఆ¹ది¹త్యా¹సో భ¹వ¹న్తు¹నః । స్వ¹స్తి¹న ఇ¹ంద్రో¹ వృ¹ధ¹శ్ర¹వాః । స్వ¹స్తి¹నః
పూ¹షా¹వి¹శ్వ¹వే¹దాః । స్వ¹స్తి¹న స్తా¹త్యో¹ అ¹రి¹ష్ట¹నే¹మిః । స్వ¹స్తి
నో బృ¹హ¹స్ప¹తి¹ఽధా¹తు ॥ అ¹ప్యే దే¹వా వ¹స¹వ¹స్సో¹మ్యా¹సః ।
చ¹త్ర¹సో¹దే¹వీ ర¹జ¹రా¹శ్ర¹వి¹ష్ఠాః । తే¹య¹జ్ఞం¹ పా¹న్తు¹ర¹జ¹సః¹ప¹ర¹స్తా¹త్ ।
సం¹వ¹త¹స్స¹రీ¹ణ మ¹మృ¹త¹గ్గ్ం¹ స్వ¹స్తి ॥

యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మన్తాః

౯

యం కృత్వా సర్వవేద యజ్ఞ క్రియాకరణ కర్తారంభా
శ్శుభాశ్శోభనాః ప్రవర్తంతే తమహమోంకారమాదింకృత్వా ॥

యాజ్యయా యజతి ప్రతిర్వైయాజ్యా పుణ్యైవ లక్ష్మీః
పుణ్యామేవతల్లక్ష్మీం సంభావయతి పుణ్యాంలక్ష్మీం సంస్కరుతే ॥

ఆదిత్య ఉదయనీయః పథ్యయేవేతః స్వస్త్వా ప్రయంతి
పథ్యాం స్వస్తిమభ్యుద్యంతి స్వస్త్వైవేతః ప్రయంతి స్వస్త్వ
ద్యంతి స్వస్త్వద్యంతి ॥

సర్వామృద్ధి మృధ్నుయామితి తంవై తేజసైవ పురస్తా
త్సర్వభవచ్ఛందోభిర్మధ్యతోఽక్షరై రుపరిష్టా ద్ధాయత్యా
స్సర్వతో ద్వాదశాహం పరిభూయ సర్వా మృద్ధి మాధోన్
త్సర్వామృద్ధి మృధోన్తి యవపం వేద ॥

ఋధ్యామ స్తోమం సనుయామ వాచమానో మంత్రం
సరథే హోపయాతమ్ । యశోనవక్వం మధు గోష్వంతరా
భూతాంశో అశ్వినోః కామమప్రాః ॥

త్రీణి త్రీణివై దేవానామృద్ధాని । త్రీణిఛందాగ్ంసి ।
త్రీణినవనాని । త్రయశ్చమేలోకాః । ఋధ్యామేవ తద్వీర్య
ఏషు లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి ॥

దధిక్రావణో అకారిషం జిహ్వారశ్వస్య వాజినః । ముర్
 భిన్తో ముఖాకరత్ప్రణ ఆయాగ్ంషి తారిషత్ । ఆహోహిష్ఠా
 మయోభువ స్తానడ్రోర్జే దధాతన । మహేరణాయ చతునే ।
 యోవశ్చివతమోరస స్తస్య భాజయతైహనః । ఉశతీరివమా
 తరః । తస్మా అరంగ మామవోయస్య క్షయాయ జిన్వథ ।
 ఆహోజనయథా చనః ॥ హిరణ్య వణాశ్శుచయః పావకా
 యాను జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః । అగ్నిం యాగర్భం
 దధిరే వియాపాస్తాన ఆప్తశ్శగ్ం స్యోనాభవంతు । యాస్తాగ్ం
 రాజా వరుణోయాతి మధ్యే సత్యాన్తతై అప్తపశ్యం జనానాం
 మధుశ్చుత శ్శుచయో యాః పావకాస్తాన ఆప్తశ్శగ్ం స్యోనా
 భవంతు ॥ యానాం దేవా దివికృణ్వంతి భక్షంయాఅంతరిక్షే
 బహుధా భవంతి । యాః పృథివీం పయస్తాం దంతి శుకా
 స్తాన ఆప్తశ్శగ్ం స్యోనాభవంతు ॥ శివేనమా చక్షుషా పశ్య
 తావశ్చివయాత్తమ వోవస్పృశతత్త్వచంషే । సర్వాగ్ం అగ్ని
 గ్ం రపుషదో హువేవో మయివరో బలమోజోనిధత్త ॥

యాజ్ఞావల్క్యే పూర్వ (పయోగ మంత్రాః)

౧౧

పవమాన స్సువర్జనః । పవిత్రేణ విచర్ మణిః । యః
పూతానపునాతుమా ॥ పునంతుమా దేవజ్ఞినాః । పునంతుమన
వోధియా । పునంతు విశ్వాయవః । జాతవేదః పవిత్రవత్ ।
పవిత్రేణ పునాహిమా । శుక్రేణ దేవ దీద్యత్ । అగ్నే
క్రత్వా క్రతూగ్ం రసు । యత్తే పవిత్రమర్చిషీ । అగ్నే
వితత మన్తరా । బ్రహ్మ తేన పునీ మహే । ఉభాభ్యం
దేవ నవితః । పవిత్రేణ సవేనచ । ఇదం బ్రహ్మపునీమహే ।
వైశ్వ దేవీ పునతీ దేవ్యాగాత్ । యస్యై బహ్వీస్తనువోవీత
పృష్ఠాః । తయామదంతస్సధ మాద్యేషు । వయగ్ం స్యామ
పతయోరయూగాం । వైశ్వానరోరశ్మిభిర్మా పునాతు ।
వాతః ప్రాణేనేషిరోమయోభూః । ద్యావాపృథివీ పయశా
పయోభిః । ఋతావతీయజ్జయేమా పువీతాః । బృహద్భిస్సవితే
స్తృభిః । వర్షిషే దేవ మహ్మభిః । అగ్నేదత్తైః పునాహిమా ।
యేన దేవా అపునత । యేన్నావా ద్విభ్యంకశాః । తేన ద్వివేద్యతే

౧౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మస్త్రాః

బ్రహ్మణా । ఇదం బ్రహ్మపునీమహే । యః పావమానీరధ్యేతి ॥
ఋషిభి స్సంభృతగ్ంరసం । సర్వగ్ం సపూతమశ్నాతి ।
స్వదితం మాతరిశ్వనా । పావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషిభి
స్సంభృతగ్ం రసం ॥ తస్మై సరస్వతీదుహే । క్షీరగ్ం సర్పిర్య
ఘోదకం । పావమానీ స్వస్త్వయసీః । సుదుఘాహిపయ
స్వతీః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణే ధ్వమృతగ్ం
హితం । పావమానీదిశంతు నః । ఇమం లోకమథో అముం
కామాం త్సమధాయంతు నః । దేవీ దేవైస్సమాభృతాః ।
పావమానీస్వస్త్వయసీః । సుదుఘాహిఘృతశ్చృతః । ఋషిభిస్సం
భృతోరసః । బ్రాహ్మణే ధ్వమృతగ్ం హితం ॥ యేన దేవాః పవి
త్రేణ బ్రత్యానంపున తేనదా । తేన సహస్రభారేణ । పావమాన్యఃపున
స్తుమా । ప్రాజ్ఞావత్యం పవిత్రం । శత్రోద్యామగ్ం హిరణ్మయం ।
తేన బ్రహ్మవిదో వయం । పూతం బ్రహ్మపునీమహే । ఇంద్రస్సు
నీతీ సహమాపునాతు । సోమస్సస్వస్త్వా వరుణస్సమీచ్యా ।

యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదామో
 జాయంత్యా పునాతు ॥ తచ్చంయోరా వృణీమహే । గ్రాతుం
 యజ్ఞాయ ॥ గ్రాతుం యజ్ఞపతయే । దైవీస్వస్తిరస్తునః । స్వస్తి
 రానుషేభ్యః । ఊర్ధ్వంజిగాతుభేషజం । శన్నో అస్తుద్విపదే ।
 శం చతుష్పదే । ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః ॥ (పాచ్యాం దిశి
 దేవాఋత్విజో మాజాయంతాం । దక్షిణాయాం దిశిమాసాః
 పితరో మాజాయంతాం । ప్రతీచ్యాందిశి గృహః పశవో
 మాజాయంతాం । ఉదీచ్యాం దిశ్యాప ఓషధయో వనస్పతయో
 మాజాయంతాం । ఊర్ధ్వాంయాందిశి యజ్ఞస్సంపత్సరో యజ్ఞ
 పతిర్మాజాయంతాం ॥

శుచీవో హవ్యామరుతశ్శుచీనాం । శుచిగ్ం హిన్
 మృద్ధ్వరగ్ం శుచిభ్యః । ఋతేన సత్యమృతసాపర్యయే । శుచి
 జన్మానశ్శుచయః పావకాః ॥

అగ్నిశ్శుచివతతమ శ్శుచిర్విప్రశ్శుచిః కవిః । శుచీరో
 చత్ర ఆహుతః । ఉదగ్నే శుచయస్తవ శుక్రాభ్రాజస్త ఈరతే ।
 తవజ్యోతిగ్ంష్యచయః ॥

౧౪ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

ఆప ఇద్వా ఉభేషజీరాపో అమీవచాతసీః । ఆప
సర్వస్యభేషజీస్తానే కృణ్వన్తుభేషజం । భేషజమేవాస్మైకరోతి
సర్వమాయురేతి ॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినోర్భాహుభ్యాం
పూష్ణోహస్తాభ్యాం । అశ్వినోర్భేషజేన । తెజసే బ్రహ్మవచః
సాయాభిషించామి । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినో
ర్భాహుభ్యాం । పూష్ణోహస్తాభ్యాం । సరస్వత్యైభేషజేన ।
వీర్యాయాన్నాద్యాయాభిషించామి । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే
అశ్వినోర్భాహుభ్యాం । పూష్ణోహస్తాభ్యాం । ఇన్ద్రస్యేన్ద్రీయేణ
శ్రియైశశనే బలాయాభిషించామి । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రస
వే అశ్వినోర్భాహుభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాం సరస్వత్యైవాచో
యన్తుర్వన్త్రాగ్నేస్తాసామాజ్యేనాభిషించామిన్ద్రస్యత్వా
సామాజ్యేనాభిషించామి బృహస్పతేస్తాసామాజ్యేనాభిషిం
చామి ॥

వాస్తాష్పతేశగ్గయానగ్ం సదాతెసక్షీమహిర్ణయా
గాతుమత్యా । ఆవఃక్షేమ ఉతయోగై వరంనాయూయంపాత

యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

౧౫

స్వస్తిభిన్నదానః | అమీషహవాస్తాష్టతే విశ్వానూపాణ్యా
విశ్వా | సఖాస్తుశేవ ఏధినః | శివగ్ శివం ||

ఆసత్యేనరజసావర్తమానోనివేశయన్నమృతంమర్త్యంచ |
హిరణ్యయేన సవితారథేనాదైవోయాతి భువనావిపశ్యత్ |
అగ్నిందూతం పృణీమహే హోతారం విశ్వవేదనం | అస్య
యజ్ఞస్య సుకృతుం || కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీధుష్టమా
యతవ్యసే | వోచేమశంతమగ్ంహృదే ||

ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతస్సమ పృష్ఠీయం | భవా
వాజస్య సంగథే || అప్పుమై సోమో అబ్రవీత్ | అంతర్విశ్వా
నిభేషజా | అగ్నించ విశ్వశంభువం | ఆపశ్చ విశ్వభేషజః ||

గౌరీమిమాయ సలిలాని తక్షతీ | ఏకపదీద్విపదీసా
చతుష్పదీ | అష్టాపదీ నవపదీ బభూవషీ | సహస్రాక్షరా
పరమేవ్యోమత్ ||

అగ్నిర్ముఖాద్వివః కకుత్ప్తతః పృథివ్యా అయం |
అపాగ్ంరేతాగ్ం సిజన్వతి || స్యానాపృథివి భవాన్మక్షరానివేశనీ |
యచ్ఛానశ్శర్మ సప్రథాః || క్షేత్రస్యపతినావయగ్ం హితేనవ
జయామసి | గామశ్యం పోషయిత్వాన్ననో మృడాతీదృశే ||

ఉద్భుధ్యస్వాగైప్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తై సగం
 సృజేథామయంచ । పునః కృణ్వగ్ంస్తాపితరం యువాన
 మన్వాతాగ్ంస్తీత్వయితంతుమైతం ॥ ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే
 త్రైధానిదధేప్రదం । సమూఢమస్యపాగ్ంస్తురై ॥ విష్ణోర్నరాటమ
 సివిష్ణోః పృథమసి విష్ణోశ్చైస్త్రిస్తో విష్ణోస్సూరసి విష్ణోర్ధ్రువ
 మసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా ॥

బృహస్పతే అతియద్రోయో అర్హద్యమద్విభాతిక్రతు
 మజ్జనేషు । యద్దీదయచ్ఛవసతప్రజాత తదస్తానుద్రవిణం
 ధేహి చిత్రం ॥ ఇంద్రో మరుత్వ ఇహపాహి సోమం యథా
 శార్త్యతే అపిబస్సుతస్య । తవప్రణీతీ తవశూరశర్మన్నా వివా
 సంతిక్రవయస్సు యజ్ఞాః ॥ బ్రహ్మజ్జానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీ
 మతస్సురుచోవైన ఆవః । నబుధ్నియా ఉప్రమా అస్య విష్టా
 సతశ్చయోనిమసతశ్చవివః ॥

శుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విమరూపై అహనీ
 ద్యౌరివాసి । విశ్వాహిమాయా అవసిస్వధావో భద్రాంతే
 పూవన్నిహారాతిరస్తు ॥ ఇంద్రోణీమానునారిషు నుపత్నీ మహా

మశ్రవం । నహ్యస్యా అప్రరంచనజరసామరతైవతిః ॥ ఇంద్రం
వో విశ్వతస్పరిహవా మహేజనభ్యః । ఆస్మాకమస్తుకేవలః ॥

శంసో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవన్తుప్రీతయే । శంయో
రభిప్రవన్తునః ॥ (శమగ్నిరగ్నిభిస్కరచ్ఛన్నస్తపతు సూర్యః ।
శంవాతో వాత్సరపా అప్రసిధః) ॥ ప్రజాపతేనత్వ దైతాప్ర్యనోయ
విశ్వాజాతానిపరితాబభూవ । యత్కమాస్తైజహుమస్తన్నో
అస్తుప్రయగ్ం స్యామపతయోరయీణాం । ఇమంయమ ప్రస్త
రమాహి సీదాంగిరోభిః పితృభిస్సంవిదానః । ఆత్వామంత్రాః
కవిశస్తావహంత్యేనా రాజన్ హవిషామాదయస్వ ॥

కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదా వృధస్సఖా । కయా
శచిష్టయావృతా ॥ ఆయంగాః పృశ్నిరక్రమీదసనన్మాతరం
పునః । పితరం చ ప్రయంభునః । యతైదేవీ నిర్ఋతిరాబ
బంధదామగ్రీవాస్వ విచత్యం । ఇదంతే తద్విష్యామ్యామ్య
క్షోనమధ్యాదథాజీవః పితృమద్ధిప్రముక్తః ॥

కైతుం కృణ్వన్నకైతవై పెశోమగ్యా అపైశసే । సము
వద్భిరజాయథాః ॥ బ్రహ్మదైవానాం పదవీః కవీనామృషీర్వి

౧౮ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

ప్రాణాం మహిషోమృగాణాం । త్రైలోక్యధాన్తాన్ స్వధితి
ర్వనానాన్ సోమః పవిత్రమత్యేతిరెభ ॥ సచిత్రచిత్రంచిత్ర
యంతమస్మే చిత్రక్షత్ర చిత్రతమం వయోధాం । చంద్రంరయిం
పురువీరం బృహన్తం చంద్ర చంద్రాభిర్నృణతే యువస్వ ॥

త్ర్యంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనం । ఉర్వా
రుకమివ బంధనాన్ స్మృత్యోర్ముక్షీయమా మృతాత్ ॥

ఇంద్రోవోవిశ్వత స్పరిహవా మహే జనేభ్యః । అస్మాక
మస్తుకేవలః ॥

యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జవంతా
హవిః । యమగ్ంహ యజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్ని దూతో అరంకృతః ॥

ఆనోని యుద్భిశ్చతినీభి రధ్వరం । సహసిణీభిరు
పయాహియజ్ఞం । వాయో అస్మిన్ హవిషి మాదయస్వ ।
యూయంపాత స్వస్తిభిస్సదానః ॥

సోమోధనుగ్ం సోమో అర్వస్తమాశుం । సోమో
వీరం కర్తవ్యం దదాతు । సాదన్యం విదధ్యగ్ం సభేయం ।
ప్రితుఃశ్రవణం యోదదాశదస్మై ॥

యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః ౧౯

సహస్రాణి సహస్రధాబాహు వోస్తవహేతయః ।

తాస్తామిశానోభగవః పరాచీనా ముఖాకృధి ॥

జాతవేదసే నునవామ సోమ మరాతీయతో నిదహః
తి వేదః । ననః పర్ష దతి దుర్గాణి విశ్వనావేవసిన్ధుం దుర్తి
తాత్యగ్నిః ॥

యత్యన్త్ర భయామహే తతోనో అభయంకృధి । మ
ఘవచ్చగ్ధి తవతన్న ఊతయే విద్విషా విమృధోజహి ॥ స్వస్తి
దా విశస్పతిర్వృత్రహ విమృధోవశీ । వృషేంద్రః పుర ఏతు
స స్వస్తిదా అభయంకరః ॥

యేతే సహస్రమయతం పాశా మృత్యో మత్యాయ
హస్తవే । తాన్యజ్ఞస్య మాయయా సర్వానవయజామహే ।

మూర్ధానందివో అరతిం పృథివ్యావై శ్వానరమృతాయ
జాతమగ్నిమ్ । కవిగ్ం సమ్రాజమతిథిం జనానా మాసన్నా
పాత్రం జనయంతదేవాః ।

అంజన్తి త్వమధ్వర దేవయన్తః । వసన్పతే మధునా
దైవ్యేన । యదూర్ధ్వః స్తిష్ఠాద్ధ్రువిణేహధతాత్ । యద్వా
క్షయో మాతురస్యా ఉవస్థే ॥

ఇ॒డా దే॑వహూ॒ర్మను॑ర్యజ్ఞ॒నీర్బ॑హస్ప॒తిరు॑క్థామదా॒నిశగ్ం॑
 సి॒షద్వి॑శ్వేదే॒వాసు॑క్త॒వాచః॑ పృ॒థివి॑మాత॒ర్మామా॑హిగ్ం
 నీ॒ర్మధు॑మని॒ప్త్యే మధు॑జని॒ప్త్యే మధు॑వత్యౌమి మధు॑వది॒ష్యామి॑
 మధు॑మతీం దే॒వేభ్యా॑ వాచ॒ముద్యా॑సగ్ం శుశ్రూ॑షే॒ణ్యాం
 మను॑ప్త్యేభ్యస్తం॒మా దే॒వా అ॑వన్తు శో॒భాయై॑ పిత॒రోసు॑
 మదన్తు ॥—॥

చ॒త్వారి॑శ్యం॒గ్రాత్ర॑యో అ॒స్య పా॑దాద్వే॒శీషే॑ సప్త
 హస్తా॑నా అ॒స్య । త్రి॑దాబ్ధా వృ॒షభా॑రోరవీ॒తి మ॒హాదే॒వా
 మ॒ర్త్యాగ్ం అ॑వివేశ ॥—॥

వృ॒షహి॑ దే॒వః ప్ర॑దిశో॒ను సర్వాః॑ పూ॒ర్వోహి॑ జాతస్స
 ఉగ॑ర్భే అ॒స్య । స॒విజాయ॑ మానస్స॒జని॑ష్యమా॒ణః ప్ర॑త్య॒జ్ఞుభా॑
 స్తి॒ష్ఠతి॑ వి॒శ్వతో॑ ముఖః ॥

అ॒ది తే॒ను॑మన్యస్వ । అ॒నుమ॑ తే॒ను మన్య॑స్వ । స॒రస్వ
 తే॒ను॑మన్యస్వ । దే॒వస॑వితః ప్ర॒సువ॑ ॥

అ॒ది తే॒న్వమగ్ం॑స్థాః । అ॒నుమ॑ తే॒న్వమగ్ం॑స్థాః । స॒ర
 స్వ తే॒న్వమగ్ం॑స్థాః । దే॒వస॑వితః ప్రా॒సావీః॑ ॥

ఓమ్ ॥ చిత్తంచ చిత్తిశ్చకూతంచాకూతిశ్చ విజ్ఞా-
 తంచ విజ్ఞానంచ మనశ్చ శక్వరీశ్చ దర్శశ్చ పూర్ణమానశ్చ
 బ్రహ్మచ రథంతరంచ ప్రజాపతిర్జయానిద్రాయ వృష్టే
 ప్రాయచ్ఛదుగః పృతనా జ్యేష్ఠతస్మై విశస్యమనమన్తసర్వాస్య
 ఉగ్రస్సహి హవోఽ బభూవ దేవాసురాస్యం యత్తా అనన్ధ
 ఇన్ద్రః ప్రజాపతిముపాధావత్తస్మా ప్రతాం జయాన్ప్రియచ్ఛ
 త్తాన జుహోత్యోవై దైవా అసురాన జయన్ యద
 జయన్తజ్జయానాం జయత్వగ్ం స్పధః మానెన్తైవోత్తవ్యా
 జయత్యైవతాం పృథీనామ్ ॥

అగ్నిర్భూతానామధిపతిస్సమావృత్విన్ద్రో జ్యేష్ఠానాం
 యమః పృథివ్యా వాయురన్తరిక్షస్య సూర్యోదివశ్చంద్రమా
 నక్షత్రాణాం బ్రహ్మస్పతిబ్రహ్మహో మిత్రస్సత్యానాం
 వరుణోఽపాగ్ం సముద్రస్సోత్థానామన్నగ్ం సామా
 జ్యానామధిపతిత్నావృత్తు సోమ ఓషధీనాగ్ం సవితా
 ప్రసవానాగ్ం రుద్రః పశూనాంత్యష్టాహూపాణాం విష్ణుః పర్వ
 తానాం మరుతోగ్రణానామధిపతయస్తేమావన్తు పితరః

పితామహః పరేవరేతతాస్తతామహః ఇహమావత । అస్మి
 స్పృహన్మన్నస్మిక్షత్రేస్యామా శిష్యస్యాం పురోధాయా
 మస్మిన్నగ్రన్నస్యాం దేవహూత్యామ్ ॥

ఋతామాద్య తథామాగ్నిగంధర్వస్తస్యావధయో
 పురస ఊర్జానామస ఇదంబ్రహ్మక్షత్రంపాతుతా ఇదం బ్రహ్మ
 క్షత్రం పాస్తతస్మైస్వాహ తాభ్యస్వాహ సగంహితో విశ్వ
 సామా సూర్యో గంధర్వస్తస్యమరీచయోఽపురస ఆయువ
 సుషుమ్న సూర్యరశ్మిశ్చంద్రమా గంధర్వస్తస్య నక్షత్రాణ్య
 పురసో బేకురయో భుజ్యస్సుప్త్యోయజ్ఞో గంధర్వస్తస్య
 దక్షిణా అపురసస్తవాః ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మామః ॥ గంధర్వ
 స్తస్యఖాన్మానస్యపురసోవహ్నయ ఇషిరోవిశ్వవృచావాతో
 గంధర్వస్తస్యాపోఽపురసోముదా భువనస్యవ తేయస్యత ఉపరి
 గృహ ఇహచ । సనోరాస్వాజ్యనిగం రాయస్పృషగం సువీ
 ర్యగం సంవత్సరీణాగం స్వస్తిమ్ । పరమేష్ఠ్యధి పతిర్మృత్యు
 గంధర్వస్తస్య విశ్వమపురసోభువ సుక్షీ తిస్సుభూతిర్భద్రకృత్సు
 వర్వాన్వజన్యోగంధర్వస్తస్యవిద్యుతోఽపురసోరుచో దూరే

హేతిరమృడయః ॥ మత్స్యర్గంధర్వస్తస్య ప్రజాఅప్సరసాభీరువ
శ్చారుఃకృపణ కాశీకామోగంధర్వస్తస్యాధయోఽప్సరసశ్శోచ
యంతీర్నామసఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రంపాస్తుతస్మై స్వాహాతాభ్యస్వాహా సనోభువనస్య
పతే యస్యత ఉపరిగృహ ఇహచ । ఉరుబ్రహ్మణేఽస్మై
క్షత్రతాయమహిశర్మయచ్చ ॥

యదస్య కర్మణాత్యరీచం యద్వాన్యూనమిహాకరం ।
అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్వాంధర్వగ్ంస్విష్టగ్ంసుహుతం కరోతు
స్వాహా ॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియ తేమిధు ।
అగ్నేతదస్య కల్పయత్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథమ్ ॥

పురుష సమ్మితోయజ్ఞోయజ్ఞః పురుషసమ్మితః । అగ్నే
తదస్యకల్పయత్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథమ్ ॥

యత్పాకత్రామనసా దీనదత్తాన యజ్ఞస్య మన్వతే
మర్తానః । అగ్నిష్టద్ధాతా క్రతువిద్విజానన్యజిష్ఠా దేవాగ్ం
ఋతుశోయజాతి ॥

త్వంనో అగ్నే పరుణస్య విద్వాద్దేవస్య హేడోఽనయాసి

౨౪ యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః

సీ॒ష్ఠాః । య॑జ్ఞో॒ వహి॑ తమ॒శ్శోశు॑చానా విత్వా॒ద్వేషా॑గ్ం
సి॒ప్రము॑ముగ్ధ్యస్మత్ ॥

సత్వం॑నో అగ్నే॒వమో॑భవో॒తీనే॑దిష్ఠా అస్యా ఉ॒షసా॑
ప్య॒ష్టే । అ॒వయ॑త్వనా వరు॒ణగ్ం ర॒థాణా॑ప్రహి॒మృడీ॑కగ్ం
సు॒హవో॑నపథి ॥

ఆ॒భిగ్ంభి॑ర్యదతోన ఉ॒నమా॑ప్యాయయ హరి॒వో వర్ధ॑
మానః । యదా॒స్తా తృ॒భ్యోమహి॑గ్ం తా॒రుజా॑సి॒భూయి॑ష్టభాజో
అధ॑తే॒స్యామ ॥

యద్వి॒ద్వాగ్ంసా॑ యద॒విద్వాగ్ంసా॑ ము॒ద్ధాః కు॒ర్వం
త్యో॒త్విజః॑ । అగ్ని॒ర్మాత॑స్మాదే॒నసః॑శ్రీ॒ధ్ధా దే॒వీచ॑ముంచ తామ్ ॥

అస్కా॑ంద్యాః పృథి॒వీం । అస్కా॑న్మృషభో॒యువా॑గాః ।
స్కన్నే॒మా విత్వా॑భువనా । స్కన్నో॒ యజ్ఞః ప్ర॑జనయతు ॥
అస్కా॑నజని॒ప్రాజని॑ । ఆస్కన్నా॒జ్జాయ॑తే వృ॒షా । స్కన్నా॒
త్ప్ర॑జనిషీమహి ॥

యస్మ॑ ఆత్మనోమి॒ందాభూ॑దగ్నిస్తత్పు॒నరా॑హ॒జ్జాత॑వేదా
వి॒చర్ష॑ణిః ॥ పు॒నర॑గ్నిశ్చ॒క్షుర॑దాత్పు॒నరి॑ందో బృహ॒స్పతిః॑ ।
పు॒నర్గ్నే అ॑శ్వినాయువం చక్షు॒రాధ॑త్తమక్షో॒యః ॥

పునస్త్వాదిత్యారుద్రావసవస్సమింధతాంపునబ్రహ్మణో
వసునీధయజ్ఞైః । పుతేనత్వం తనువోవధయస్వ సత్యాస్సన్తు
యజమానస్యకామాః ॥

సప్త తే అగ్నే సమిధస్సప్తజిహ్వస్సప్త ఋషయస్సప్త
ధామప్రియాణి । సప్తహోత్రాస్సప్తధాత్వాయజన్తిసప్తయో
నీరాపుణస్వాఘృతేన ॥ త్వమగ్నే అయాస్యయాసన్మనసాహితః ।
అయాసహవ్యమూహిషే యానోధేహి భేషజం ॥

అగ్నే నయస్తుపథారాయె అస్మాన్ విశ్వనిదేవ వయు
నాని విద్వాన్ । యుయోధ్యస్మజ్జహురాణమెనో భూయిష్ఠా
న్తేనమఉక్తిం విధేయ ॥

సమస్తై గాహా పత్యాయ సమస్తే దక్షిణాగ్నయే ।
సమహవానీయాయ మహావేద్యై సమోనమః ॥ కాండస్వ
యోపపాద్యాయ కర్మ బ్రహ్మస్వరూపితే । స్వగాపవగ
రూపాయ యజ్ఞేశాయ సమోనమః ॥ యజ్ఞేశాచ్యుతగోవింద
మాధవానంతకేశవ, కృష్ణ విష్ణో హృషీకేశ వాసుదేవ
సమోస్తుతే ॥

అగ్నే॑ త్వం॒నో అ॒స్తమ॑ ఉ॒తతా॑తా శి॒వోభ॑వా వ॒ర్షా
 ధ్యః॑ । వ॒సు॒ర్గి॒ర్వసు॑ శ్ర॒వా అ॒చ్ఛా॒నక్షి॑ద్యు మ॒త్తమం॑ ర॒యి
 దాః॑ ॥ స॒నోబో॑ధి శ్రు॒ధీహ॑వ ము॒రు॒మ్యాణో॑ అ॒ఘాయ॑తస్స
 మ॒స్మాత్ ॥ తం॑త్వా శోచి॒ష్టదీ॑దివస్సు॒మ్నాయ॑నూ॒నమీ॑మ
 హే॒సఖ॑భ్యః । స్వ॒స్తి ॥ శ్ర॒ద్ధాం మే॑ధాం యశః॑ ప్ర॒జ్ఞాం వి॒ద్యాం
 బు॒ద్ధిం శ్రి॒యం బ॒లమ్ । ఆయు॑ష్యం తే॒జ ఆ॒రోగ్యం॑ దే॒హిమే॑
 హ॒వ్యవా॑హన ॥ శ్రి॒యం దే॒హి మే॑ హ॒వ్యవా॑హన ఓ॒నమ॑
 ఇతి ॥

బృ॒హ॒తా॒సమ॑క్ష॒త్రీభృ॑ద్వృ॒ద్ధపృ॑ష్టి॒యం త్రి॑ష్ట॒భాజ॑శ్శు
 భి॒తము॑గ్రీ॒వీరం॑ । ఇ॒న్ద్రీస్తో॑మే॒న ప॑చ॒దశే॑న మ॒ధ్యమి॑దం వా
 తే॒న సగ॑రేణ రక్ష ॥

హ॒వ్యవా॑హ॒మభి॑మా॒త్రిమా॑హమ్ । ర॒క్షోహ॑ణం పృ॒త
 నాసు॑జ్ఞిష్ఠమ్ । జ్యోతి॑ష్మ॒న్తం దీ॑ద్య॒తం పు॑రంధిమ్ । అ॒గ్నిగ్ం
 స్వి॒ష్టకృ॑తమా॒హవే॑మ ॥ స్వి॒ష్టమ॑గ్నా అ॒భి॒తత్ప్ర॑ణాహి ।
 వి॒శ్వాదే॑వ పృ॒తనా॑ అ॒భి॒వ్య । ఉ॒రుం నః॑ వ॒స్థాం ప్ర॑ది॒శన్వి॑భాహి ।
 జ్యోతి॑ష్మ॒ద్ధేహ్య॑జరం॒న ఆయుః॑ ॥

యాజ్ఞాతా ఓషధయో దైవేభ్యస్త్రీయుగంపురా ।
 మందామి బభూణా మహాగ్ం శతంధామానిస్తప్తచ । శతంహో
 అంబధామాని సహస్రముతహోరుహః । అథాశతక్రతోయూ
 యమిమంమే అగ్రదంకృత । పుష్పావతీః ప్రసూవతీః ఫలి
 నీరఫలా ఉత । ఆశ్వా ఇవ సజత్వరీర్వీరుధః పారయిష్ణవః ।
 ఓషధీరితిమాతరస్తద్వో దేవీరుపబ్రువే । రపాగ్ంసి విఘ్నతీ
 రితరపశ్చాతయమానాః । అశ్వతేహోనిషదనం ప్రణ్వోవసతిః
 కృతా । గోభాజ ఇత్కిలాసథయత్సనవథ పూరుషం । యదహం
 వాజయన్నిమా ఓషధీర్హస్తాదధే । ఆత్మాయక్మస్య
 సశ్యతిపురాజీవగృభో యథా । యదోషధయస్సంగచ్ఛంతే
 రాజానస్యమితావివ । విప్రస్య ఉచ్యతే భిషగ్త్వోహంమీవ
 చాతనః । నిష్కృతిర్నామహో మాతాభాయూయగ్ంస్థ
 సంకృతీః । సరావత్రాణీస్థస్సనయద్రామయతినిష్కృత । అన్యాహో
 అన్యామవత్సన్యాన్యస్యా ఉపావత । తాస్సర్వా ఓషధయస్సం
 విద్రానా ఇదంమేప్రావతావచః । ఉచ్ఛష్టా ఓషధీనాంగాహో
 గోష్ఠాదివెరతే । ధనగ్ంసనిష్యంతీనామాత్మానంతపపూరుష ।

అతి విశ్వాఃపరిష్ఠాస్తైన ఇవప్రిజమక్రముః । ఓషధయః ప్రాచు
 చ్యపుర్యత్కిం చతనువాగ్-యపః । యాస్త ఆశస్థురాత్మానంయా
 ఆవివిశుః పరుఃపరుః । తాస్తైయత్కుం విబాధంతాముగ్రోమశ్య
 మశీరివ । సాకం యత్కుప్రపతశ్యేనెనకిదీవినా । సాకంవాతస్య
 ధాజ్యసాకంనశ్యనిహాకయా । అశ్వావతీగ్ సోమవతీ
 మూజ్జయంతీముదోజనం । ఆవిత్సినర్వా ఓషధీరస్మా అరిష్ట
 తాతయే । యాః శలీనీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిచేః ।
 బృహస్పతిప్రసూతాస్తానోముంచంత్యగ్-హసః । యా ఓషధ
 యస్సోమరాజ్ఞేఃప్రవిష్టాః పృథివీమను । తస్మాంత్యమన్యత్తమా
 ప్రణోజీవాతవెనువ । అవపతంతీరవదన్తివ ఓషధయఃపరి ।
 యంజీవమశ్నవామహైన సరిష్యాతిపూరుషః । యాశ్చైదముప
 శ్మణ్వంతియాశ్చ దూరం పరాగతాః । ఇహసంగత్యతాస్సర్వా
 అస్మై సందత్తభేషజం । మావోరిషత్థన్తితాయస్మైచాహంఖ
 నామివః । ద్విపచ్చతుష్పదస్తాకగ్ సర్వమస్త్వినాతురం । ఓష
 ధయస్సంపదంతై సోమేన సహరాజ్ఞా యస్మైకరోతిబాహ్మణ
 స్తగ్ రాజన్పారయామసి ॥ బ్రహ్మజజ్ఞానం ... (౧౨౨)

యాజ్ఞవల్క్య పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః

౨౯

పితౌవిరాజామృతభారయూణాం | అంతరిక్షం విశ్వ
రూప ఆవివేశ | తమృతైరభ్యచంతివత్సం | బ్రహ్మసంశం
బ్రహ్మణావధాయంతః ||

యత ఇంద్ర, స్వస్తిదాః (౧౩౦)

యోస్యకౌప్యజగతః పాథివస్తైక ఇద్వశీ | యమం
భంగ్యశ్రోగోయయోరాజానప్రరోధ్యః || యమంగాయ
భంగ్యశ్రవోయోరాజానప్రరోధ్యః | యేనాపోనద్యోధన్వా
నియేనద్యాః పృథివీద్భుధా ||

నాకే సుప్తర్ణ ముప్తయత్పతంతకంహృదావేనన్తో అభ్య
చక్షతత్వా | హిరణ్యపత్నం వరుణస్యదూతం యమస్యయోనో
శకునం భురణ్యమ్ ||

యోరుద్రో అగ్నో యోఅపుయఃపవధీమయోరుద్రో
విశ్వా భువనానవివేశ తస్మై రుద్రాయనమోఅస్తు ||

ఇంద్రం విశ్వా అవీన్మధా | సముద్రవ్యచనం గిరః |
రథీతమగ్ం రథీనాం | వాజానాగ్ం సత్పతింపతిం ||

నమోఅస్తు సప్తేభ్యోయేకేచ పృథివీమను | యేలస్త
రిక్షేయేదివితేభ్య సప్తేభ్యోనమః ||

ఓమ్-భూ-తత్స వితువఁ-రేణ్యం, ఓమ్ భువః-భగో-
 దేవస్యధీమహి, ఓగ్ం సువః-ధియోయోనః ప్రచోదయాత్,
 ఓమ్ భూ-తత్సవితువఁ-రేణ్యం భగో-దేవస్యధీమహి, ఓ
 భువః-ధియోయోనః ప్రచోదయాత్, ఓగ్ం సువః-తత్స
 వితువఁ-రేణ్యం భగో-దేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోద
 యాత్ ॥—॥

హరిః ఓమ్—అగ్నిమీశే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ
 మృత్విజం । హోతారం రత్నధాతమం ॥

హరిః ఓమ్—ఇషేత్వోజేత్వా వాయవస్థో వాయ
 వస్థ దేవోవస్సవితా ప్రాపయతు శ్రేష్ఠతమాయకర్మణే ॥

హరిః ఓమ్—అగ్న ఆయాహివీతయే గృణానోహవ్య
 దాతయే । నిహోతా సత్నిబర్హిషి ॥

హరిః ఓమ్—శంసోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు వీత
 యే । శంయోరభిసంతునః ॥

హరిః ఓమ్—కృణుష్వపాజః ప్రసీతిం సప్తధీం యా
 హిరాజై వామవ్రాగ్ం ఇభేన । తృప్వీమనుప్రసీతిం దూతానో

౭స్తా ౭సి విధ్యరక్షస్తస్తపిష్టే । తవభ్రామాన ఆశుయాపశంశ్య
 సుస్పృశ ధృష్తతాశోశుచానః । తపూగ్ంవ్యగ్న జుహ్వపశం
 గాననందితో విస్ఫజవిష్వగుల్కాః । ప్రతిస్పశో విస్ఫజతూణీ
 తమోభవా ప్తాయుర్విశో అస్యాఅదభ్యః । యోనోదూరే అఘ
 శగ్ంస్తో యో అంత్యగ్న మాకీష్టే వ్యధిరాఽధరపీత్ ।
 ఉదగ్నతిష్ఠ ప్రత్యాతనుష్వన్యమిత్రాగ్ం ఓషతాత్తిగ్మహేతే
 యోనోఅరాతిగ్ం నమిధానచక్రే నీచాతం ధక్ష్యతనంస
 శుష్కం । ఉధోభవప్రతి విధ్యాధ్యస్మదావిష్కృణుష్వ
 దైవ్యాన్యగ్న । అవస్థిరాతనుహి యాతుజానాం జామిమహ
 మ్నిం ప్రమృణీహిశత్రూః । సతేజానాతి నుమతిం యవిష్తయ
 ఈవతే బ్రహ్మణగ్రాతుమైరత్ । విశ్వాన్యస్మైస్తుదినాని రాయో
 ద్యుమాన్వర్యో విదురో అభిచ్యోత్ । సేదగ్న అస్తుస్తుభగ
 స్సుదానుర్యస్తావ నిత్యేన హవిషాయఉత్థైః । విప్రీషతిస్వ ఆయుషీ
 దురోణే విశ్వేదస్మై స్తుదినాసానదిష్టిః । అచామితే నుమ
 తిం ఘోష్యర్వాకం తేవ్రావాతాజరతామయంగీః । స్వశ్వా
 స్వాసురభామజయేమాన్మిక్షత్రాణి ధారయేరనుద్యౌః ।

ఇహత్వా భూర్యాచరై దుపత్తన్దోషా వస్తదీదివాగ్ం నమ
 నమ్యాత్ । కీడంతస్తా సుమనసస్స పెమాభిద్యుమ్నాత
 ప్తివాగ్ంస్తో జనానాం । యస్తాస్వశ్వస్సుహిరణ్యో అగ్న
 ఉపయాతి వసుమతా రథేన । తస్యతాతాభవసి తస్యసఖా
 యస్త అతిథ్యనూనుష్ఠుజోవత్ । మహోరుజామి బంధు
 తావచోభిస్తస్మా ప్తితుగో తమాదన్వి యాయ । త్వంనో
 అన్యవచనశ్చికిధిహోతర్య విష్ణునుక్రతోదమూనాః । అస్వష్ణ
 జస్తరణయస్సు శేవా అతంద్రాసోఽప్యకా అశ్రమిష్ఠాః । తెషా
 యవస్సద్రియంచో నిషద్యాగ్నై తవనః పాంత్వమూర । యే
 పాయవోమామతైయంతే అగ్నై పశ్యంతో అంధం దురితా
 దరక్షాః । రరక్ష తాంత్సుకృతో విశ్వవేదా నిష్పంత ఇద్రిపవో
 నాహదేభుః । త్వయావయగ్ం సధన్యస్త్వితా స్తవ ప్రణీత్యశ్యా
 మువాజాత్ । ఉభాశగ్ంసా సూదయ సత్యతాతేఽనుష్ఠయా
 కృణుహ్య హయాణ । అయాతే అగ్నై సమిధా విధేమ ప్రతి
 స్తోమగ్ం శస్యమానం గృభాయ । డవశసోరక్షసః పాహ్య
 స్మాంద్రివహోనిదో మిత్రమహో అవద్యాత్ । రక్షోహణ

వాజసమాజుర్మి మిత్రం ప్రథిష్ఠముపయామిశర్మ । శిశాన్
 అగ్నిః క్రతుభిస్సమిద్ధస్సనోదివా సరిషః పాతునక్తం । విజ్యో
 తిషా బృహతా భాత్యగ్నిరావిర్విశ్వాని కృణుతే మహిత్యా ।
 ప్రాడేవీర్మా యాస్సహతే దురెవాశ్శిశీతే శృంగై రక్షసే వి
 నితే । ఉత స్వానాసోదివివంత్యగ్నస్తిగ్మాయుధా రక్షసే
 హంతవాఉ । (మదేచిదస్య ప్రసుజంతి భామానవరంతే పరి
 బాధోఅదేవీః ॥)

అగ్నయశస్విన్యశసైమమప్రయేంద్రావతీ మపచితీ
 మిహోపహ । అయంమూధా పరమేష్ఠీ సువచాస్సమానానా
 ముత్తమశ్లోకో అస్తు । భద్రంపశ్యంగ ఉపసేదురగ్నే తపోదీక్షా
 మృషయన్సువర్విదః । తతః క్షత్రం బలమోజశ్చజాతం తదస్మై
 దైవా అభినంసమస్తు ॥ ధాతావిధాతా పరమోతనందృక్షణా
 పతిః పరమేష్ఠీ విరాజా । స్తోమాశ్చందాగ్ంసి నివిదోమ
 అహురైతస్మైరాష్ట్రమభినంసమామ । అభ్యావర్తధ్వముప్రమే
 తస్తాకమయగ్ం క్వాస్తాఽధిపతిర్వోఅస్తు । అన్యవిజ్ఞానమనునగ్ం
 రభధ్వమిమంప్రశ్వాదనుజీవాభనర్వహిరణ్యనర్ణానిధత్త ॥ 23 ॥

యదదస్సంప్రయతీరహవనదతాహతే । తస్మాదాన్
 ద్యోనామస్తతాన్దోనామానిసింధవః ॥ యత్ప్రేషితా వరుణేన్
 తాశ్చీభగ్ంస్తమవల్లత । తదాహ్నదిందోవోయతీస్తస్మాదాహ్న
 అనుస్థన ॥ అప్రతామగ్ంస్యంఽమానా అవీవరతవోహికం ।
 ఇందోవశ్శక్తిభిదేవీస్తస్మాద్వాల్లామవోహితం । ఏవోద్యో
 అప్యతిష్ఠత్స్యం దమానాయథావశం । ఉదానిమర్మహీరితి
 తస్మాదుదకముచ్యతే ॥ ఆపోభద్రాఘ్నతమిదావ ఆసురగ్ని
 షోమాబిభ్రత్యావ ఇతాః । త్రీవోరసోమధుపృచామరంగమ
 ఆమాప్రాణేనస్తహవచసాగః ॥ ఆదిత్పశ్యాముతవాశృణో
 మ్యామాఘోషోగచ్ఛతివాజ్న ఆసాం । మన్యభేజానో అమృ
 తస్యతర్హిహీరణ్యవర్ణా అతృపం యదావః॥ఆపోహిష్ఠ...
 చనః॥23॥దివిశ్రయస్వాంతరిక్షైయతస్వ పృథివ్యానంభవ బ్రహ్మ
 వచనమసి బ్రహ్మవచనసాయత్వా ॥

ఉదుత్తమం వరుణపాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్ం
 శ్రథాయ । అథావయమాదిత్యవ్రతే తవానాగస్తో అదితయే
 స్యామః॥ఆస్తభ్నాద్యామృషభో అస్తరిక్షమమిమితవరిమాణం

పృథివ్యా అసీదద్విశ్వాభువనానినమూర్జిశ్వతాని సరుణ్య
వ్రతాని॥ యత్కించైదంపరుణదైవ్యజనేభిదోహంమమహ్య
శ్చరామసిఅచిత్తీయత్తవధర్మాయయోషిమమానస్తస్మాదేన
సోదవరీరిమః॥ క్షితవాసోయద్రిరిపుర్నదీవియద్వాహానత్యముత
యన్నవిద్మ॥ సర్వాతా విష్యశిథిరెవదైవాథాతెస్యామపరుణ
ప్రియాసః॥ అవతైహేజోపరుణనమోభిరవయజ్జేభిరీమహేహ
విర్భిః॥ క్షయన్నస్మధ్యమసురప్రచేతోరాజన్ననాగంసశిశిధః
క్షతాని॥ తత్త్వాయామి...(౪౫)

పరిణో ద్రుదస్యహైతిర్వృణక్తు పరిత్యేషస్య దుర్మతి
రక్షాయోః॥ అవస్థిరామఘవద్భ్యస్తనుష్వమీధ్వస్తోకాయతన
యాయమృడయ॥ స్తుహి శ్రుతం గర్తనదంయువానంమృగం
సభీమ ముపహతుముగ్రం॥ మృడాజర్జితే రుద్రస్తవానో
అన్యంతే అస్మన్నివపస్తుసేనాః॥ మీధుష్టమ శివతమ శివో
సస్సుమనాభవ॥ పురమెవృక్ష అయుధం నిధాయ శృత్తింవసాన
అపరవినాక్షంబిభ్రదాగహి॥

అర్హాన్నిభర్షినాయకానిధస్య॥ అర్హాన్నిష్కం

యజ్ఞతం విశ్వరూపం । అర్హన్నిదం దయసై విశ్వమభ్యుపమ్ ।
నవాఽఽద్యోరుద్రత్వదస్మి ॥

త్వమగ్నరుద్రో అసురోమహా దివస్త్వం శథో-
మారుతం పృథ్వి కుశిమే । త్వంవాతైరరుణైర్యాశితం గయ-
స్త్వంపూషావిధతః పాసి ను త్మనా ॥ ఆవోరాజానమధ్వరస్య
రుద్రగంధాతారగంసత్యయజ్ఞం రోదస్యః । అగ్నింపురా-
తనయితోరచితాద్ధిరణ్యరూప్తమవసే కృణుధ్వం ॥

పితౌవిరాజామృషభోరయీణాం । అన్తరిక్షం విశ్వ-
రూప్తఅవీవేశ । తమ్మక్షైరభ్యచంత్రివత్సం । బ్రహ్మనంతం
బ్రహ్మణావధాయన్తః ॥ బ్రహ్మజైవానజనయత్ । బ్రహ్మ-
విశ్వమిదం జగత్ । బ్రహ్మణః క్షత్రం నిర్మితం । బ్రహ్మ-
బ్రాహ్మణ ఆత్మనా ॥ అంతరస్మిన్నిమిహాకాః । అన్తర్విశ్వ-
మిదం జగత్ । బ్రహ్మైవ భూతానాంశ్యష్ఠం । తెనకోఽర్హతి-
స్పథితం ॥ బ్రహ్మన్తేవాశ్రయస్త్రిగంశత్ । బ్రహ్మన్నిద్ర-
ప్రజావతీ । బ్రహ్మహవిశ్వాభూతాని । నావీవాన్తస్సమా-
హితాః । చతస్ర ఆశ్వాః ప్రచరంత్యగ్నయః । ఇమంసోయజ్ఞం

(౪) యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః, 32

నయతు ప్రజానాం | ఘృతంపిన్వన్న జరగ్ంస్తువీరమ్ | బ్రహ్మస్తమి
దృవత్యావలతీనాం ||

విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి ప్రవోచం | యః పార్థివాని విమృశు
రజాగ్ంసి | యో అస్కభాయదుత్తరగ్ంస్తదస్థమ్ | విచక్రమాణ
స్తేఢోరుగ్రాయః || తదన్యప్రియమభిపాథో అశ్యాం | నరోయత్ర
దేవయవోమదన్తి | ఉర్నుక్రమస్యసహిబంధుర్నితా | విష్ణోఃపదేపరమ
మధ్వఉత్సః || ప్రతద్విష్ణుస్తవతే వీర్యాయ | మృగోనభీమఃకుచరో
గిర్నిషాః | యస్యోరుషుత్రిమవిక్రమశేష | అధిక్షీయన్తిభువనా
నివిశ్వా || పరోమాత్రయాతనువావృధాన | నతేమహిత్వమన్వ
శ్నువన్తి || ఉభేతే విద్మరజసీ పృథివ్యా విష్ణోదేవత్వం | పర
మన్యవిత్సే || విచక్రమే పృథివీమైవ వ్రతాం | క్షేత్రాయ
విష్ణుర్మనుషేదశస్యః ధువాసో అన్యక్షీరయోజనాసః |
ఉర్నుక్షీతిగ్ంస్తుజనిమాచకార || త్రిదైవః పృథివీమైవవ్రతాం |
విచక్రమేశతచానంమహిత్యా | ప్రవిష్ణురస్తుతవస్తవీయా ||
త్వేషగ్ంహ్యస్యస్థవీరన్యనామ ||

జాతవేదసేనునవామ.....దుర్నితాత్వగ్నిః | (౧౩౦)

తామగ్నివర్తాంతపసాజ్వలంతీంవైరోచనీం కర్మవశేష
 జప్తామ్ | దుగాణం దైవీం శరణమహం ప్రపద్యే సుతరసితరా
 నమః | అగ్నేత్వం పారయానవ్యో అస్తాంత్వస్తిభిరతి
 దుగాణి విశ్వా పూశ్చ పృథ్వీ బహులాన ఉర్వీ భవాతో
 కాయతనయాయశంయోః | విశ్వనినోదుగణహ జాతవేద
 స్సింధుం సనావాదురితాతిపర్షి | అగ్నే అత్రివన్మనసాగృణా
 నోఽస్మాకంబోధ్యవితాతనూనాం ||౪|| పృతనాజితన్ సహ
 మానముగ్రమగ్నిం హువేమ పరమాత్మధస్తాత్ | సనః
 పర్షదతిదుర్గాణి విశ్వాతామదైవో అతిదురితాత్యగ్నిః ||౫||

హిరణ్యవర్తాంహరిణీం సువణ రజతనజాం | చంద్రాం
 హిరణ్మయీం లక్ష్మీంజాతవేదోమహావహా ||౬|| తాంమ ఆవహ
 జాతవేదో లక్ష్మీమనపగ్రామినీం | యస్యాంహిరణ్యం విందేయం
 గామశ్వం పురుషానహం || ౭ || అశ్వపూర్వారథమధ్యం
 వాస్తినాదప్రబోధినీం | శ్రియం దైవీముపహ్వయై శ్రీర్మాదైవ
 జావతాం ||౮|| తాంస్తోస్థితాం హిరణ్యప్రకారామూద్రాం
 జ్వలంతీం తృప్తాంతవాయంతీం | వృద్వేస్థితాం వద్మవణాం

తామిహోపహ్వయై శ్రియం ॥ ౪ ॥ చంద్రాం ప్రభాసాయ శసా
 జ్వలంతీం శ్రియం లోక దేవజ్ఞప్తాముదారాం । తాం వద్మిసీ
 మీం శరణ మహం ప్రపద్యే లక్ష్మీ ర్మనశ్యతాంత్యాం వృణా ॥
 ౧౫ ॥ ఆదిత్యవర్ణే తప్తసోఽధిజాతో వనస్పతిస్తవప్రతోఽథ
 బిల్వః । తస్య ఫలాని తప్తసానుదన్తుమాయాన్తరాయాశ్చ బాహ్య
 లక్ష్మీః ॥ ౬ ॥ ఉపైతుమాందేవనఖః క్షీర్తిశ్చ మణినా సహ
 ప్రాదుభూతోస్మి రాష్ట్రైస్మిన్ క్షీర్తిమృద్ధిం దదాతుమే ॥ ౭ ॥
 క్షుత్ప్రసామలాంజ్యేష్ఠామలక్ష్మీనాశయామ్యహం । అభూతి
 మన మృద్ధిం చ సర్వాన్నిర్ణదమే గృహాత్ ॥ ౮ ॥ గంధద్వా
 రాం దురాధర్షాన్నిత్యపుష్టాం కార్తిషిణీమ్ । ఈశ్వరీం సర్వ
 భూతానాం తామిహోపహ్వయై శ్రియం ॥ ౯ ॥ మనస్తః
 కామమాకూతిం వాచస్పత్యమశీమహి । ప్రక్షూనాం గూఢ
 మన్నస్య మయిశ్రీశ్చయతాం యశః ॥ ౧౦ ॥ కదమైన
 ప్రజాభూతామయినం భవకడమ । శ్రియం వానయమేతులె
 మాతరం పద్మమాలినీం ॥ ౧౧ ॥ ఆపస్సంజం తుస్నిగ్ధాని
 చిక్షీతవనమై గృహే । నిచక్షేవీం మాతరం శ్రియం వానయమే

రం

యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః

కులై ॥ ౧౨ ॥ ఆద్రాణం పుష్కరిణీం పుష్టిం సువణాణం
హేమమాలినీం । సూర్యాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదో
మహా ॥ ౧౩ ॥ ఆర్ద్రాయః కరిణీం యష్టిం పింగళాం
పద్మమాలినీం । చంద్రాం హిరణ్మయీం లక్ష్మీం జాతవేదోమ
హా ॥ ౧౪ ॥ తాంతు ఆహా జాతవేదోలక్ష్మీ మనపగ్రామి
నీం । యస్యాం హిరణ్మయం ప్రభూతం గావోదాస్యాశ్వాన్విన్దే
యం పురుషానహం ॥ ౧౫ ॥

నమో బ్రహ్మణై నమో అస్త్వగ్నయై నమః పృథివ్యై
నమః ఓషధీభ్యః । నమో వాచై నమో వాచస్పతయై నమో
విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥

ఓం తాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ।

అగ్నిరాయుష్మాన్తస్య వనస్పతిభిరాయుష్మాన్తై నత్వా
ఽయుషాఽఽయుష్మన్తం కరోమి । సోమ ఆయుష్మాన్తస్య ఓషధీ
భిరాయుష్మాన్తే నత్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మన్తం కరోమి । యజ్ఞ
ఆయుష్మాన్తస్య దక్షిణాభిరాయుష్మాన్తై నత్వా యుషాఽఽయు

వృంతం కరోమి । బ్రహ్మయుష్మత్త ద్భ్రాహ్మణైరాయుష్మ
తైస్తత్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మంతంకరోమి । జేవాతయుష్మ
స్తస్తేఽమృతేనా యుష్మస్తస్తేస్తత్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మ
ంతం కరోమి ॥

యోబ్రహ్మ బ్రహ్మణ ఉజ్జితాః పాణిశ్వరః కృత్తి
వాసాః పినాకీ । ఈశానో జేవస్సన ఆయుడధాతు తస్మై
జాహోమిహవిషా ఘృతేన ॥ విభ్రాజమానస్సరిరస్యమధ్యా
ద్రోచమానోఘర్మ రుచిర్యతగాత్ । సమృత్యపాశా దపనుద్య
ఘోరాదిహాయుషేణో ఘృతమత్తు జేవః ॥

బ్రహ్మజ్యోతిబ్రహ్మపత్నీషు గర్భం యమాదధా
త్పురుషాపం జయంతం । సువణం రంభగ్రహమకం మచం
తమాయుషే వధాయామోఘృతేన ॥

శ్రీయం లక్ష్మీమాపలామంబికాంగాంషష్ఠీం జయా
మిద్ధ్రినే నేత్యుదాహుః । తాం విద్యాం బ్రహ్మయోనిం స
యామిహాయుషే తర్పయామో ఘృతేన ॥

దాక్షాయణ్య స్సర్వయోన్యస్సయోన్యస్సహస్రశోవిత్వ

౪౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

రూపా విరూపాః । ససూనవస్సపతయస్సయుథ్యా ఇహ,
యుషేణో ఘృతమిదం జపంతాం ॥

దివ్యాగణా బహురూపాః పురాణా ఆయుశ్చిదోనః,
ప్రమథస్తువీరాన్ । తేభ్యో జుహోమి బహుధాఘృతేన మానః,
ప్రజాంఠీరిషోమోతవీరాన్ ॥

ఏకః పురస్తాద్య ఇదం బభూవ యతోబభూవుర్భువనస్య
గోపాః । యమప్యేతి భువనం సాంపరాయే సనో హవిఃపుత్ర
మహాయుషేత్తుదేవః ॥

వసూనుద్రా నాదిత్యాన్ మరుతోఽథ సాధ్యాన్
ఋభూన్యక్షాన్సంధర్వాంశ్చ పితౄంశ్చవిశ్వాన్ । భృగూన్సన్
ర్పాంశ్చాగ్నేరసోఽథ సర్వాన్ ఘృతం హుత్వా స్వాయుష్యా
మహాయామశత్వత్ ॥

(విష్ణోత్వంహోఽ అస్తమశ్శర్మ యచ్ఛనహస్త్య । ప్రతే
ధారా మధుశ్చుత ఉత్సందుప్రాతే అక్షితమ్ ॥)

పునరూజాన్ నివర్తస్వపునరగ్న ఇషాయుషా । పునర్మ
పాహివిశ్వతః ॥

సహర్యాయానివత్తస్వాగ్నే పిన్వన్వధారయా । విశ్వ
స్నియా విశ్వతస్సరి ।

పాహినో అగ్న ఏననేస్వాహః ? పాహినో విశ్వ వేదసే
స్వాహః ? యజ్ఞం పాహివిభావసోస్వాహః ? సర్వం పాహిత
త్రతోస్వాహః !

పాహినో అగ్న ఏకయా । పాహిన్వతద్వితియయా ।
పాహిన్వత్త్వతీయయా । పాహిగ్రీభి శ్చతస్సభిర్వసోస్వాహః ।
భూరగ్నేయేచ పృథివ్యైచమహాతేచస్వాహః ? భూవోవాయ
వేచాన్తరితాయచ మహాతేచస్వాహః ? సువరాదిత్యాయచ
దివేచ మహాతేచస్వాహః ? భూర్భువస్సువత్స్వమనేచ సత్
తేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహాతేచస్వాహః ?

అయాత్తాచ్చగ్నేఽస్యసభితస్తీశ్చనత్యమిత్వమయాఅసి
అయస్సా మనసాధృతోఽయసాహవ్య మూహితేఽయానో
ధేహి భేషజ్గమ్ ।

ధాతాదదాతునోరయిమిశానౌ జగత్సృతిః । ననః
పూణే నవావనత్ ।

ధాతాప్రజాయా ఉతరాయ ఈశే ధాతేదం విత్త్వం
భవనంజజాన । ధాతాపుత్రం యజమానాయ దాతా తస్మా
ఉహవ్యం ఘృతవద్విధేమ ॥

ధాతాదదాతునోరయిం ప్రాచీం జీవాతుమక్షితాం ।
వయం దేవస్యధీమహినుమతిగ్ం సత్యరాధనః ॥

ధాతాదదాతు దాశుషైవసూని ప్రజాకామాయమీ
ధుషేదురోణ । తస్మైదేవా అమృతాస్సంవ్యయంతాం విశ్వే
దేవాస్తా అదితిస్సంజోహః ॥

యస్త్వాహృదాక్షీరితామస్యమానోఽ మర్త్యం మర్త్యో
జోహవీమి । జాతవేదో యశో అస్మానుధహి ప్రజాభిరగ్న
అమృతత్వమశ్యామ్ ॥

యస్మైత్త్వగ్ం సుకృతే జాతవేద ఉత్లోకమగ్నై కృణ
వస్త్వోనం । అశ్వినగ్ం సపుత్రిణం వీరవంతంగామంతగ్ం
రయిన్నశతేన్వస్తి ॥

త్వే సుపుత్రశవసోఽవృత్రీన్కామకాతయః । సత్వ
మిద్ధాతీరిచ్యతే ॥

భూభువనస్సుసః ॥ రాకామహాగ్ం సుహవాగ్ం
 సుమతీహవేత్త్రణోతునస్సుభగా బోధతుత్మనా । సీవ్యత్వ
 పశూచ్యాఽచ్చిద్యమానయాదదాతు వీరగ్ం శతదాయ
 ముక్థ్యం ॥ యాస్తే రాక సుమతయస్సు పేశస్తాయాభిధాదాసి
 దాశుషేవసూని । తాభినో అద్య సుమనాఉపాగహి నమాస్ర
 ప్లోషగ్ం సుభగైరరాణా ॥

దివస్పరిప్రథమంజ్ఞై అగ్నిరస్మద్ద్వితీయం పరిజాతవేదాః ।
 తృతీయమపువృతమగ్నా అజస్రమింధాన ఏనం జరతేస్త్యాధి ।
 విద్మాతే అగ్నేతేధా త్రయాణి విద్మాతే నద్మవిభృతం
 పురుతా । విద్మాతేనామ పరమం గుహాయద్విద్మాతముత్సం
 యత అజగన్థ । సముదేత్వా పృథగా అప్స్వంత స్పృచతా
 ఈధ దివా అగ్న ఉధా । తృతీయేత్వా రజసితస్థివాగ్ం స
 మృతస్యయోనా మహిషా అహిన్వ । అక్రందదగ్నిస్తనయ
 సివేద్యాః తామారేహద్వీరుధస్సమంజా । సద్యో జ్ఞానో
 విహిమ్నిధో అఖ్యదారోదసి భానునాభాత్యంతః । ఉశిక్వావనా
 అరతిస్సుమేధా మతేత్వగ్నిరమృతోనిధాయ । ఇయతి

ధూమమర్తువం భరిభ్రదుచ్చక్రేణ శోచిషాద్యామినక్షత్ ,
 విశ్వస్య కేతుర్భువనస్యగర్భ ఆరోదనీ అపృణాజ్ఞాయమానః ।
 వీడుంచి దద్రిమభినత్పరాయంజన్తాయ దగ్నిమయజస్తవంచ ।
 శ్రీణాముదారోధరుణోరయూణాంమనీషాణాం ప్రార్పణస్సౌమ
 గోపాః । వసోస్సూనుస్సహసా అపురాజావిభాత్యగ్ ఉషసా
 మిథానః । యన్తే అద్యక్ష్మణవద్భద్రశోచేపూపం దేవఘృత
 వస్తమగ్నే । ప్రతంసయప్రతరాంవస్త్య అచ్చాభిద్యుమ్నం
 దేవభక్తంయవిష్ట । ఆ తంభజసాశ్రవసేష్వగ్న ఉక్తఉక్త ఆభజ
 శస్యమానః । ప్రియస్సూర్యే ప్రియో అగ్నాభవాత్యుజ్జాతే
 నభినదదుజ్జనిత్వైః । త్వమగ్నేయజమానా అనుద్యౌ
 విశ్వావసూనిదధిరేవార్యాణి త్వయాస్తహద్రవిణమిచ్ఛమానా
 ప్రజంగోమంతముశిజౌ వివపుః । దృశానోరుక్మ ఉర్వా
 వ్యద్యాద్దుర్మోక్షమాయుశ్శ్రియైరుచానః । అగ్నిరమృతో
 అభవద్వయోభిర్యదేనం దార్యజనయత్సురేతాః ॥

నవో నవో భవతి జాయమానోఽహ్నం కైతుర్తువ

సామైత్యగ్రే । భాగం జేవేభ్యోవిదధాత్యాయస్స) చంద్రమా
స్తిరతి దీర్ఘమాయుః ॥

త్వమగ్నై అయాస్యయాసన్మనసాహితః । అయాసా
హప్యమూహితే_యానోధేహిభేషజమ్ ।

జేవస్యత్వా సవితరుప్రసవే । అశ్వినోర్భావలభ్యామ్ ।
పూర్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్ణామి । రాజాత్వా వరుణో
నయతు దేవిదక్షిణే రుద్రాయగాం ॥ తేనామృతత్వమశ్యామ్ ।
వయోదాత్రే । మయోమహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రే । క ఇదం
కస్మా అదాత్ । కామః కామాయ । కామోదాతా ।
కామః ప్రతిగ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమావిశ । కామేన
త్వా ప్రతిగృహ్ణామి । కామైతత్త్రే । ఏమాతే కామదక్షిణా ।
ఉత్తానస్త్వంగీరసః ప్రతిగృహ్ణాతు ।

యత్తేఅగ్నై తెజస్సైనాహం తెజస్వీ భూయాసంయత్తే
అగ్నై వర్చస్సైనాహం వర్చస్వీభూయాసంయత్తే అగ్నై
హరస్సైనాహగ్ం హరస్వీభూయాసమ్ ॥ మయిమైధాం మయి
ప్రౌజాం మయ్యగ్నిస్సేజో దధాతు మయిమైధాం మయిప్రౌజాం

౪౮ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

మయాండ్ర ఇంద్రియం దధాతు మయిమైథాం మయిప్రిజాం,
మయిసూర్యో భాజోదధాతు ॥

మానస్తాకే తనయై మాన ఆయుషిమానో గోమ
మానో అశ్వేషు రీరిషః । వీరాన్మానో రుద్రభామితోవధీర్
హవిష్మన్తో నమసా విధేమతే ॥

యశ్చందసామృషభో విశ్వరూపః । ఛందోభ్యోఽధ్య
మృతాత్సం బభూవ । సమెందోమైథయాస్సృణోతుఅమృ
తస్యదైవధారణో భూయాసం । శరీరం మెవిచర్షణంజిహ్వమై
మధుమత్తమా । కణాభ్యాం భూరి విశ్రవం । బ్రహ్మణః
కౌశోఽసిమైథయాపిహితః । శ్రుతంమే గోపాయ ॥

శ్రీధయాగ్నిస్సమిధ్యతే । శ్రీధయావింతతే హవిః ।
శ్రీధాం భగస్యమూఢాని । వచసా వేదయామసి । ప్రియగ్ం
శ్రద్ధాదదతఃప్రియగ్ంశ్రద్ధాదానతః ॥ ప్రియంభోజేషుయజ్వసు
ఇదం మ ఉద్దితంకృధి । యథా దైవా అనురేషు । శ్రీధాముగ్ర
మచక్రిర । ప్రవం భాజేషు యజ్వసు । అస్మాకముద్దితం కృధి
శ్రీధాందేవా యజమానాఃవాయుగోపా ఉపానతే ॥ శ్రీధాగం

హృద్దయ్యయాకూత్యా । శ్రీధ్రయాహూయతేహవి । శ్రీధ్రాం
 ప్రాతహావాసుహే । శ్రీధ్రాం మధ్యం దిన్తంపరి । శ్రీధ్రాం
 సూర్యస్య నిమ్రుచి । శ్రద్ధే శ్రద్ధావయోహమా । శ్రీధ్రా దైవా
 నధివస్తే । శ్రీధ్రా విశ్వమిదం జగత్ । శ్రీధ్రాం కామస్యమాతరం ।
 హవిషా వధాయామసి ॥

మైథాదైవీజుషమాణాన ఆగాద్విశ్వావీ భద్రాసుమ
 నస్యమానా । త్వయాజుష్టానుదమానా మరుక్తాన్బ్రహ్మదేమ
 విదధేసువీరాః ॥ త్వయాజుష్టఋషిభిః పతి దేవిత్వయా బ్రహ్మ
 గత శ్రీ రుతత్వయా । త్వయాజుష్టశ్చిత్రం వింతే వసుసానో
 జవస్వద్రవిణానమేధే ॥ మైథాం మ ఇంద్రో దదాతు మైథాం
 దైవీ సరస్వతీ । మైథాంమే అశ్వినావుభావాధత్తాం పుష్కర
 ప్రజా । అప్సరాసుచయామైథా గంధర్వశుచయన్మనః ।
 దైవీం మైథా సరస్వతీ సామాం మైథాసురభిజ్జవత్యాన్
 స్వాహా । ఆమాంమైథా సురభిర్విశ్వయాహా హిరణ్య వర్ణా
 జగతీజగన్మయా । ఋజ్జిన్వతీ పయస్తావిన్వమానాసామాం
 మైథానుప్రతీకాజుషంతాం ।

గం యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

ఇషేత్వోజ్జేత్వావాయవస్థోస్తాయవస్థ దేవోవస్సవితా
 ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆప్యాయధ్వమఘ్నియా
 దేవభాగమూజస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరనమీవా
 అయక్మామావస్తేన ఈశతమాఘశక్ంసో రుద్రస్యహేతిః
 పరివో వృణక్తు ధ్రువా అస్మిన్లోపతాస్యాత బహ్వీర్యజమా
 నస్య ప్రశూన్పహి ॥

యజ్ఞస్య ఘోషదస్తి ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా
 అరాతయః ప్రెయమగాద్ధిషగా బర్హిరచ్చ మనునాక్పతా
 స్పృధయా వితస్తా త ఆపహంతి కవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో
 జష్టమిహబర్హిరారానదే దైవానాం పరిక్షూతమసి వర్ష
 పృథమసి దేవబర్హిర్మాత్వాన్వజ్మాత్రిర్యక్పర్వతేరాభ్యాస
 మాచ్చెత్తా తేమారీషం దేవబర్హిశ్చతవర్తంవిరోహ సహస్ర
 వర్తశాః ॥ వివ్రయగ్ం రుహేమ పృథివ్యాసం పృచః పాహి
 నుసంభృతాత్వాసంభరామ్యదిత్యైరాన్నీన్ద్రాన్ద్రాసన్నహనం
 పూషాతేగ్గ్రిం గ్రథ్నాతునతైమాన్ధాదిన్ద్రస్యత్వా బాహు

భ్యా ముద్యచ్చే బృహస్పతేహూధ్వాహరామ్యుర్వన్తరిక్ష
మన్విహి దేవంగమమసి ॥

శుంధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణ దేవయజ్ఞాయైమాశ
రిశ్వనోఘరోస్తిద్యౌరసిపుథివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ
ధామ్నాదృగ్ంహస్వమాహ్వర్వసూనాం ప్రవిత్రమసి శత
ధారం వసూనాం ప్రవిత్రమసి సహస్రధారగ్ం హుతస్తోతో
హుతోద్రప్సోఽగ్నయే బృహతేనాకాయస్వాహా ద్యావా
పుథివీభ్యాగ్ం సావిత్వాయుసావిశ్వవ్యచాసా విశ్వకర్తా
సంపుచ్యధ్వమృతావరీహూర్మిణీర్మధుమత్తమామన్దా ధనస్య
సాతయే సోమేనత్వాఽతన్తచ్చీన్ద్రాయదధి విష్ణో హవ్యగ్ం
రక్షస్య ॥

కర్మణవాం దేవేభ్యశ్చ కేయం వేషాయత్వా ప్రత్యు
ష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో ధూరసి ధూర్వా ధూ
ర్వన్తం ధూర్వా తం యోఽస్మాధ్ధూర్వాత్తి తం ధూర్వాయం
ప్రయంధూర్వామన్త్యం దైవానామసి నస్మితమం ప్రవిత్రమం
జన్వితమం వహ్నితమం దేవహూతమమహుతమసి హవి

ధాన్తం దృగ్ం హస్తమాహ్వర్మిత్రస్యత్వా చతుషా (వేత్తే)
 మాభర్మానం విక్తామాత్వా ॥ హిగ్ంసిష మురువాతాయ
 దేవస్యత్వా సవితరుః ప్రస్తవేఽశ్వినోర్భావభ్యం పూజ్ఞ
 హస్తాభ్యమగ్నయై జప్తం నిర్వపామ్యగ్నీషోమాభ్యమిదం
 దైవానామిదమునస్సహస్తాత్వైత్వానారాత్వైసువరభివిభ్యషం
 వైశ్వానరం జ్యోతిర్దృగ్ం హస్తాం దుర్యాద్యావా పృథివ్యో
 రుర్యన్తరిక్షమన్విహ్యదిత్యాస్త్యవస్థేసాదయామ్యగ్నేహవ్యగ్ం
 రక్షస్య ॥

తిలాజ్జుహోమి సరసాగ్ం సపిష్టాన్దార మమచిత్రే
 రమస్తుస్వాహ ॥ గావా హిరణ్యం ధనమన్నపానగ్ం సర్వే
 షాగ్ం శ్రియైస్వాహ ॥ శ్రియంచలక్ష్మీంచ పుష్టించకీర్తించా
 నృణ్యతామ్ ॥ బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్ ॥ శ్రద్ధామథే
 ప్రజాస్సం దదాతుస్వాహ ॥

తిలాః శృష్టాస్తిలాత్వైత్వాస్తిలాస్సామ్యావశానుగాః ।
 తిలాః పునస్తుమేషాపం యత్కిశ్చిద్దురితం మయిస్వాహ ।
 వోరస్యాన్నం నవశ్రాద్ధం బ్రహ్మహగరుత్మగః । గోన్ద్రే

యగంనురాపాస్తం భూణహత్యాతిలాళాంతిగం శమయంతు
 స్వాహా । శ్రీశ్చ లక్ష్మీశ్చ పుష్టిశ్చ కీర్తిచాన్త్రణ్యతామ్ ।
 బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్ । శ్రద్ధామేధ ప్రజ్ఞాతు జాత
 వేదస్సం దదాతుస్వాహా ।

ప్రాణపానవ్యానోదానసమానా మే శుధ్యంతాం జ్యోతి
 రహం విరజా విప్రాస్మా భూయాన్తగ్ం స్వాహా । వాఙ్మనశ్చక్షు
 శ్శ్రోత్రజవ్యభూగ రేతోబుధ్ధ్యాకూతిస్సంకల్పా మే శు
 ధ్యంతాం జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాన్తగ్ం స్వాహా ।
 త్వక్చమకమాగ్ంనరుధిరమేదోమజ్జాన్నాయవోఽఘ్నీని మే
 శుధ్యంతాం జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాన్తగ్ం స్వాహా ।
 శిరఃపాణిపాదపార్శ్వపృష్ఠోరూదరజంఘశిశ్నోవస్థపాయవో మే
 శుధ్యంతాం జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాన్తగ్ం స్వాహా ।
 ఉత్తిష్ఠపురుష మారిత పింగళలోహితాక్షి దేహిదేహిదదాప
 యితా మే శుధ్యంతాం జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయా
 న్తగ్ం స్వాహా ॥

పృథివ్యాపస్తేజోపాయురాకాశా మే శుధ్యంతాం జ్యో

తిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాస్తగ్ం స్వాహా । శబ్దస్సశ్శా
 మాపరసగంధామే శుభ్యంతాం జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా
 భూయాస్తగ్ం స్వాహా । మనోవాక్కాయకర్మాణి మే శు
 భ్యంతాం జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాస్తగ్ం స్వాహా ।
 అప్యక్తభావేరహంక్తారై జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూ
 యాస్తగ్ం స్వాహా । ఆత్మామే శుభ్యంతాం జ్యోతిరహం విరజా
 విప్రాస్మా భూయాస్తగ్ం స్వాహా । అంతరాత్మామే శుభ్యంతాం
 జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాస్తగ్ం స్వాహా । పరమా
 త్మామే శుభ్యంతాం జ్యోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయా
 స్తగ్ం స్వాహా । త్సుధే స్వాహా । త్సుత్ప్రిపాసాయ స్వాహా ।
 వివిట్ప్య స్వాహా । ఋగ్వీధానాయ స్వాహా । క్షమాత్కాయ
 స్వాహా । త్సుత్ప్రిపాసామలం క్షేష్టామలక్షీ నాశయామ్య
 హమ్ । అభూతిమనమృద్ధిం చ సవాన్నిణుద మే సాస్మా
 నగ్ం స్వాహా । అన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞాన
 మయమానందమయమాత్మా మే శుభ్యంతాం జ్యోతిరహం
 విరజా విప్రాస్మా భూయాస్తగ్ం స్వాహా ॥

యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రా

గగ

ప్రవక్ష్యత్రాయ భానవే భరభ్యమ్ । హవ్యం మతిం

చాగ్నయై సుపూతమ్ । యోదైవ్యాని మానుషాన్మాహ్నామ్ ।
అన్తర్విశ్వానివిదన్మాహ్నాజగాతి । అచ్ఛాగ్నిరోమతయో దేవ
యంతిః । అగ్నిం యన్తి ద్రవిణం భిక్షమాణాః । సుప్తం
దృశగ్ం సుప్రతీక్షగ్ం స్వంచమ్ । హవ్యవాహమర్తతిం మా
నుషాణామ్ । అగ్నేత్వమ సమ్యుయోధ్యమీవాః । అగ్నిత్రా
అభ్యమంతకృష్టిః । పునరన్తర్భ్యగ్ం సువితాయదేవ । తాం
విశ్వేభిరజరేభిర్యజత్ర । అగ్నేత్వం పారయానవ్యో అస్తాన్ ।
స్వస్తిభిరతి దుగాణి విశ్వా । పూశ్చ పృథ్వీ బహులాన
ఉర్వీ । భవాతోకాయతనయాయశంయోః । ప్రకారవో
మననావచ్యమానాః । దేవద్రోచీనయథ దేవయంతిః । దక్షి
ణావాత్వాజనీప్రాచ్యేతి । హవిర్భరన్త్యగ్నయై ఘృతాచీ ॥

సకృత్తే అగ్నే నమః । ద్విస్థై నమః । త్రిస్థై నమః ।
చతుస్థై నమః । పంచకృత్వస్థై నమః । షష్ఠకృత్వస్థై నమః ।
శతకృత్వస్థై నమః । అనహస్స కృత్వస్థై నమః । అపరిమిత
కృత్వస్థై నమః । నమస్థై అస్తు మామాహ్నామ్ ॥ అహంవరస్తే

ద్రహామవస్తాద్రహం జ్యోతిషావితమోవవార | యద్రన్తరిక్షంక్ష
మెప్తితాఽభూద్రహం సూర్యముఖయతో దదర్శాహం ఖ
యానముత్తమస్సమానానామ్ || అన్తరా అస్మిన్నన్తరా
వరస్మిన్ గం వృతీయైశ్చ అన్తరాస్సయమ్ | యేదేవయానా
ఉతపితృయానాస్సర్వాన్ప్రథో అన్తరా ఆక్షీయేమ ||

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే

ఏకాగ్నికాండే ప్రథమ ప్రపాఠక ప్రారమ్భః
తతాదా పైశ్వదేవ మంత్రాః

అదితేఽనుమన్యస్వ | అనుమతేఽనుమన్యస్వ | సరస్వ
తేఽనుమన్యస్వ | దేవ సవితః ప్రనువ ||

ఓమ్ || అగ్నయైస్వాహా | సోమాయస్వాహా | విశ్వభ్యో
జేవేభ్యస్వాహా | ధ్రువా య భూమాయ
క్షితయై స్వాహా | అచ్యుత క్షితయై స్వాహా | ధృవ
స్విష్టకృతై స్వాహా | అగ్నయై

అది తే॒న్వమగ్గ్ం॑స్థా: | అను॒మతే॒న్వమగ్గ్ం॑స్థా: | సర
ప్యతే॒న్వమగ్గ్ం॑స్థా: | దేవ సవి॑తః | సాసా॑వీ: ||

ధ॒మా॒య స్వా॑హః | అధ॒మా॒య స్వా॑హః | అ॒ద్యు
స్వా॑హః | ఓ॒మద॒వన॒స్పతి॑భ్యస్వా॑హః || ర॒త్నో దే॒వజ॑నేభ్యస్వా॑హః |
గృ॒హభ్య॑స్వా॑హః | అ॒వసా॑నేభ్యస్వా॑హః | అ॒వసా॑నపతిభ్య
స్వా॑హః | స॒వ॒భూ తే॑భ్యస్వా॑హః | కా॒మాయ॑ స్వా॑హః |
అ॒ంతరి॑తాయ స్వా॑హః | యదె॒జతి॑జగతి యచ్చ॑చే॒ష్టతి॑ నామో
భాగా॑ యన్నామో స్వా॑హః | పృ॒థి॒వ్యై స్వా॑హః | అ॒ంతరి॑
తాయస్వా॑హః || ది॒వేస్వా॑హః | సూ॒ర్యాయ॑ స్వా॑హః | చ॒ంద్ర
మసే॑ స్వా॑హః | నక్ష॑త్రేభ్య స్వా॑హః | ఇ॒ంద్రాయ॑ స్వా॑హః |
బృ॒హస్ప॑తయై స్వా॑హః | ప్ర॒జాప॑తయై స్వా॑హః | బ్ర॒హ్మణే॑
స్వా॑హః | స్వ॒ధా పితృ॑భ్యస్వా॑హః | నమో॑ రుద్రాయ వతు
పతయై స్వా॑హః | దే॒వేభ్య॑స్వా॑హః | పితృ॑భ్య స్వ॒ధాఽస్తు
భూతే॑భ్యనమః | మను॑ష్యేభ్య హస్తా | ప్ర॒జాప॑తయై
స్వా॑హః | వ॒రమై॑షి నై స్వా॑హః | యథా॑కూ॒వశ్శత॑ధారస్సహ

ప్రథాతో అక్షితః । ఏవా మే అస్తు ధాన్యగ్ం సహప్రథాన్య
మక్షితమ్ । ధనధాన్యై స్వాహా యే భూతాః ప్రచరన్తి
దివానక్షం బలిమిచ్చన్తో వితుదన్త్య ప్రేష్యాః । తేభ్యో బలి
పుష్టికామో హరామిమయి పుష్టింపుష్టిపతిదకథాతుస్వాహా ।

ప్రథమఃఖండః

హరిః ఓమ్ । ప్రస్తుగ్మస్తాధియసానన్య సక్షణి ప్రరేభిర్వ
రాగ్ం అభిషు ప్రసీదత । అస్మాక్షమిన్ద్రో ఉభయం జాతోమతి
యథ్సామ్యో న్యస్యన్ద్రో బుభోధతి । అన్త్రక్షరా ఋజవస్సన్త
వన్తాయేభిస్సఖాయోన్తి నోవరేయమ్ । సమర్త్యమానం భగో
నోనిసీయాధస్ం జాప్నత్యగ్ం నుయమమన్తు దేవాః । అభో
తృష్ణీం వరుణా పతిష్ణీం బృహస్పతే । ఇన్ద్రో పుత్రష్ణీం
లక్ష్మ్యంతామస్యై సవితస్సవ । అఘోరచక్షురపతిష్ణీభి
శివా పతిభ్యస్సమనా స్సవచాః । జీవనూర్జీవకామా
ప్ర్యోనా శంసో భవద్వివజ్జేశం చతుష్పదే । ఇదక్షుహం యా
త్వయిపతిష్ణ్య లక్ష్మస్తాం నిదికామి । జీవాగ్ం రుదన్తి విమ

యన్తే అధ్వరే దీర్ఘామను ప్రసీతిం దీధియుర్నరః | వాసుం
 పితృభ్యో య ఇనగం నమోర్తిర మయః పరిభ్యో జనయః పరి
 వ్యతే | పృథ్విత్కూరముదచన్వాప్రతః సైప్రబాహ్మణాన్న
 పనగంహరన్తు | అవీరక్షీరుదచన్వాపః | అర్యన్తా అగ్నిం పరి
 యన్తు క్షీప్రం ప్రతీక్షన్తాన్ శ్వశ్వో దేవరాశ్చ | భేననః
 భరభః భేయుగన్య శచీవతే | అపాలామిన్ద్రీతిః పూత్య్వకర
 ఘ్నార్యవర్చనమ్ | శం కైహిరణ్యగ్ శమునన్వాప్రశ్మంతే మెధీ
 భవతుశం యుగన్యత్పద్మ | శంత అవశ్మతపవిత్రా భవన్వథా
 పత్యాతన్వగ్ నగ్ నృజన్వ || ౧ ||

దీధియునరోఽప్తేచ || ౧ ||

హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ప్రచక్రముర్ హి
 త్వాఽవద్యమాపః | శతం పవిత్రా వితతాహ్యనుతాభిష్ట్యా
 దైవస్సవితాపునాతు | హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాయాను
 జాతః కశ్యపాయాస్త్వగ్నిః | యా అగ్నిం గభం దధిరే
 నువర్ణాన్తాన్త అప్తశ్శగ్ంహ్యనాభవన్తు | యాప్రాగ్ంరాజా
 వరుణో యాతిమధ్య నత్యావృతే అప్తపత్త్యన్తానామ్ | యా

అగ్నిం గర్భం దధిరేసువతానాస్తస్త ఆవశ్యగ్గంప్త్యానా
 భవన్తు । యాసాందైవాదివిత్పణ్వన్తి భక్షం యా అన్తరిక్షే
 బహుధానివిష్టాః । యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువతానాస్తస్త
 ఆవశ్యగ్గంప్త్యానా భవన్తు । శివేనత్వా చక్షుషావశ్యన్త్వా
 పశ్చివయాతన్వోపవృశన్తు త్వచంతే । ఘృతశ్చుతశ్చుచయో
 యా పావతానాస్తస్త ఆవశ్యగ్గంప్త్యానా భవన్తు । పరిత్వా గిర్వజా
 గిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః । వృద్ధాయ మనుష్యగ్ధయో
 జష్టా భవన్తు జష్టయః । * అకాసానైత్యేషా । పూషాత్వేతో
 నయతు హస్తగృహ్యశ్వినాత్వా వ్రవమాతాగ్ం రథేన ।
 గృహస్థచ్చ గృహపత్నీ యథాఽసోవశిన్వీత్వం విదధమావ
 దాసి । ౨ ।

భవన్తు పశ్చుచ ॥ ౨ ॥

సోమః ప్రథమో వివిదేగన్ధవో వివిద ఉత్తరః ।
 తృతీయో అగ్నిష్టే పతిస్తురీయస్తే మనుష్యజాః । సోమోఽద

* అకాసానాసోమననం ప్రజాగ్ం సౌభాగ్యం తనూమ్ ।

అగ్నేరనువ్రతా భూత్వా నంనప్యే నుక్తుతాయశమ్ ।

దద్గస్త్యాయ గస్త్యోఽదదద్గ్నయే । రయి చ పుత్రాగ్
 శ్చదాద్గ్నిమహ్యమథో ఇమామ్ । గృభ్ణాను తే సువ్రజా
 స్త్వాయ హస్తం మయా పత్యా జరవప్తిర్యథాఽనుః । భగో
 అర్యమా సవితా పురన్ధిర్మహ్యం త్యాఽదుగార్ హపత్యాయ
 దేవాః । తే మా పూర్వే జనాస్తా యత్ర పూర్వపహో
 హితాః । మూఢాన్వాన్యో యత్ర సాభివః పూర్వో దైవేభ్య
 ఆతపత్ । సరస్వతి ప్రేదమవ సుభగై వాజినీవతి । తాం త్వా
 విశ్వస్య భూతస్య ప్రగాయామస్యగ్రితః । య ఏతి ప్రదిశ
 స్సవో దిశోఽను పవమానః । హిరణ్యహస్త ఐరంతుస్స త్వా
 మన్మనసం కృణోతు । ఏకమిషే విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు ద్వే ఊర్జై
 త్రిణి ప్రతాయ చత్వారి మాయోభవాయ పచ్చ పశుభ్య
 వక్షతుభ్యన్సిప్త సప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్యాన్వేతు ।
 సఖా సప్తపదా భవ సఖాయా సప్తపదా బభూవ సఖ్యం తే
 గమయగ్ం సఖ్యాత్తై మాయోషగ్ం సఖ్యాన్తై మాయో
 ష్టాస్సమయావనం కల్పవహ్నై నం ఏయా రోచిష్టా సుమ
 న్నస్యమానా । ఇక్షమూర్జామభి నం వసానా నంతా

మనాగ్ంసి సం ప్రతా సము చిత్తాన్యాకరమ్ । సాత్వమస్య
 మూహమమూహమస్మి సా త్వం ద్యౌరహం పృథివీ త్వగ్ం
 రేతోహగ్ం రేతోభృత్వం మనోహమస్మి వాక్త్వగ్ం
 సామూహమస్మృక్త్వగ్ం సా మామనువ్రతా భవ పుగ్ంసే
 పుత్రాయ వేత్తవై శ్రియై పుత్రాయ వేత్తవ ఏహిసూనృతే ॥౩॥

అగ్నితష్టట్చ ॥ ౩ ॥

సోమాయ జనివిదే స్వాహా గంధర్వాయ జనివిదే
 స్వాహోగ్ంయై జనివిదేస్వాహా । కన్యలా పితృభ్యో యతీ
 పతిలోకమవ దీక్షామదాస్థస్వాహా । వేతో ముఞ్చతి నాముత
 స్సుబద్ధామముతస్కరత్ । యథేయమిన్ద్రో మిథ్వస్సుహృతా
 సుభగాసతి । ఇమాం త్వమిన్ద్రో మిథ్వస్సుపుత్రాగ్ం
 సుభగాం కృణు । దశాస్యాం పుత్రానాథేహి పతిమేకాదశం
 కృధి । అగ్నిరైతు ప్రథమో దేవతానాగ్ం సోస్సైప్రజాం
 ముఞ్చతు మృత్యుప్రాశాత్ । తదయగ్ం రాజా వరుణోను
 మన్యతాం యథేయగ్ం స్త్రీపాత్రమఘం నరోదాత్ । ఇమా
 మగ్ని స్త్రీయతాం గార్హపత్యః వజ్రామస్సై నయతుదీఘః

మాయుః । అశూన్యోపస్థాజీవతామస్తు మాతాపాత్రమానంద
 మభి ప్రబుధ్యతామియమ్ । మాతే గృహే నిశిఘోష ఉత్థా
 దన్యత్ర త్వద్రుద్రత్య స్సంవిశన్తు । మాత్వం వికేశ్యురలవధిష్ఠా
 జీవ పత్నీ పతిలోకే విరాజ పశ్యంతీ । ప్రజాగ్ం సుమనస్య
 మానామ్ । ద్యాస్తి ప్రృష్ఠగ్ం రక్షతు వాయురూరాలశ్వినా
 చ స్తనంధయంతగ్ం సవితాభి రక్షతు । ఆ వాససః పరి
 ధానాద్భ్రహస్పతిర్విశ్వే దైవా అభి రక్షన్తు పశ్చాత్ । అప్ర
 జస్తాం పాత్రమృత్యుం పాస్మానముత వాఽఘమ్ । శీర్షణ
 స్సృజిమిహోన్ముచ్యద్విషదృభ్యః । పతి ముఞ్చామి పాశమ్ । ఇమం
 మే వరుణ తత్త్వాయామి త్వంసో అగ్నే స త్వంసో అగ్నే
 త్వమగ్నే అయాఽస్యయా సన్మనసా హితః । అయా సన్ హవ్య
 మూహి పైఽయానోధేహి భేషజమ్ ॥ ౪ ॥

ఇయమష్టా చ ॥ ౪ ॥

ఆ తిష్ఠేమమశ్మానమశ్మేష త్వగ్ం స్థిరా భవ । అభి
 తిష్ఠ పృతస్యతస్సహస్వ పృతనాయతః । ఇయంనార్యుప
 బ్రూతై కుల్పన్యావపన్తికా । ద్విభూయారన్తు మై పతిజ్ఞ

వాతు శరదశ్శతమ్ | తుభ్యమగ్రే) పర్యవహన్తుస్సార్యాం పహ
 తునా సహ | పునః పతిభ్యో జాయాం దా అగ్నే ప్రజయా
 సహ | పునః పత్నిమగ్నిరద్రాదాయుషా సహ వర్చసా |
 దీర్ఘాయురస్థాయః పతిస్స ఏతుశరదశ్శతమ్ | విశ్వా ఉత
 త్వయా వయం ధారా ఉదన్యా ఇవ | అతిగాహేమహి ద్విషః |
 ఆ తిష్ఠేమమశ్మానమ్ | అర్యమణం న దేవం కన్యా అగ్ని
 మయక్షత | స ఇమాం దేవో అధ్వరః (పేతోముఞ్చాతి
 నాముతస్సుబద్ధామముతస్కరత్ | తుభ్యమగ్రే) పర్యవహ
 న్పునః పత్నిమగ్నిరద్రాద్విశ్వా ఉత త్వయా వయమా తిష్ఠే
 మమశ్మానమ్ | త్వమయమా భవసియత్కనీనాం నామ
 వ్యథావధ్వర్యం బిభర్షి | అజ్ఞాన్తి వృక్షగం సుధితం స
 గోభిర్యద్ధమృతీ సమనసా కృణోషి | తుభ్యమగ్రే) పర్యవహ
 న్పునః పత్నిమగ్నిరద్రాద్విశ్వా ఉత త్వయా వయమ్ | ప్ర
 త్యాముఞ్చామి వరుణస్య పాశాద్యేన త్వాబధ్నాభువితా
 ను కేతః | ధాతుశ్చయోనా సుక్తతస్య లోక స్తోనం తే
 సహ పత్యా కరోమి | ఇమంవిష్యామి వరుణస్య పాశం యమ

బద్ధీత సఖితా సుశేవః । ధాతుశ్చ యోనా మక్మతస్య
 లాకేఽరిష్టాం త్వా సహ పత్యా కృణోమి । అయాశ్చా
 గ్నైస్యనభిశస్తీశ్చ సత్యమిత్వమయా అసి । అయసా మనసా
 ధృతో ఽయసా మావ్యమూహి షైఽయానో ధేహి భేషజమ్ ॥౫॥

ద్విషస్సుశేవప్రీతి చ ॥ ౫ ॥

సత్యేనాత్మభితా భూమిస్సూర్యేణాత్మభితా ద్యాః ।
 ఋతేనాదిత్యాస్తిష్ఠన్తి దివి సోమో అధిశ్రితః । యజ్ఞాన్తి
 బ్రీధ్నం యోగేయోగే । సుక్తిగ్ంశుకగ్ం శల్మలిం విశ్వరూ
 పగ్ం హిరణ్యవణగ్ం సువృతగ్ం సుచక్రమ్ । ఆరోహ
 వధ్వమృతస్య లొకగ్ంస్యానం పత్యే వహతుం కృణుష్వ ।
 ఉదుత్తరమారోహంతీ వ్యస్యన్తి పుతస్యతః । మూఢానం
 పత్యురారోహ ప్రజయా చ విరాడ్భవ । సప్రమాణ్ణీ శ్వశుర
 భవ సప్రమాణ్ణీ శ్వశువాం భవ । ననాన్దరి సప్రమాణ్ణీ భవ
 సప్రమాణ్ణీ అధి దేవృషు । స్నుషాణాగ్ం శ్వశురాణాం ప్రజా
 యాశ్చ ధనస్య చ । పతీనాం చ దేవృణాం చ నజాతానాం
 విరాడ్భవ । నీలలూహితే భవతః కృత్యాసక్తిర్వ్యజ్యతే ।

ఏధం[॑] తే[॑] స్యా[॑]జ్ఞాతయః[॑] పతి[॑]ర్బంధే[॑]షు బధ్యతే । యే[॑] వధ్యశ్చ
 వ్రం[॑] వహాతుం[॑] యత్కాయన్తి[॑] జనాగ్ం[॑] అను । పునస్తా[॑]
 యజ్ఞయా[॑] దేవా నయన్తు[॑] యత ఆగతాః । మా[॑] విదన్పరి
 పన్థినో[॑] య ఆ[॑] నీధన్తి[॑]దమ్పతీ[॑] । సుగే[॑]భీదుర్గమతీ[॑]తామపద్రా[॑]
 న్స్వరాతయః । సుగం[॑] పంథానమా[॑]రుక్షమరిష్టగ్ం[॑] స్వస్తి
 వాహానమ్ । యస్మిన్స్వీరో[॑] న రివ్యత్యన్యే[॑]షాం విస్తతే[॑] వసు ॥౬॥
 ధనస్య[॑] చ నవ[॑] చ ॥ ౬ ॥

తా[॑] మందసానాః[॑] మనుషా[॑] దురో[॑]ణఆధత్తగ్ం[॑] రయిం
 దశఏరం[॑] వచస్యవే[॑] । కృతం[॑] తీర్థగ్ం[॑] సుప్రపాణగ్ం[॑] శుభస్సతీ
 స్థాణుం[॑] పథే[॑]షామప[॑] దుర్ముతిగ్ం[॑] హతమ్ । అయం[॑] నో
 మహ్యః[॑] పారగ్ం[॑] స్వస్తి[॑] నేషద్యనస్పతిః । నీరా[॑]నస్సతరా[॑] భవ
 దీర్ఘాయుత్వాయ[॑] వర్చసే । అస్య[॑] ప్రా[॑]చే నిర్ముతస్య
 జీవా[॑] జ్యోతిరశీమహి । మహ్యః[॑] ఇన్ద్రస్త్వనయే[॑] । యద్భుతే[॑]
 చిదభి[॑] శ్రీషః[॑] పురా[॑] జిత్వ[॑]భ్య ఆత్మదః । సంధా[॑]తా[॑] సన్ధిం
 మఘవా[॑] పురో[॑]వసుర్నిమ్న[॑]తా[॑] విహృతం[॑] పునః । ఇడా[॑]మగ్న
 ఇమం[॑] మే[॑] వరుణ[॑] తత్త్వా[॑] యామి[॑] త్వం[॑] నా[॑] అన్న[॑] నత్వం[॑] నో

అగ్నే త్వమగ్నే అయాశి । యే గంధర్వా అపురస్త్వ
 దేవీరమ వృక్షేషు వానస్పత్యేష్వానతే । శివాస్తే అన్త్య
 వృద్ధ్యే భవన్తు మా హి గంసిషుర్వహతుమూహ్యమానామ్ ।
 యాఃపథయోయా నద్యోయానిధన్వానియేవనా । తేత్వావధు
 ప్రజావతీం ప్ర త్వే ముచ్చంత్యగ్ంహసః । సంకాశయామి
 వహతుం బ్రహ్మణా గృహైరఘోరేణ చక్షుషా మైత్రేణ ।
 పర్యాణధం విశ్వరూపం యదస్యాగ్ంస్యానం పతిభ్యస్సవితా
 కృణోతు తత్ । ఆ వామగంధుమతిర్వాజసీవనూ న్యశ్వినా
 హృథు కామాగ్ం అయగ్ంసత । అభూతం గోపా మిథునా
 శుభస్పతీ ప్రియా అర్త్యమై దుర్యాగ్ం అశీమహి । అయం
 నో దేవస్సవితా బృహస్పతిరింద్రాగ్నిమిత్రావరుణా స్వస్తయే ।
 త్వష్టా విష్ణుః ప్రజయానగ్ంరరాణః కామఆయాతంకామాయ
 త్వా విముచ్చతు ॥ ౭ ॥

ఆస తె నవ చ ॥ ౭ ॥

శమ౯ నమ౯దమాహారాస్యేనార్యా ఉపస్తిరే । సిసి
 వాలి ప్రజాయతామియం భగన్యనుమతా అసత్ గృహ

స్థదాన్ధ్రుమనసః ప్రపద్యేఽవీరఘ్ని వీరవతస్తువీరాః ।
 ఇరాం వహతో ఘృతముక్షమాణాస్తైష్ఠ్యహగ్ం సుమనాన్సం
 విశామి । ఆగన్తోష్ఠం మహిష్ఠీ గాభిరశ్వైరాయుష్మత్పత్నీ
 ప్రజయా స్వవిత్ । బ్రహ్మీం ప్రజాం జనయంతీ సురత్నే
 మమగ్నిగ్ం శతహిమాస్సవర్యాత్ । అయమగ్నిగ్రహపతి
 సుసగ్ంసత్పుష్టివధానః । యథా భగస్త్యాభ్యాం దదద్రయిం
 పుష్టిమథో ప్రజామ్ । ప్రజాయా ఆభ్యాం ప్రజాపత ఇన్ద్రాగ్ని
 శమో యచ్ఛతమ్ । యథైసయోనః ప్రమీయాతా ఉభ
 యోజీవతోః ప్రజాః । తెన భూతేన హవిషాఽయమా
 ప్యాయతాం పునః । జాయాం యామస్తా ఆవాక్షుస్తాగ్ం
 రసేనాభివధాతామ్ । అభివధాతాం పయసాఽభిరాష్ట్రేణ
 వధాతామ్ । రయ్యా సహస్రహస్రేష నేమా స్తామనపేక్షితా ।
 ఇహైవ స్తం మా వియోష్టం విశ్వమాయువ్యశ్శతమ్ ।
 మహ్య ఇన్ద్రస్త్వస్తయే । ధృవైధిపోష్యామయి మహ్య ।
 త్వాఽదాద్భూహస్పతిః । మయా పత్యాప్రజావత్తీ సం జీవ
 శరదశ్శతమ్ । త్వష్టా జాయామజనయత్త్వష్టాఽస్మై త్వం

పతిమ్ త్వష్టా సహస్రమాయాగ్ంషి దీఘమాయాః కృణోతు
వామ్ । ఇమం మే వరుణ తత్త్వాయామిత్యం నో అగ్నే స
త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి ॥ ౮ ॥

జీవతోః ప్రజావామేకం చ ॥ ౮ ॥

ఇహ గావః ప్రజాయధ్వమహశ్వా ఇహ పూరుషాః ।
ఇహో సహస్రదక్షిణో రాయస్పృషో నిషీదతు । సోమేనా
దిత్యా బలివస్సోమేన పృథివీ దృఢా । అథో నక్షత్రాణా
మైషాముపస్థే సోమ ఆధితః । ప్రస్వస్థః ప్రేయం ప్రజయా
భవనేశోచేష్ట । ఇహ ప్రియం ప్రజయాతై సమృధ్యతామస్మి
న్మహే గార్హపత్యాయజగృహి । ఏనాపత్యాతన్వగ్ంసగ్ం
సృజిస్వాభాజీవీవిదధమావదాసి । సుమజ్జలీరియం వధూరి
మాగ్ం సమేతవశ్యత । సాభాగ్యమసైవ తత్త్వాయాభాస్తం
వివరేతన । ధృవక్షితిధృవయోనిధృవమసి ధృవతస్థి
తమ్ । త్వం నక్షత్రాణాం మైధ్యసి సమాపాహి పృతన్వతః ।
సప్తర్షయః ప్రథమాం కృత్తి కానామరున్ధతీం యధృవతాగ్ం
మానిన్యః । మల్కుత్తికా ముఖ్యయోగం వహన్తీ యమస్తాక

మేధత్వష్టమీ । సదస్తస్సతిమద్భుతం ప్రియమింద్రస్య కామ్యమ్ ।
 సనిం మైథామయాసిషమ్ । ఉదీప్యస్వ జాతవేదోపఘ్న
 న్నిర్ముతిం మమ । ప్రశూగ్ంశ్చ మహ్యమా వహ జీవనంఽ
 దిశో దిశ * । మానోహిగ్ంసీజ్జాతవేదో గామశ్వం పురుషం
 జగత్ । అభిభృదగ్న ఆగహిశ్రియా మా పరిపాతయ ॥
 ధృవతస్థిత్తం నవచ ॥ ౯ ॥

ఉదీప్యాతో విశ్వావస్తో నమసేదామహేత్వా ।
 అన్యామిచ్ఛ ప్రపర్యగ్ం సంజాయాం పత్యా సృజ । ఉదీ
 ప్వాతః పతివతిహేమా విశ్వావస్తుం నమసాగ్రీభిరీష్టై ।
 అన్యామిచ్ఛ పితృషదన్వక్తాగ్ంసతే భాగోజనుషా తస్యవిధి
 అగ్నేప్రాయశ్చిత్తై త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మ
 ణస్తాన్వాథ కామః ప్రపద్యేయాన్యాంపతిఘ్నతనూః ప్రజాఘ్న
 పశుఘ్నై లక్ష్మీఘ్నై జారఘ్నై మస్త్యతాంకృణోమి స్వాహా । వా
 యోప్రాయశ్చిత్త ఆదిత్యప్రాయశ్చిత్తే ప్రజాపతేప్రాయశ్చిత్తే

*దిశోఽశ్చ । మానోహిగ్ంసీజ్జాతవేదః ఇతి ద్రావిడపాఠః

త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వా నాథ
 కామః ప్రపద్యే యాస్యాం పతిఘ్నతనూః ప్రజాఘ్న పశుఘ్న
 లక్ష్మిఘ్న జరఘ్న మన్యేతాం కృణోమి స్వాహా ॥ ప్రసవ
 శ్చోపయామశ్చ కాటశ్చాణవశ్చ ధణాశ్చ ద్రవిణంచ
 భగశ్చాంతరిక్షంచ సింధుశ్చ నముద్రశ్చ సరస్వాగ్ంశ్చ విశ్వవ్య
 చాశ్చ తేయంద్విజ్మయశ్చ నోద్యేష్టి తమేషాం జమ్భదధ్న
 స్వాహా । మధుశ్చ మాధవశ్చ శుక్రశ్చ శుచిశ్చ నభశ్చ
 నభస్యశ్చేషశ్చోజశ్చ సహశ్చ సహస్యశ్చ తపశ్చ తప
 స్యశ్చ తేయం ద్విజ్మయశ్చ నోద్యేష్టి తమేషాం జమ్భదధ్న
 స్వాహా । చిత్తంచ చిత్తిశ్చ కూతం చాకూతిశ్చాధీతం చాధీ
 తిశ్చ విజ్ఞాతం చ విజ్ఞానం చ నామచ క్రతుశ్చ దర్శశ్చ
 పూణామానశ్చ తేయంద్విజ్మయశ్చ నోద్యేష్టి తమేషాం
 జమ్భదధ్నస్వాహా । భూస్వాహా భువస్వాహా సుప్తస్వా
 హాగ్ంస్వాహా ॥ ౧౦ ॥

ఉదీప్యాత్తోదశ ॥ ౧౦ ॥

అపశ్యంత్యా మనస్తా చక్రితానం తపసోజాతం తపస్తా
 విభూతమ్ । ఇహ ప్రజా మిహరయిగ్ంరరాణః ప్రజాయస్వ
 ప్రజయా పుత్రకామ । అపశ్యంత్యా మనస్తా దీధ్యానాగ్ం
 స్వాయాం * తనూగ్ం ఋత్వియై నాథమానామ్ । ఉప్త మా
 ముచ్చా యుప్తర్భభూయాః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్ర
 కామే । సమజ్జన్తు విశ్వే దైవా ససమాప్తో హృదయాని నా ।
 సం మాతరిత్వా సం ధాతా సముదేష్టి దిదేష్టు । నా ।
 ప్రజాపతే తన్వం మే జువస్వ త్వప్తదేవేభిస్సహసామ ఇన్ద్ర ।
 విశ్వేదేవై రాతిభిస్సగ్ంరరాణః పుగ్ంసాం బహునాం
 మాతరస్సౌమ । ఆ నః ప్రజాం జనయతు ప్రజాపతిరాజరసాయ
 సమనక్ష్వర్యమా । అదుమగ్గల్ః పతిలోకమావిశ శంసో
 భవ ద్విపదే శం చతుష్పదే । తాం పూషశ్చివతమా
 మెరయస్వ యస్యాం బీజం మనుష్యా వపన్తి । యా న ఊరూ

* తనూ ఇతి, తనూం ఇతిచ సాతోద్భవ్యతే

దిదేష్టి

ఉ॒శతీ॑ వి॒సయా॑తై॒ యస్యా॑ము॒శన్తః॑ ప్ర॒హరే॑తు శై॒ఫమ్*॥౧౧॥

శం చతు॑ష్పదే ద్వే చ ॥ ౧౧ ॥

ఆరో॑హో॒రుము॑పబర్ హస్వ॒బ్రాహ్మ॑ం పరి॒ష్వజస్వ॑జాయా
గ్ం సుమ॑నస్యమా॒నః । తస్యా॑ం పు॒ష్కతం॑ మి॒థునా॑సయో॒నీ
బ్రహ్మీ॑ం ప్ర॒జాం జన॑యన్తా స॒రేతసా॑ । అ॒ద్రయా॑రణ్యా
యత్రా॑మనత్పు॒రుషం॑ పు॒రుషేణ॑ శక్రః । తదై॒తౌ మి॒థునా॑
సయో॒నీ ప్ర॒జయా॑మృతేనై॒హ గచ్ఛ॑తమ్ । అ॒హం గభ॑
మద॑ధామో॒షధీ॑ష్వహం వి॒శ్వేషు॑ భువనే॒ష్వన్తః॑ । అ॒హం
ప్ర॒జా అ॒జన॑యం పి॒తృణా॑ మహం జని॒భ్యో అప॑రీ॒షు
పు॒త్రాః । పు॒త్రిణే॑మా కు॒మారి॑ణా వి॒శ్వమాయు॑వ్యేశ్ను తమ్ ।
ఉ॒భా హి॑రణ్యపే॒శసా॑ వీ॒తిహా॑త్రా కృతద్వ॒సూ । దశ॑స్యం
త్వా॒మృతా॑య కగ్ం శ॒మూధో॑ రోమ శగ్ంహా॒థోదై॑వేషు
కృ॒ణుతౌ॑ దు॒వః ॥ ౧౨ ॥

ఆరో॑హ నవ ॥ ౧౨ ॥

*వి॒సయా॑తై॒ యస్యా॑ము॒శన్తః॑ ॥ ప్ర॒హరా॑మ శై॒ఫమ్

♦ అప॑రీ॒షు

విష్ణుర్యోసిం కల్పయతు త్వష్టా రూపాణి విశంశతు ।
 ఆసిచ్ఛతు ప్రజాపతిర్థాతా గభాం దధాతు తె । గభాం
 ధహి సినివాళి గభాం ధహి సరస్వతి । గభాం తె అశ్వినా
 దేవావాధత్తాం పుష్కరసజా । హిరణ్యయా అరణి యం
 విమన్థతో అశ్వినా । తం తె గభాన్ హవామహే
 దశమే మాసి సూతవే । యథేయం పృథివీ మహీ తిష్ఠన్తీ
 గభామాదధే । ఏవం త్వం గభామాధధన్వ దశమే మాసి
 సూతవే । యథా పృథివ్యగ్నిగభా ద్యౌర్యథేన్ద్రేణ గర్భిణీ
 వాయుర్యథా దిశాం గర్భ ఏవం గర్భం దధామి తే । విష్టా
 శ్రీష్టేన రూపేణాస్యాం నార్యాం గవీన్యామ్ । పుమాన్ సం
 గభామాధహి దశమే మాసి సూతవే । నేజమేష పరావత
 సపుత్రః పునరావత । అస్యై మే పుత్రకామాయై గభామా
 ధహి యః పుమా । వ్యస్య యోనిం ప్రతి రేతో గృహాణ
 పుమాన్పుత్రో ధీయతాం గర్భో అన్తః । తం మాతా దశ
 మాసో బిభర్తు స జాయతాం వీరతమస్సానామ్ । ఆతే

గభాః యోనిమేతు పుమాన్బాణ ఇవేషుధిమ్ । ఆ ప్రితో
జాయతాం పుత్రస్తే దశమాస్యః ॥ ౧౩ ॥

గర్భం దధామి తేఽష్టే చ ॥ ౧౩ ॥

కరోమి తె ప్రాజాపత్యమాగభాః యోనిమేతు తె ।
అనూనః పూర్ణో జాయతామశ్లోణోపిశాచధీతః । పుమాగ్ంస్తే
పుత్రోనారి తం పుమాననుజాయతామ్ । తాని భద్రాణి
బీజాన్యవభాజనయన్తునా । యాని భద్రాణి బీజాన్యవభా
జనయంతినః । తైస్త్వం పుత్రా విద్వస్వ సాప్రసూధేనుకా
భవ । కామప్రమృధ్యతాం మహ్యమపరాజితమేవ మే । యం
కామం కామయే దేవ తం మే వాయో సమర్థయ ॥ అనుహవం
పరిహవం పరీవాఽం పరిక్షపమ్ । దుస్స్వప్నం దురుదితం
తద్ద్విషద్యో దిశామ్యహమ్ । అనుహూతం పరిహూతగ్ం
శకునైర్యదశాకునమ్ । మృగస్య స్తృతమక్ష్యయా తద్ద్విషద్యో
దిశామ్యహమ్ । ఆరాత్రే అగ్నిరస్త్యారాత్పరశురస్తు తే । ని
వాతే త్వాఽభి వర్షవతు స్వస్తి తేఽస్తు వనస్స తే స్వస్తి
మేఽస్తు వనస్స తే । నమశ్శక్రృభ దేరుదాయ నమోరుదా

య శక్తృధన్దే । గౌష్ఠమసి నమస్తై అస్తు మా మా హిగ్ం
 సీస్సిగసి నసి వజ్రా నమస్తై అస్తు మా మా హిగ్ంసీః ।
 ఉద్ధాతేవ శకునై సామ గాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవ నవనేషు
 శగ్ంససి । స్వస్తి నశ్శకునే అస్తు వ్రతి నస్తుమనా భవ ॥౧౪॥

అహమప్టే చ ॥ ౧౪ ॥

ప్రాతరగ్నిం ప్రాతరిష్టగ్ం హవామహే ప్రాతమి-
 తావరుణా ప్రాతరశ్వినా । ప్రాతభగం పూషణం
 బ్రహ్మణస్పతిం ప్రాతస్సామముత రుద్రగ్ం హువేమ । ప్రా-
 తజితం భగముగ్గం హువేమ వయం పుత్రమదితేర్యో
 విధతా । ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమానస్తురశ్చిద్రాజా చిద్యం
 భగం భక్షిత్యాహ । భగ ప్రజేతర్భగ సత్యరాధో భగమాం
 ధియముదవ దదన్నః ॥ భగ ప్రణో జనయ గోభిరశ్వైర్భగ
 ప్రనృభిన్ప్రవన్తస్సామ । ఉతేదానీం భగవంతస్సామోత
 ప్రపితృ ఉత మధ్యే అహ్నిమ్ । ఉతోదితా మఘవంతూర్యస్య
 వయం దేవానాగ్ం సుమతే స్యామ । భగ ఏవ భగవాగ్ం
 అస్తు దేవాస్తేన వయం భగవన్తస్సామ । తం త్యా భగ

సర్వ-ఇష్టోహవీమి స నో భగ పురవతా భవేహ । సమధ్వ
 రాయోషసో నమన్త దధిక్రావేప్త శుచయే ప్రదాయ । అ
 ర్వాచీనం వస్తువిదం భగం నో రథమివాశ్వా వాజిన ఆవ
 హన్తు । అశ్వావతీగోమతీర్ష ఉషాసో వీరవతీస్సరముచ్చన్తు
 భద్రాః । ఘృతం దుహానా విశ్వతః ప్రవీనా యూయం పాత
 స్వస్తి భిన్నదా నః ॥ ౧౫ ॥

భవేహ చత్వారి చ ॥ ౧౫ ॥

ఇమాం ఖనామ్యాపధిం వీరుధం బలవత్తమామ్
యయాస్తపత్నీం బాధతై యయా సంవిస్తతై పతిమ్ । ఉత్తాన
పతే నుభగే సహమానై సహస్వతి । స్తపత్నీం మై పరా
ధమ పతిం మై కేవలం కృధి । ఉత్తరాహముత్తర ఉత్తరే
దుత్తరాభ్యః । అథా స్తపత్నీ యా మమాధరా సాధ
రాభ్యః । న హ్యన్యైనామ గృభ్యామి నో అస్మిన్రమతై జనే
పరామైవ పరావతగ్ం స్తపత్నీం నాశయామసి । అహమస్మి
సహమానాధ త్వమసి సానహిః । ఉభే సహస్వతీ భూత్వా
స్తపత్నీం మై సహవహ్నే । ఉపతేధాగ్ం సహమానామభి

త్వా॒ఽధా॒గ్ం సహీ॑యసా । మామ॑ను ప్ర॒తే మనో॑ వ॒థస్సం
కారి॑వ ధా॒వతు॑ ప॒థా వారి॑వధా॒వతు ॥ ౧౬ ॥

సహా॑వ॒హై ద్వే॑ చ ॥ ౧౬ ॥

ఉద॑సా సూర్యో అగ్రాదు॑దయం మామ॑కో భగః ।
అ॒హం తద్వి॑ద్వలా పతి॑మభ్యసా॒క్షి వి॒మాన॑హిః । అ॒హం కైతు
ర॒హం మూ॑థాఽహ॒ముగ్రా వి॒వాచ॑సీ । మమే॑దను క్రతుం
పతి॑స్సే॒హనా॑యా ఉ॒వాచ॑రేత్ । మమ॑ పు॒త్రాశ్శత్రు॑హ॒ణాఽ
థోమే॑దుహితా విరాట్ । ఉ॒తాహ॑మస్మి సంజయా॑ పత్యు॒మే
శ్లోక॑ ఉత్త॒మః । యేనో॑ద్ధో హ॒విషా॑ కృత్య॑భవద్విప్రు॒త్తమః॑ ।
అ॒హం తద॑క్రి దే॒వా అస॑వత్సాకిలాభ॑వమ్ । అస॑వత్సా స॒వ
త్సి॒హ్ని జయ॑ంత్యభిభూ॒వరీః । ఆవి॑ధి స॒ర్వాసా॑గ్ం రాధా
వ॒హో అ॒స్థేయ॑సామి॒వ । సమ॑జై॒షమి॑మా అ॒హగ్ం స॒వత్సా
ర॒భిభూ॑వరీః । యథా॑హ॒మస్య వీర॑స్య విరా॒జామి॑ ధ॒నస్య॑ చ ॥
అ॒స్థేయ॑సామి॒వ ద్వే॑ చ ॥ ౧౭ ॥

అక్షీ॑భ్యాం తెనా॑సికాభ్యాం కణా॑భ్యాం చు॒బుకౌ
దధి॑ । యక్ష॑గ్ం శీర్ష॑ణ్యం మ॒స్తిష్కా॑జ్జిహ్వ॒తూ వి॑పు

హమి తే । గ్రీవాభ్యస్త ఉష్ణిహాభ్యః కీకసాభ్యాః సూక్తాత్ ।
 యత్తుం దోషణ్యమగ్ంసాభ్యాం బ్రాహ్మభ్యాం విప్రహమి తె ।
 ఆస్త్రభ్యస్తే గుదాభ్యా వనిష్ఠోర్ హృదయాదధి । యత్తుం మత
 సాభ్యాం యక్షః స్తాశిభ్యో విప్రహమి తె । ఊరుభ్యాం
 తేఽష్ఠీవద్రాభ్యం జిహ్వభ్యాం ప్రపదాభ్యామ్ । యత్కుగ్ం
 శ్రోణీభ్యాం భాసదాద్ధ్వగ్ం ససావిప్రహమి తె । మేహనా
 ద్వలజ్జరణాల్లామభ్యస్తై నఖభ్యః । యత్కుగ్ం సవ
 స్తాద్రాత్మనస్తమిమం విప్రహమి తె । అజ్ఞాదజ్ఞాల్లామ్నో
 లామ్నో జాతం పర్వణిపర్వణి । యత్కుగ్ం సవస్మాద్రా
 త్మనస్తమిమం విప్రహమి తె । పరాదేహి శాబల్యం బ్రహ్మ
 భ్యో విభజా వసు । కృత్యైషా ప్రదవ్యతీ భూత్వా జాయాఽఽ
 విశతే పతిమ్ । అస్థీలా తనూర్భవతి రుశతీ పాపయాఽముయా ।
 పతిర్వద్వద్వై వాసస్తా స్వమజ్గమభి ధిధృతి । క్రూరమై
 తత్కుటుకమైతదప్రాప్తవద్విషవన్నై తదత్తవే । సూర్యాం
 యః ప్రత్యక్షం విద్యాధృ ఏతత్ప్రతిగృహ్ణీయాత్ । ఆశసనం

విశ॑న॒న॒మథా॑ అధి॒విచ॑త॒నమ్ । సూ॒ర్యాయాః॑ పశ్య॒ రూపా॑జ్ఞ
తా॑సి బ్ర॒హ్మా॑త శగ్ం॑ సతి ॥ ౧౮ ॥

ఇ॒మం వి॒వృ॒హమి॑ తే శగ్ం॑సతి ॥ ౧౮ ॥

అక్షీ॑భ్యాం గ్రీ॒వాభ్య॑ ఆ॒న్త్రభ్య॑ ఊ॒రుభ్యాం॑ మే॒హనా॑
దక్షా॑దక్షాత్ప॒రా దే॒హి స॒ప్త ॥

ప్ర॒సృగ్మ॑న్తాఽప్తాద॑శ హి॒రణ్య॑వ॒ణాః ప॑చ్ఛదశ సో॒మః
(పథ॑మష్టాద॑శ సో॒మాయ॑ జని॒విదే॑ప్తాద॒శాతి॑ష్ఠమం త్రయో
విగ్ం॑శతిన్నత్యే॒త తా మ॑న్తసానైకాన్న విగ్ం॑శతిరేకాన్న
విగ్ం॑ శతిశ్శ॒మః ప॒మైక॑విగ్ం॑శతిరి॒హ గా॒వ ఏ॒కాన్న విగ్ం॑
శతిరుద్రీ॒ష్వాత్తో ద॑శాపశ్యం త్వా ద్వాద॒శారో॑హ్నోరుం నవ
విష్ణు॑ర్యోనిం క॒రోమి॑తే॒ప్తాద॑శాప్తాదశ ప్రా॒తర॑గ్నిం చతు॒ర్ద
శైమాం॑ఖనామ్యుద॒సా సూ॑ర్యోద్వాదశ ద్వాదశాక్షీభ్యాం
తేవిగ్ం॑శతిరప్తాదశ ॥ ౧౮ ॥

అక్షీ॑భ్యాం తె నా॒సికా॑భ్యామ్ । ఉద॒సా సూ॑ర్య
అగా॑త్ । ఇ॒మాం ఖ॒నామ్యో॑వధిమ్ । ప్రా॒తర॑గ్నిమ్ । క॒రోమి॑
తే ప్రా॒జాప॑త్యమ్ । విష్ణు॑ర్యోనిం కల్పయతు । ఆరో॑హ్నోరుమ్ ।

అపశ్యం త్వా మనసా చ్చేతానమ్ । ఉదీప్యతా విశ్వా
 వసో । ఇహగావః ప్రజాయద్వమ్ । శర్మ వమేదమాహర ।
 తామస్తసానా మనుజో దురోణే । సత్యేనోత్తభితా భూమిః ।
 ఆతిష్ఠేమమశ్మానమ్ । సోమాయ జనివిదే స్వాహా । సోమః
 ప్రథమో వివిదే గన్ధర్వః । హిరణ్యవక్షాశ్శుచయః పావకాః ।
 ప్రస్తుగ్మన్తాధియసానస్య సక్షణి ॥ ౧౮ ॥

ప్రస్తుగ్మన్తాపశ్యం త్వాష్టాదశ ॥ ౧౮ ॥

ప్రస్తుగ్మన్తాతాని బ్రహ్మోతశ్శంసతి ॥

హరిః ఓమ్

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే ఏకాగ్నికాణ్డే

॥ ప్రథమప్రపాఠకస్సమాప్తః ॥

ద్వితీయప్రశ్న ప్రారంభః

ఓమ్॥ ఉష్ణేన వాయువృక్షే నేహ్యదిత్తిః కేశాన్ వపతు॥ ఆప
ఉండంతు జీవసే దిఘాన్ యత్వాన్ వర్చసే॥ జ్యోక్ష్మ సూర్యం
దృశే॥ యేనావపత్సవితా త్తురేణ సోమస్య రాజ్జోవరుణస్య
విద్వాన్॥ తేన బ్రహ్మణోవపతేదమస్యా యష్మాంజరదష్టిర్య
థాన్దయమసౌ॥ యేనపూషా బృహస్పతే రగ్నే రింద్రస్య
చాయుషేన్వపత్॥ తేనాస్యాయుషే వపసౌ శ్లోక్యాయస్వ
స్తయే॥ యేనభూయశ్చరాత్యయంజ్యోక్ష్మ పశ్యాత్తి సూర్యమ్॥
తేనాస్యాయుషే వపసౌ శ్లోక్యాయస్వస్తయే॥ యేనపూషా
బృహస్పతే రగ్నే రింద్రస్య చాయుషేన్వపత్॥ తేనతే
వపామ్యసావాయుషా వర్చసా యథా జ్యోక్తుమనా అసాః॥
యత్తురేణ మర్చయతాసుపేశసా వప్తాన్వపసికేశాన్॥ శుంధి
శిరో మాస్యాయుః ప్రమోషీః॥ ఉష్ప్వాన్ కేశాన్ వరుణస్య
రాజ్జో బృహస్పతే స్సవితా సోమో అగ్నిః॥ తేభ్యాన్విధానం
బహుధాన్వ విదన్తంతరాద్యావా పృథివీ అపన్నవః॥
ఆయుషేన్వపత్సచ్చచ॥ ౧॥

అయుదాదేవ జరసం గృణానా ఘృతప్రతీకో ఘృత
 పృష్ఠా అగ్నే । ఘృతంపిబన్నమృతం చారుగవ్యం పితృవపుత్రం
 జరసేనయేమమ్ ॥ అతిష్ఠేమమశ్మానమశ్మేవత్వగ్ం స్థిరోభవ ।
 అభితిష్ఠపృతన్యతస్సహస్వ పృతనాయతః ॥ రైవతీస్త్యా వ్యక్ష
 న్మృత్తికాశ్చాకృన్తగ్ంస్త్యా । ధియోవయన్నవగ్నా అవృం
 జంత్రహస్త్రమన్తాగ్ం అభితో అయచ్ఛ । దైవీదైవాయ
 పరిధీ సవిత్రే మహత్తదానా మభవన్మహి త్వనమ్ ॥
 యా అకృన్త న్నవయన్ యా అతన్వత యాశ్చ దైవీ రన్తా
 వభితోఽదదన్త । తాస్త్యాదైవిజరసే సంవ్యయన్తాయుష్మా
 నిదం పరిధత్స్వవాసః ॥ పరిధత్తధత్తవాన్సనగ్ం శతాయుషం
 కృణుత దీఘమాయుః । బృహస్పతిః ప్రాయచ్ఛద్వాస పృత
 తోమాయరాజై పరిధాతవాః ॥ జరాంగచ్ఛాస్తి పరిధత్స్వ
 వాస్తో భవా కృష్ణీనా మభి శస్తి పావా । శతం చ జీవ
 శరద స్సువర్చా రాయశ్చ పోష ముప సంవ్యయస్వ ॥
 పరీదం వాస్తో అధధాస్వస్తయైభూరాశీనా మభి శస్తి పా
 వా । శతం చ జీవ శరదః పురూచీ ర్వసూని చార్యో విభ

జాసిజీవః ॥ ఇయందురుక్తాత్పరి బాధమానాశర్మవరూఢంపున
 తీన ఆగాత్ । ప్రాణాప్రానాభ్యాం బలమాభరంతీ ప్రియా
 దేవానాగ్ం సుభగామేఖలేయమ్ । ఋతస్యగోప్తీ తపస్
 పరస్పీఘ్నతీ రక్షస్సహమానా అరాతీః । సానస్సమన్త మనుపతీ
 హి బద్రయాభరారస్తేమేఖలే మారిషామ ॥ మిత్రస్య చక్షుర్ధ
 రుణం బలీయస్తైజోయశస్వి స్థవిరగ్ం సమిద్ధమ్ । అనాపానస్యం
 వసనం జర్ఙ్మ పరీదం వాజ్యజి నం దధేహమ్ ॥ ౨ ॥

దీఘమాయుస్సమిద్ధమేకం చ ॥ ౨ ॥

ఆగస్తాసమగన్మహి ప్రసుమృత్యుం యుయోతన । అరి
 ప్తాస్సంచరే మహి స్వస్తి చరతాదిహ స్వస్త్వా గృహేభ్యః ।
 సముద్రా ద్దూర్మి ర్మధుమాగ్ం ఉదార దుపాగ్ం శునా
 సమమృతత్వమశ్యామ్ । ఇమేనుతే రశ్మయ సూర్యస్యయేభి
 సుపిత్యం పితరౌనఆయన్ ॥ అగ్నిష్టైహస్తమగ్రభీఢోమస్తేహస్త
 మగ్రభీఢవితాతేహస్తమగ్రభీఢసర్వతీతేహస్తమగ్రభీత్పాతే
 హస్తమగ్రభీదర్యమాతేహస్తమగ్రభీదగ్ం శుస్తేహస్తమగ్రభీదభ
 గస్తేహస్తమగ్రభీన్మిత్రస్తేహస్తమగ్రభీన్మిత్రస్త్వమసిధర్మణా

గ్నిరాచార్యస్తవ॥ అగ్నేయేత్వాపరిదదామ్యసాసామాయత్వా
 పరిదదామ్యసా సవిత్రేత్వా పరిదదామ్యసా సరస్వత్యైత్వా
 పరిదదామ్యసా మృత్యువేత్వా పరిదదామ్యసా యమా
 యత్వా పరిదదామ్యసా గదాయత్వా పరిదదామ్యసా
 వస్తకాయత్వా పరిదదామ్యసా వదభ్యస్తా పరిదదామ్య
 సావోషధీభ్యస్తా పరిదదామ్యసా పృథివ్యైత్వా స వై శ్వా
 నరాయై పరిదదామ్యసా దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవ ఉప
 నయై సా॥ సుప్రజాః ప్రజయాభూయాంసువీరో వీరైస్తువర్చా
 వర్చసా సుపోషః పోషైః॥ బ్రహ్మచర్యమాగ్రాముపమానయస్వ
 దేవేన సవిత్రా ప్రసూతః॥ కోనామాస్యసా నామాస్మి కస్య
 బ్రహ్మచార్యస్యసా ప్రాణస్య బ్రహ్మచార్యస్త్వసా వేషతేదేవ
 సూర్య బ్రహ్మచారి తం గోపాయసమామృతైషతే సూర్యపుత్ర
 సృదీక్షాయ సమామృత యాగం స్వస్తిమగ్నిర్వాయు
 సూర్యశస్త్రస్త్రిమా ఆపోనుసంచరన్తి తాగం స్వస్తిమను సంచ
 రాస్తా వధ్వనామధ్వపతే శ్రేష్ఠస్యాధ్వనః పారమశీయ ॥ 3 ॥

యోగే॑యోగ॑త॒వస్త॑రమి॒మమ॑గ్న॒ఆయు॑షే॒వచ॑ సే॒కృధీ॑
 తి॒ద్వై శత॑మి॒న్నశ॑రదౌ॒ అన్తి॑ దే॒వాయ॑ తా॒నశ్చ॑ కా॒జర॑సంత॒నూ
 నామ్ । పు॒త్రాస్తో॑యత్ర॒ పిత॑రో॒భవ॑న్తి॒ మానో॑మ॒ధ్యాకీ॑రిష॒తా
 యుగ॑న్తోః ॥ అగ్ని॑ష్ట ఆయుః ప్రత॒రాం ద॑ధాత్వగ్ని॒ష్టేపు॑ష్టే
 ప్రత॒రాం కృ॑ణోతు । ఇ॒న్ద్రో మ॑రుద్భి॒ర్ ఋతు॑ధాకృ॒ణోత్వా
 ద్వి॒త్యైస్తే॑ వసు॒భిరా॑ ద॒ధాతు॑ ॥ మే॒ధాం మ॑హ్యమ॒జ్గీర॑సా మే॒ధాగ్ం
 స॒ప్తర్ష॑వయోద॒దుః । మే॒ధాం మ॑హ్యంప్ర॒జాప॑తి ర్మే॒ధామగ్ని॑
 ర్దదా॑తుమే ॥ అ॒ప్సరా॑సుచ॒యామే॒ధాగంధ॑ ర్వే॒షుచ॑యద్య॒తః ।
 దై॒వీయా॑మానుషీ॒మేధా॑సామామావి॒శతా॑ది॒హ ఇ॒మం మే॑వరుణ
 తత్త్వా॑యామి త్వంనో॒ అగ్నే॑ సత్వంనో॒ అగ్నే॑ త్వమగ్నే॒ అయా॑సి
 రా॒ష్ట్రభృ॑దస్యాచార్యానందీ॒ మా త్వద్యో॑షం । తత్స॒విత॑ర్వ
 రే॒ణ్య మి॒త్యేషా॑ అ॒వృధ॑మసాసామ్యపా॒ణస్వం॑ మే॒గోపా॑య
 బ్ర॒హ్మణ॑ఽణీ॒స్థః ॥౪॥ త్వమగ్నే॒ అయా॑సి చ॒త్వారి॑ చ ॥౪॥

సు॒శ్రవ॑స్సుశ్ర॒వసం॑ మాకురు॒ యథా॑త్వగ్ం సు॒శ్రవ॑స్సు
 శ్ర॒వా అ॒న్త్యేవ॑మహాగ్ం సు॒శ్రవ॑స్సుశ్ర॒వా భూ॑యానం॒ యథా॑
 త్వగ్ం సు॒శ్రవ॑స్సుశ్ర॒వో దే॒వానాం॑ నిధిగోపాన్త్యే॒వ మ॑హం

బ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణా నిధిగోపో భూయానమ్ ॥
 స్మృతం చ మేఽస్మృతం చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతం
 నిన్దా చ మేఽనిన్దా చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతగ్ం
 శ్రద్ధా చ మేఽశ్రద్ధా చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతం విద్యా
 చ మేఽవిద్యా చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతగ్ం శ్రుతం చ
 మేఽశ్రుతం చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతగ్ం సత్యం చ మేఽ
 సత్యం చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతం తపశ్చ మేఽతపశ్చమే
 తస్మ ఉభయం ప్రతం ప్రతం చ మేఽవ్రతం చ మే తస్మ
 ఉభయం ప్రతం యదాబ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణి ప్రతం య-
 దగ్నే సైన్ద్రస్య సప్రజాపతికస్య సదేవస్య సదేవరాజస్య సమ-
 నుష్యస్య సమనుష్యరాజస్య సపితృకస్య సపితృరాజస్య సగన్ధ-
 వాః పురస్కస్య । యస్మ ఆత్మన ఆత్మని ప్రతం తేనాహగ్ం
 సర్వవ్రతో భూయానమ్ ॥ ఉదాయుషా స్వాయుషోదోషధీనాగ్ం
 రణేనోత్పజన్యస్య శుష్మోదోదస్థామమృతాగ్ం అను ॥
 తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్చుక్రముచ్చరత్ । పశ్యేమ
 శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నన్దామ శరదశ్శతం మోదామ

శరదశ్శతం భవామశరదశ్శతం శ్రేణ వామ శరదశ్శతం
 ప్రబ్రవామ శరదశ్శతమజీతాస్సామ శరదశ్శతం జ్యోక్ష్మ
 సూర్యంద్రశే ॥ యస్మిన్మాతం చ భవ్యం చ సవే లాకాస్స
 మాహితాః । తెష గృహ్ణామి త్వా మహం మహ్యం గృహ్ణామి
 త్వామహం ప్రజాపతినా త్వా మహ్యం గృహ్ణామ్యసా ॥ ౫ ॥
 సుశ్రవస్సుశ్రవసమష్టే ॥ ౫ ॥

స్మృతం నిద్రా శ్రద్ధా విద్యా శ్చుత్తగ్ం సత్యం తపో
 వ్రీతం యద్బ్రహ్మణానాం సవ ॥

పరి త్వాగ్నే పరి మృజామ్యాయుషా చ ధనేన
 చ । సుప్రజాః ప్రజయా భూయాసగ్ం సువీరో వీరైస్సు
 వర్చావర్చసాసుపోషః పోషేస్సుగృహా గృహైస్సుపతిః
 పత్యాసుమేధా మేధయా సుబ్రహ్మ బ్రహ్మచారిభిః ॥
 అగ్నే సమిధమాహర్షం బృహతే జాతవేదనే
 యథా త్వమగ్నే సమిధా సమిధ్యన ఏవం మామాయుషా
 వర్చసానన్యా మేధయా ప్రజయా వశుభి బ్రహ్మవర్చ-
 సేనాన్నా ద్యేన సమేధయ స్వాహా । ఏధోఽన్యేధిక్షీమహి

స్వాహా । సమిదసి నమేధిషీమహి స్వాహా । తేజోఽసి తెజా
మయి ధేహి స్వాహా । అహో అద్యాస్వచారిషక్ం రనేన సమ
సృజ్యహి । పయస్వాగ్ం అగ్న ఆగమం తం మా సగ్ం
సృజి వర్చసా స్వాహా । సంమాఽగ్నే వర్చసా సృజి ప్రజి
యా చ ధనేన చ స్వాహా । విద్యున్మై అన్య దైవా ఇన్ద్రో
విద్యాధృహ ఋషిభిస్సాహా । అగ్నయే బృహతే నాకాయ
స్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం స్వాహా । ఏష తే అగ్నే
సమిత్తయావర్ధస్వ చాప్యాయస్వ చతయూఽహం వర్ధమానా
భూయాసమాప్యాయమానశ్చ స్వాహా । యోమాఽగ్నే
భాగినగ్ం సంతమథాభాగం చికిర్షత్త్యభాగమగ్నేతం కురు
మామగ్నే భాగినం కురు స్వాహా । సమిధమాధాయాగ్నే
సర్వప్రతో భూయాస్తగ్ం స్వాహా ॥ బ్రహ్మచార్యస్యపోశాన
కర్మ కురు మా సుషుప్థాః । భిక్షూచర్యం చరా చార్యా ధీనో
భవ । యస్యతే ప్రథమవాన్యగ్ం హరామస్తం త్వా విశ్వే
అవన్తు దైవాః । తం త్వా భ్రాతరస్సువృధో వధమానమను
జాయంతాంబహవస్సుజాతమ్ ॥ సహ ఋషిభిస్సాహా నవ చ॥౬॥

ఇమగ్ం స్తోమమర్హతే జాతవేదసై రథమివ స
 మహీమా మనీషాయా । భద్రా హి నః ప్రమతిరస్య సగ్ం
 సద్యగ్నే సఖ్యమా రిషామా వయం తవ । త్ర్యాయుషం
 జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్ర్యాయుషమ్ । యదైవానాం త్ర్య
 యుషం తస్మై అస్తు త్ర్యాయుషమ్ । శివో నామాసి స్వధితిస్తే
 పితా నమస్తే అస్తుమా మా హిగ్ంసీః । ఉష్ణేన వాయువద
 కేనేత్యేషః । ఇదమహమ ముష్యాముష్యాయణస్య పాష్పావ
 ముపగూహామ్యుత్తరోఽసౌ ద్విషదభ్యః । ఆప్తో హిష్ఠా
 మయోభువ ఇతి త్రిసో హిరణ్య వణాశ్శుచయః పావకా
 ఇతి త్రిసః । అన్నాద్యాయ పూహధ్వం ధీర్హాయ రహ
 మన్నాదో భూయాసమ్ । సామోరాజా యమాగమభి
 మైముఖం ప్రవేక్ష్యతి భగేన సహ వర్చసా । సోమస్య తనూ
 రసి తనువం మే పాహి స్వామా తనూరావిశ । నమో
 గ్రహాయ చాభిగ్రహాయ చ నమశ్శాకజిజ్ఞాభాభ్యాం నమ
 స్తాభ్యో దేవతాభ్యాయా అభిగ్రాహిణీః । అప్తరస్తు యో
 గధౌగధౌర్వేషు చ యద్యతః । దైవోయో మానుషా గధస్స

మా గ్రన్థస్సర్భభిర్జ్ఞాతామ్ । ఇయః మోషధే త్రాయమాణా
సహమానా సహస్వతీ । సామూహిరణ్యవర్చసం బ్రహ్మవర్చ
సినం మా కరోతు । అపాశ్లోఽస్యరో మై మా సగం శారీశ్చ
హో మోష తిష్ఠన్వ దీర్ఘాయుత్వాయ శతశార దాయ ।
శతగం శరద్భ్య ఆయుషే వర్చసే జీవాత్వై పుణ్యాయ ।
రేవతీస్తా వ్యక్షన్తి త్యేతాః ॥ ౭ ॥

సహ వచసా నవ చ ॥ ౭ ॥

ఆయుష్యం వర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయస్సోష
మాద్భిద్యమ్ । ఇదగ్ం హిరణ్యం జైత్ర్యాయావిశతాం
మామ్ । ఉచ్చైచ్చవాది పృతనాజి సత్రాసాహం ధనశ్చాయమ్ ।
సర్వాసమృద్ధిర్ ఋద్ధయో హిరణ్యైఽస్మిష్ఠమాహితాః ।
శునమహగ్ం హిరణ్యస్య పితురివ నామాగ్రభైషమ్ । తం
మా హిరణ్యవచసం పూరుష ప్రియం కురు । ప్రియంమా
దేవేషు కురు ప్రియంమా బ్రహ్మణై కురు । ప్రియం విశ్వేషు
శూద్రేషు ప్రియగ్ం రాజసుమా కురు । యా తిరశ్చ నిపద్య

సైహం విధరణీ ఇతి । తాం త్వా మృతస్య ధారయా మశే
 సగ్ం రాధనీమహమ్ । సగ్ం రాధనై య దైవై య స్వాహాప్రసా
 ధనై య దైవై య స్వాహా । సప్రమాజం చ విరాజం చాభిశ్రీర్యా
 చ నో గృహే । లక్ష్మీ రాష్ట్రస్య యా ముఖే తయా మా
 సగ్ం స్మణామసి । శుభిక్త శిర ఆ రోహ శోభయన్తి ముఖం
 మమ । ముఖగ్ం హి మమ శోభయ భూయాగ్ం సంచ భగం
 కురు । యా మాహరజ్జమదగ్నిశ్చైద్ధామై కామ! యానై ।
 ఇమాం తామపిన మ్యోహం భగేన సహ వర్చసా । యదాష్టనం
 త్రైకకుదంజాతగ్ం హిమవత ఉవరి । తేనవామాజ్జా తేజసై
 వర్చసై భగాయ చ ॥ ౮ ॥

సగ్ం రాధనీమహం నవ చ ॥ ౮ ॥

మయి పర్వతపూరుషం మయి పర్వతవర్చసం మయి
 పర్వతభేషజం మయి పర్వతాయుషమ్ । యన్మేవర్చః పరా
 గతమాత్మానముపతిష్ఠతి । ఇదం తత్పునరాదదే దీక్షా
 యుత్యాయ వర్చసే । ప్రతిష్ఠై స్థా దైవతానాం మా మా

కామా • తిష్ఠతు పాప్నోతు

సంతాప్తమ్ । ప్రజాపతే శ్వరణమసి బ్రహ్మణశ్చదిర్విశ్వజనస్య
 ఛాయాఽసి సర్వతో మా పాహి । దేవస్య త్వా సవితుః
 ప్రసవే శ్వినోర్బాహుభ్యాం పూణ్ణో హస్తాభ్యామాదదే
 ద్విక్షతో వధాయేంద్రిస్య వజ్రోసి వార్త్ర్సుశ్శమ మేభవ
 యత్పాపం తన్నివారయ । దేవీష్వదుర్వీరిత్యేషా । రాష్ట్ర
 భృదస్యాచార్యాస్తద్ధి మా త్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదసి
 సమాజాస్తద్ధి మా త్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదస్యధిపత్నీ
 స్తద్ధి మా త్వద్యోషమ్ । ఆపః పాదావనెజనీద్విషంతం నాశ
 యన్తు మే । అస్మిన్ములే బ్రహ్మవర్చస్యసాని । మయి మహా
 మయి యశోమయాన్ద్రియం వీర్యమ్ । ఆ మాగన్యశసా
 వర్చసా సగంస్సృజ పయసా తేజసా చ । తం మా ప్రియం
 ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామ్ । విరాజో దోహోఽసి
 విరాజో దోహమశీయ మమ పద్యాయ విరాజ । సముద్రం
 తః ప్ర హిణోమి స్వాం యోనిమపిగచ్ఛత । అచ్ఛిద్రః
 ప్రజియా భూయానం మా పరాసేచి మత్పయః ॥ ౯ ॥

అసాని వట్పు ॥ ౯ ॥

త్రిద్యౌ విద్యామైయశోఽసియశసాయశోఽసి బ్రహ్మ
 ణోద్దీప్తిరసిః । తం మా ప్రియం ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూ
 నామ్ । ఆమాగన్నిత్యేషా । అమృతోపస్తరణమస్యమృతా
 విధానమసి । యన్మధునో మధవ్యం పరమమన్నాద్యంవీర్యమ్ ।
 తేనాహం మధునో మధవ్యేన పరమేణాన్నాద్యేన వీర్యేణ
 పరమోఽన్నాదో మధవ్యోఽసాని । గౌరస్యపహతపాష్ణా
 ఽప పాష్ణానం జహి మమచాముష్య చ । అగ్నిః ప్రాశ్నాతు
 ప్రథమస్స హి వేద యథాహవిః । అనప్తమస్మాకం కృణ్వ
 న్బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణేభ్యః । యజ్ఞోవధతాం యజ్ఞస్య వృద్ధి
 మను వధాపచితి రస్యపచితిం మా కుర్వపచితోఽహం మమ
 ప్యేషు భూయాసమ్ । గౌధేనుభవ్యామాతా రుద్రాణాం
 దుహితా వసూనాగ్ం స్వసాఽఽదిత్యానామమృతస్య నాభిః ।
 ప్రణవోచం చిక్తితుషే జనాయమా గామనాగ్రామదితిం వధిష్ఠ
 పిబతూదకం తృణోన్యత్తు । ఓముధన్వజత । భూతమ్ । సా
 విరాట్ । తన్నాతూయి తస్యతేఽశీయ తన్న ఊర్జంధాః ।
 ఓం కల్పయత ॥ ౧౦ ॥ భూయాసమప్యేచ ॥ ౧౦ ॥

ధాతాదదాతునో రయిమితి చతస్సా యస్తాహ్వాదా
 క్రిణేతి చతస్సః । భూర్భువస్సువో రాకామహం యాస్తే
 రాకే । యాగధరిరైవ నో రాజేతి సాల్వీరవాదిషుః । వివృత్త
 చక్రా ఆసీనాస్తీరేణ యమునై తవ । సోమప్రవనో రాజేత్యా
 హుబాహ్మణీః ప్రజాః । వివృత్తచక్రా ఆసీనాస్తీరేణాసా
 తవ । పుగ్ం సువన* మసి । అభిష్టాహం దశభిరభిమృశా
 విదశమాస్యాయ సూతవే । యథైవ సోమః పవతే యథా
 వముద్ర ఏజతి । ఏవం తె గర్భ ఏజతు సహ జరాయణా
 నిష్క్రమ్య ప్రతితిష్ఠత్వా యపి బ్రహ్మవర్చసి యశసి వీర్యే
 న్నాద్యే । దశమాసాంచశయానో ధాతాహి తథా కృతమ్ ।
 ఐతు గర్భో అక్షతా జీవో జీవన్త్యాః । ఆయమనీర్యమయత
 గర్భమాహో దేవీస్సరస్వతీః । ఐతు గర్భో అక్షతా జీవో
 జీవన్త్యాః । తిలదేవపద్యస్వ నమూగ్ం సదసి నోదలమ్ ।
 శ్రీప్రీత్యవద్యస్వనమూగ్ం పెషు నన్నవసు న బధమసిమ్మజ్జను ।
 చిరేతు పృథ్విశేవలగ్ం తు నెజరాయ్యత్తవే । దివస్సరీత్యేహే

నువాకః | అస్మిన్నహగ్ం సహస్రంపుష్యామ్యేథమానస్వేవశే |
 అగ్నాదగ్నాథ్నం భవసి హృదయానధి జాయసే | ఆత్మావై పుత్ర |
 నామాసి స జీవశరదశ్శతమ్ || ౧౧ ||

అన్నా ద్యే జాయస ఏకం చ || ౧౧ ||

అగ్నాభవ పరశుర్భవహిరణ్యమస్తృతం భవ | పశూ
 నాం త్వ హింక్తారణాభి జిహ్వామ్యసా || మేధాన్తే దేవస్సవి
 తామేధాన్తే సరస్వతీ మేధాన్తే అశ్వినౌ దేవావా ధత్తాం
 పుష్కరసజా || త్వయిమేధాన్త్యుప్రజాం త్వయ్యగ్ని సైజో
 దధాతు త్వయిమేధాన్త్యుప్రజాం త్వయ్యాంద్ర ఇంద్రియం
 దధాతు త్వయిమేధాం త్వయిప్రజాం త్వయిసూర్యోభ్రాజో
 దధాతు || క్షేత్రియైత్వానిర్ఋత్యై త్వాద్యు హోమంచామి
 వరుణస్యపాశాత్ || అనాగనం బ్రహ్మణత్వా కరోమిశివతే
 ద్యావా పృథివీ ఉభే ఇమే || శన్తే అగ్నిస్సహద్భిరస్తుశం
 ద్యావా పృథివీసహాషధీభిః | శమంతరిక్షగ్ం సహవాతేనతే
 శన్తేచతస్రః ప్రదిశోభవన్తు || యా దైవీశ్చతస్రః ప్రదిశో

వాత పత్నిరభిసూర్యోవిచప్తైః । తాసాంత్యాజరస ఆసథామి
ప్రయత్నౌ పతు నిర్ముతంపరాచైః । అమోచియత్కృద్ధుర్
తాదవత్త్యేదుహాపాశాన్నిర్ముత్త్యేహోదమోచి । అహః
అవర్తిమవిదత్స్యనమప్యభూద్భద్రైః సుక్తతస్యలోకే ॥ సూర్య
మృతం తమస్తోగ్రాహ్యయద్దేవా అముంచన్న సృజన్వ్యనసః ।
ఏవమహామిమం క్షేత్రియాజ్ఞామిశ్ర్గం సాద్భ్రహ్మోముంచామి
వరుణస్యపాశాత్ ॥ భూస్వాహాభవస్వాహా సువస్వాహాగ్ం
స్వాహా ॥ ౧౨ ॥

విచప్తైః పట్నైః ॥ ౧౨ ॥

మాతే కుమారగ్ం రక్షో వధీన్మా ధేనురత్యాపారి
ణీ । ప్రియా ధనస్య భూయా ఏధమానా స్వేగ్రహే ॥ అయం
కుమారోజ్జరాం ధయతు దీఘమాయుః । యస్మై త్వగ్ం
స్తవప్రప్త్యా యాయుర్వరోచ యశోబలమ్ ॥ యద్భూమేర్
హృదయం దివి చంద్రమసి శ్రితమ్ । తదుర్విపశ్యం మాహం
పౌత్ర మఘగ్ం రుదమ్ । యత్తైసునీమే హృదయం వేదా

॥ తస్మై నమః ॥

హం తత్ప్రజాపతే । వేదామతస్య తే వ్రయం మాఽహం
 పాత్రమఘం రుదమ్ ॥ నామయత్రి స రుదత్రి యత్రవయః
 వదామసి యత్రచాభి మృశామసి ॥ అపస్సుప్తైషు జాగ్రత్
 రక్షాగ్ంసి నిరితో నుదధ్వమ్ ॥ అయం కలిం వ్రతయన్తగ్ం
 త్వానమిహోద్వృధమ్ । అజాం వాశితామివ మరుతః పశ్య
 ధ్వగ్ం స్వాహా ॥ శణ్డైరథశ్శణ్డీకేర ఉలూఖిలః । చ్యవనౌ నశ్య తా
 దితస్వాహా ॥ అయశ్శణ్డోమర్క ఉపవీర ఉలూఖిలః । చ్యవనౌ
 నశ్యతా దిత స్వాహా ॥ కైశినీ శ్వల్పలూమినీః ఖజాహోఽజోప
 కాశినీః । ఆపేతనశ్యతాదితస్వాహా ॥ మిశోవాసనః కాబెరకా
 రక్షోరాజేన ప్రేషితాః । గామగ్ం సజానయోగచ్ఛస్తీచ్ఛ
 స్తోఽపరిదాక్తృతాన్ధాహా ॥ ఏతాన్ఘ్నైతాన్ఘ్నీస్తేత్యయం
 బ్రహ్మణస్పుత్రః । తానగ్నిః పర్యసరతానిద్రిస్తాన్బృహస్పతిః ।
 తానహంవేదబాహ్మణః ప్రమృశతః కూటదన్తావికైశాన్లమృ
 నస్తనాన్ధాహా ॥ ౧౩ ॥

నిరితో నుదధ్వగ్ం స్వాహా త్రీణి చ ॥ ౧౩ ॥

వక్త్రం చారిణ ఉరన్వే శాఖ్శులహస్తాన్కపాలపాక ।

పూర్వపాఠం పితృత్వచైచ్ఛాన్యకణికః । మాతాజ్ఞాన్య
 సర్పతిగ్రామ విధుర మిచ్చంతీ స్వాహా ॥ నిశీథచారిణీ స్వసా
 స్థినాపృక్షతే కులమ్ । యా స్వపంతం బాధయతి యస్యై
 విజాతాయాం మనః । తాసాం త్వంకృష్ణ వత్మనే క్షామా
 నగ్ం హృదయం యకృత్ । అగ్నే అక్షిణీ నిదహా స్వాహా ॥
 అక్షాదంగ్రాధ్నంభవసి హృదయాదధిజాయసే । వేదోవైపుత్ర
 నామాసి స జీవ శరదశ్శతమ్ । అశ్మభవేత్యేషా । అగ్నిరా
 యష్మానితి పఞ్చ । సర్వస్మాదాత్మనస్సంభూతాఽసి సా జీవ
 శరదశ్శతమ్ । భూరపాం త్వోషధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి
 శివాస్త ఆప ఓషధయస్సన్త్వనమివాస్త ఆప ఓషధయస్స
 న్త్విసౌ భువోఽపాగ్ం సువరపాం భూర్భువస్సువరపాంత్వో
 షధీనాగ్ం రసం ప్రాశయామి శివాస్త ఆప ఓషధయస్సన్త్వ స
 మివాస్త ఆప ఓషధయస్సన్త్విసౌ । ఉష్మేన వాయుద
 తేనేత్యేషః ॥ ౧౪ ॥

ప్రమా చత్వారి చ ॥ ౧౪ ॥

యద్భూమేః క్రూరం తదితో హరామి పరాచీం నిర్
 ఋతిం నిర్వాహయామి । ఇదగ్ం శ్రేయోఽవసానమాగన్మ
 దేవా గోమదశ్వావదిదమస్తు ప్రభూమ । సోనా పృథివి భవా
 నృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా నశ్శర్మప్రప్రథాః । ఇహైవ తిష్ఠ
 నిమితాతిల్వలా స్యాదిరావతీ । మధ్యే తాల్వ్యస్య తిష్ఠాన్మా
 త్వా ప్రాపన్నఘాయవః । ఆత్వా కుమారస్తరుణ ఆ వధో
 జగతా సహ । ఆ త్వా పరిస్రుతః కుమ్భా ఆ దధన్ కలశీర
 యః । ఋతేన స్థూణావధిరోహ వగ్ంశోగ్రో విరాజన్నప
 నేధ శత్రూః । బ్రహ్మ చ తె క్షత్రం చ పూర్వై స్థూణే అభి
 రక్షతు । యజ్ఞశ్చ దక్షిణాశ్చ దక్షిణే ఇషశ్చోర్జశ్చాపరే
 మిత్రశ్చ వరుణశ్చోత్తరే ధర్మస్తే స్థూణారాజ శ్రీస్తైస్తూపః ।
 ఉద్ధ్రియమాణ ఉద్ధరపాపమనామా యదవిద్వాన్యచ్చ వివా
 గంశ్చకార । అహ్న యదేనః కృతమస్తి పాపగ్ం రాత్ర్య
 యదేనః కృతమస్తి పాపగ్ం సర్వస్మాన్తోద్ధృతో ముఖ్య
 తస్మాత్ । ఇన్ద్రస్య గృహః పసుమన్తో వహూధిస్తానహగ్ం
 సుమనస్తః ప్రపద్యే । అమృతాహుతిమమృతాయాం జుహో

మృగ్నిం పృథి॒వ్యామృతస్య జ॒త్యైః తయా॒నన॒తం కామ॑
 మహం జయాని ప్ర॒జాపతి॑ర్యం ప్రథ॒మో జిగా॒యాగ్నిమగ్నా॑
 స్వాహా॑ । అన్న॑పత ఇ॒త్యైషా॑ । అ॒రిష్టా అ॒స్మాకం వీరా॑స్సన్తు
 మా పరా॑సేచి మే ధ॑నమ్ । భూమి॑ర్భూమిమగ్నా॒త్మా మాత॑
 రమ॑ప్యగాత్ । భూయా॑స్మ పు॒త్రైః పశు॑భిర్యో నో ద్వేష్టి స
 భి॑ద్యతామ్ । వాస్తో॑ష్పత ఇతి ద్వే । వాస్తో॑ష్పతే ప్రత॑రణోన
 ఏధి గో॒భిరశ్వే॑భిరిన్దో । అజ॑రానస్తే సఖ్యే స్వామ పితేన పుత్రా
 న్పృ॒తి నో జు॑షస్వ । అమీ॑షహ వాస్తో॑ష్పతే విశ్వా॑హూపాణ్యా
 వి॒శకా॑ । సఖా॑ సుశే॑వ ఏధి॑నః । శి॒వగ్ం శి॒వమ్ ॥ ౧౧ ॥

అభి॑రక్షతు భి॒ద్యతాగ్ం పట్చ ॥ ౧౧ ॥

కూర్కూ॑రస్సుకూర్కూ॑రః కూర్కూ॑రో వాల॒బధ్ధ॑నః ।
 ఉ॒పరి॑ష్టాద్యదే॒జాయ తృ॑తీయస్యా ఇ॒తో ది॒వః । ఔ॒లబ॑ ఇత్త
 ముపా॑హ్వయథా॒ర్జ్యోఞ్చా॑మశ్శబ॒లః । అధో॑రామ ఉ॒లుమ్బ॑ల
 స్పౌర॑మేయోహా ధా॒వతీ॑ సము॒ద్రమ॑వచాకశత్ । బిభ్ర॑న్నిష్కం
 చ రు॑క్మం చ శు॒క్రామగ్ర॑గ్ం సు॒బీరి॑ణః । సు॒బీరి॑ణ సృజ సృజ
 శు॒నక॑ సృజై॒క వ్రా॑త్య సృజచ్ఛత్ । తథ్న॑త్యం యత్త్యే॒న్దోఽ

బ్రవీద్దాస్సృశయన్వేతి తాస్త్వగ్ంస్సృశయిత్వాఽఽగచ్ఛన్తం
 త్వాఽబ్రవీదవిద హః ఇత్యవిదగ్ం హీతి వరం వృణీష్యేతి
 కుమారమైవాహం వరం వృణ ఇత్యబ్రవీర్విగృహ్య బాహూ
 ప్లవసై ద్యామవ చాకశత్ । భిభ్రన్నిష్కం చ రుక్మం చ
 శునామగ్రగ్ం సుబీరిణః । సుబీరిణ సృజ సృజ శునక సృజైక
 వ్రాత్య సృజచ్ఛత్ । తథస్త్వం యత్తే సరమామాతా లో
 హీతః పితా । అమీ ఏకే సరస్వతా అవధావతి తృతీయస్యా
 ఇతొ దివః । తేకశ్చ ససర మత్రణ్ణశ్చ తూలశ్చ వితూలశ్చ
 ర్జునశ్చ లోహితశ్చ । దులాహనామ వో మాతా మన్థాక్షకో
 హనః పితా । సంతతౌ హంతి చక్రీవో న సీసరీదత । ఛద
 పేహి సీసరమ సారమేయ నమస్తే అస్తు సీసర సమత్వావృషా
 ణః ప్రదో న సీసరీదత । ఛదపేహి సీసరమ సారమేయనమస్తే
 అస్తు సీసర । శ్వానమిచ్ఛాచ్ఛాదన్న పురుషంఛత్ । ప్రతే తే-
 వ్రీతి దృశ్యేతే సమానవసనే ఉభే । తే అహగ్ సారయేణ-
 ముసలేనావహన్యులూఖలే హతశ్శంఖో హతశ్శంఖ పితా హత
 శ్శంఖ కుతుర్వకః । అఘ్యేమాగ్ంస్తపతిర్ హతః । ఋషిర్బోధః ప్రబోధ

స్వప్నామాతరిశ్వా తే తే ప్రాణాన్ధన్విరిష్యన్తి మాభైషీర్ష
మరిష్యసి । జిగ్ధోమశకో జిగ్ధా విత్పప్తిజిగ్ధో వ్యధ్వరస్వాహ
జిగ్ధో వ్యధ్వరో జిగ్ధో మశకో జిగ్ధావిత్పప్తిస్వాహ జిగ్ధావిత్పప్తి
జిగ్ధో వ్యధ్వరో జిగ్ధో మశకస్వాహ ॥

పితావహన్మ్యూలూఖలేపంచ చ ॥౧౬॥

ఇన్ద్రో జహి దన్తశూకం ప్రక్షిణం యస్సరీస్త్రవః ।
దంత్యన్తం చ దశన్తం చ సర్వాగ్ం స్తానిన్ద్రో జమ్భయ
స్వాహ । అప్పుజాత సరే వృద్ధ దేవానామపి హ స్త్య ।
త్వమగ్న ఇన్ద్రో ప్రేషితస్స నో మా హిగ్ంసీ స్వాహ ।
తాణమసి పరితాణమసి పరిధిరసి । అన్నేన మనుష్యాగ్ం
స్త్రాయన్ తృణైః పశూన్దతేన సర్పా యజ్ఞేన దేవాన్ధన్వి
ధయా పితౄన్ధ్యాహ । తథన్త్యం యత్తైమావాస్యాయాం
చ పౌణమాస్యాం చ విషబలిగ్ం హరన్తి సర్వ ఉదర
స్పిణః । తత్తై ప్రేరతే త్వయి సంవిశన్తి త్వయి నస్తత
స్త్వయి సదోభ్యై వక్రమాభ్యో నః పరిదేహి । నమో అస్తు
సర్పభ్యై ఇతి తిస్రః । నమో అస్తు సర్పభ్యో యే పార్థివౌ

య ఆ॒న్తరి॒క్ష్యా యే॒ది॒వ్యా యే ది॒శ్యాః । తే॒భ్య ఇ॒మం
 బ॒లిగ్ం హరి॒ష్యామి తే॒భ్య ఇ॒మం బ॒లిమ॒హాః వమ్ । తక్ష॒క
 వై శా॒తేయ॑ ధృ॒తరా॑ష్ట్రే॒రావ॑తస్తే జీ॒వాన్త॒వ్యై న॒న్సత॑న్త॒వ్యై
 నదో॒భ్య వ॒ర్షాభ్యో నః పరి॑దేహి । ధృ॒తరా॑ష్ట్రే॒రావ॑త
 తక్ష॒క వై శా॒తేయ॑స్ते జీ॒వాన్త॒వ్యై న॒న్సత॑న్త॒వ్యై నదో॒భ్య
 వ॒ర్షాభ్యో నః పరి॑దేహి । అ॒హిగ్ం సా॒తిబ॑లస్తే జీ॒వాన్త॒వ్యై
 న॒న్సత॑న్త॒వ్యై నదో॒భ్య వ॒ర్షాభ్యో నః పరి॑దేహి । అ॒తి
 బ॒లాహి॑గ్ం నస్తే జీ॒వాన్త॒వ్యై న॒న్సత॑న్త॒వ్యై నదో॒భ్య వ॒ర్షా
 భ్యో నః పరి॑దేహి । యే ద॒న్తశూ॑క్తాః పార్థి॒వాన్తా॑గ్ం స్త॒వ్విమి॑తః
 పరో॒గవ్యూ॑తి నివే॒శయ॑ । స॒న్తి వై న॑శ్శ॒ఫిస॒సన్తి ద॒ణ్డిన॑స్సై॒హో
 నేద్ధి॑నసాన్నే॒ద్యద్యూ॑యమస్మా॒క హి॑నసాత । స॒మీచీ॑ నామా॒సీ
 పాచీ॑ ది॒గ్భైత॑యో నామస్తే॒తి ద్వాద॑శ ప॒ర్యాయాః । అప॑
 శ్వే॒తప్ర॑దా జహి పూ॒ర్వేణ॑ చాప॒రేణ॑ చ । సప్త॑ చ మా॒సు
 షీ॒రిమా॑న్తి॒న్రశ్చ॑ రాజబ॒న్ధవీః । న వై శ్వే॒తస్యా॑భ్యాచా॒రే
 హిజ్జ॑ఘాన కంచన । శ్వే॒తాయ॑ వైద॒ర్వాయ॑ నమో
 నమశ్శ్వే॒తాయ॑ వైద॒ర్వాయ॑॥ ది॒శ్యా రాజబ॒న్ధవీ॑ర్దైవ చ॥౧౭॥

పరమైశ్వరీసి పరమాం మాన్ శ్రియం గమయ
 ప్రత్యవరూఢో నో హేమన్తః । ప్రతిక్షతే ప్రతి తిష్ఠామి
 రాష్ట్రే ప్రత్యశ్వేషు ప్రతి తిష్ఠామి గోషు । ప్రతి ప్రజాయాం
 ప్రతి తిష్ఠామి భవ్యే । ఇహ ధృతిరిహ విధృతిరిహ రన్తిరిహ
 రమతిః । సోనా పృథివి బడ్ధితా పవతానామితి ద్వే । ఆ
 త్వా పహన్తు హరయస్సచేతనశ్చైవైతైర్నహ కేతు
 మద్భిః । వాతాజరైరాయాహి మమహవ్యాయ శర్వోప
 స్పృశతు మిథ్యాన్మిథుషే స్వాహోపస్పృశతు మిథుషీ
 మిథుష్యై స్వాహా జయన్తోపస్పృశ జయన్తాయ స్వాహా
 భవాయ దేవాయ స్వాహా శర్వాయ దేవాయ స్వాహేశా
 నాయ దేవాయ స్వాహా పశుపతయే దేవాయ స్వాహారుద్రా
 య దేవాయ స్వాహాగ్రాయ దేవాయ స్వాహా భీమాయ
 దేవాయ స్వాహా మహతే దేవాయ స్వాహా భవస్య దేవస్య
 పత్యైస్య స్వాహా శర్వస్య దేవస్య పత్యైస్య స్వాహేశానస్య
 దేవస్య పత్యైస్య స్వాహా పశుపత్యైదేవస్య పత్యైస్య స్వాహా

రుద్రస్య దేవస్య పత్యైస్య స్వాహాగ్రస్య దేవస్య పత్యైస్య
 స్వాహా భీమస్య దేవస్య పత్యైస్య స్వాహా మహతా దేవస్య
 పత్యైస్య స్వాహా జయంతాయ స్వాహాఽగ్నే స్విష్టకృతే
 సుహృతహుదాహుతీనాం కామానాగ్ం సమర్థయి తే సాహ
 స్వస్తి సః పూణముఖః పరిక్రామతు గృహపావస్పృశ
 గృహపాయ స్వాహా గృహపుష్పస్పృశ గృహప్త్యై స్వాహా
 ఘోషిణ ఉపస్పృశత ఘోషిభ్యస్సాస్విహా త్వాసిన ఉపస్పృ
 శత త్వాసిభ్యస్సాస్విహా విచిన్వంత ఉపస్పృశత విచిన్వదభి
 స్సాస్విహా ప్రపున్వంత ఉపస్పృశత ప్రపున్వదభిస్సాస్విహా
 సమశ్నంత ఉపస్పృశత సమశ్నదభిస్సాస్విహా దేవసేనా
 ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్యస్సాస్విహా యా ఆఖ్యాతా యాశ్చ
 నాఖ్యాతా దేవ సేనా ఉపస్పృశత దేవ సేనాభ్యస్సాస్విహా
 ద్వారఃపావస్పృశద్వారఃపాయ స్వాహాద్వారఃపుష్పస్పృశ
 ద్వారఃప్త్యై స్వాహాఽన్వాసారిణ ఉపస్పృశతాన్వాసారిభ్య
 స్సాస్విహా నిక్షణిన్సుపస్పృశ నిక్షణిణై స్వాహా నమో నిక్షణి

ఇమధిమతే తేత్రస్య పతినా వయమితి ద్వే ॥ ౧౮ ॥

పరమైష్యసి పరమామప్తే ॥ ౧౮ ॥

యన్మే మాతా ప్రలులోభ చరత్యననువ్రతా । తన్మే
 శేతః పితాః పృథ్వాంమాఽఽభురన్యోవపద్యతామముష్మే
 స్వాహా । యాస్తిష్ఠన్తియా ధావన్తియా ఆద్యోఽఘ్నిః
 పరితస్థుషీః । అద్భిర్విశ్వస్య భత్రీభిరన్తరన్యం పితుర్దధే
 ముష్మే స్వాహా । యన్మే పితామహీ ప్రలులోభ చరత్యనను
 వ్రతా । తన్మే శేతః పితామహోఽపృథ్వాంమాఽఽభుర
 న్యోఽవ పద్యతామముష్మే స్వాహా । అన్తర్దధే పర్వతైరన్త
 మహ్య పృథివ్యా । ఆభిర్దిగ్భిరన్తరాభిరన్తరన్యం పితా
 మహద్దధేముష్మే స్వాహా । యన్మే ప్రపితామహీ ప్రలులోభ
 చరత్యననువ్రతా । తన్మే శేతః ప్రపితామహోఽపృథ్వాం
 మాఽఽభురన్యోఽవ పద్యతామముష్మే స్వాహా । అన్తర్దధ
 ఋతుభిరహారాత్రైస్సన్ధిభిః । అథమాసైశ్చ మాసై
 శ్చాన్తరన్యం ప్రపితామహద్దధేముష్మే స్వాహా । యే చైహ

♦ పృథ్వాంమాభురన్యోవ పద్యతామితి కచిత్

పిత॑రో యే॑ చ నే॒హ యాగ్ం॑శ్చ వి॒న్మ యాగ్ం॑ ఉ॒చ్య ప
 ప్రవి॑ద్ధ । అగ్నే॑ తా॒ వేత్త॑ యది॒ తే జాత॑వేదస్తయా॑
 ప్ర॑త్తగ్ంస్త్వధయా॑ మదస్తు॒ స్వాహా॑ । స్వాహా॑ ప్రితే॑ । ప్రితే॑
 స్వాహా॑ । స్వాహా॑ ప్రితే॑ । ప్రితే॑ స్వాహా॑ । స్త్వధా॑ స్వాహా॑ ।
 అగ్నయే॑ కవ్యవాహనాయ॑ స్త్వధా॑ స్వాహా॑ । ఏష తే॑త
 తమ॑ధుమాగ్ం ఊ॒ర్మిః స్ర॑రస్త్వా॒ యావా॑నగ్నిశ్చ పృథి॒వీ చ
 తావ॑త్యస్య మాత్రా తావ॑తీం త ఏ॒తాం మాత్రా॑ం దదామి
 యథా॑ఽగ్నిరక్షి॒తోఽను॑పదస్త ఏ॒వం మ॑హ్యం ప్రితే॑ఽక్షి॒తోఽ
 ను॑పదస్తస్త్వధా॑ భవ తాంత్వగ్ం స్త్వధాం తైస్స॑హోప
 జీవ॑ర్చస్తే మహి॒మైష తే॑ సి॒తామ॑హ మధు॒మాగ్ం ఊ॒ర్మిః
 స్ర॑రస్త్వా॒ యావా॑వాయుశ్చాన్తరి॒క్షం చ తావ॑త్యస్య
 మాత్రా తావ॑తీం త ఏ॒తాం మాత్రా॑ం దదామి యథా॑
 వాయురక్షి॒తోఽను॑పదస్త ఏ॒వం మ॑హ్యం పి॒తామ॑హయాక్షి
 తోఽను॑పదస్తస్త్వధా॑ భవ తాం త్వగ్ం స్త్వధాం తైస్స॑
 హోప॑జీవ సామాని తే మహి॒మైష తే॑ ప్రపి॒తామ॑హ మధు
 మాగ్ం ఊ॒ర్మిః స్ర॑రస్త్వాన్ యావా॑నాదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చ

తావత్స్య మాత్రా తావతీం త వ్రతాం మాత్రాం దదామి
 యథాఽఽదిత్యోఽక్షీతోఽనుపదస్త వ్రవం మహ్యం ప్రపితా
 మహయాక్షీతోఽనుపదస్తస్సన్విధా భవ తాం త్వగ్ం
 స్వధాం తైస్సహాపజీవ యజుగ్ంషి తేమహిమా ॥ ౧౯ ॥

అముష్మై స్వాహా స్వధా స్వాహైకం చ ॥ ౧౯ ॥

ప్రథివీ తే పాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రహ్మణస్తా ముఖ
 జహోమి బ్రాహ్మణానాం త్వాప్రాణాపానయోజాహోమ్య
 క్షీతమసి మైపాం క్షేష్ఠా అముత్రాముష్మిన్లోకే । మాజా
 యన్తాం మమ పితరో మాజాయన్తాం మమ పితామహా
 మాజాయన్తాం మమ ప్రపితామహా మాజాయన్తాం మమ
 మాతరో మాజాయన్తాం మమ పితామహో మాజా
 యన్తాం మమ ప్రపితామహా । ౧ వ్రతతే తతాసా యేచ
 త్వామన్వేతతే పితామహాసా యేచ త్వామన్వేతతే ప్రపితా
 మహాసా యే చ త్వామన్వేతతేమాతరసా యాశ్చ త్వామ
 న్వేతతే పితామహాసాయాశ్చ త్వామన్వేతతే ప్రపితామహా

! అస్మిన్వాక్య మమేతిపదం కచిన్నాధీయతే

సా యాశ్చ త్వామను । మార్జయంతాం మమ పితృ
 ఇత్యేతే । యేచవోత్ర యేచాస్మాస్వాశగ్ంసన్తే యాశ్చవోత్ర
 యాశ్చాస్మాస్వాశగ్ంసన్తే తె చ వహంతాం తాశ్చ వహంతాం
 తృప్యన్తు భవన్తస్తృప్యన్తు భవత్యస్తృప్యత తృప్యత తృప్యత
 పుత్రాన్పత్రానభి శర్పయన్తి రాష్ట్రో మధుమతీరిమాః । స్వధాం
 పితృభ్యో అమృతం దుహానా ఆపో దైవీరు భయాగ్ంస్తర్ప
 యన్తు । తృప్యత తృప్యత తృప్యత । ప్రాణేనివిష్టోఽమృతంజహా
 మిబ్రహ్మణిమత్రాఽమృతత్వాయ । యాం జనాః ప్రతినన్దన్తి
 రాత్రిం ధేనుమివాయతీమ్ । సంవత్సరస్య యా పత్నీ సా నో
 అస్తు సుమజ్జలీ స్వాహా । వహ వహం జాతవేదః పితృభ్యో
 యత్రైనాన్ వేథ నిహితాస్పరాకే । మేదస్తః కూల్యా ఉష
 తాశ్చరన్తు సత్యా ఏతా ఆశిషస్సన్తు కామైస్సాస్వాహా । యాం
 జనాః ప్రతినన్దన్తి త్యేషా । ఇయమైవ సా యా ప్రథమా
 వాచ్చదితి త్రిసః । ఏకాష్టకాం పశ్యత దోహమానామన్నం
 మూగ్ంసవద్భుశ్శర్పభావత్ । తద్బ్రహ్మణై రతిపూతమనన్త

అస్మిన్వాక్యే మమేతిపదం కచిన్నాధీయతే

మక్షయ్యమముష్మిన్లోకే స్థితం గచ్ఛతు మెపితృభ్యస్సాహుః ।
 జ్వాలాఖిలా గావాణో ఘోషమక్రత హవిక్షృణ్వంతః పరి
 శ్ఛరీణమ్ । ఏకాష్టకే సుప్రజా వీరవన్తో వయగ్ం స్యామ
 పతయోరయీణామ్ । ఏకాష్టకా తపసా తప్యమానా సంవత్స
 రస్య పత్నీదుదుహే ప్రవీనా । తం దోహముపజీవాథ పితర
 స్సహస్రధారమముష్మిన్లోకే స్వాహా ॥ ౨౦ ॥

ఆయతీం ప్రవీనేకం చ ॥ ౨౦ ॥

ఉక్త్యాచస్యతిరాత్రశ్చసాద్యస్తీశ్చన్దసానహ । అపూ
 ణ్మృతావలతేనమస్తే అస్తు మాగ్ంసపిప్పలే స్వాహా । భూః
 పృథివ్యగ్నినరాచమం మయికామం నియునజ్మి స్వాహా ।
 భువో వాయునాన్తరిక్షేణ సామూమం మయికామం
 నియునజ్మి స్వాహా । స్వర్దేవాన్దిత్యేన యజుషామం
 మయికామం నియునజ్మి స్వాహా । జనదద్భిరథర్వాణిరోభి
 ర్ముం మయికామం నియునజ్మి స్వాహా । రోచనాయాజరా
 యాగ్నాయే దైవజాతవే స్వాహా । కృతవై మనవై బ్రహ్మణ
 దైవజాతవై స్వాహా । స్వధా స్వాహాగ్నాయే కవ్యవాహ

నాయ స్వధాన్వాహం । అన్నమివ తే దృశే భూయానం వస్త్ర
 మివ తే దృశే భూయానం విత్తమివ తే దృశే భూయానమ్
 శేవ తే దృశే భూయాన్గం శ్రద్ధేవ తే దృశే భూయాన్గం
 సగ్గ సవన్తుదిశో మహీస్సమాధావన్తు సూన్యతాః । సవై
 కామా అభియన్తు మా ప్రియా అభిరక్షన్తు మా ప్రియాః ।
 యశోఽనియశోఽహం త్వయి భూయానమసౌ । అజ్ఞాన్యజ్ఞా
 వభిత ఇత్యేషా । అధ్వనామధ్వపతే స్వస్తిమా సంపారయ ।
 ఆయం వామశ్వినారథోమా దుఃఖ మా సుఖరిషత్ । అరిష్ట
 స్వస్తి గచ్ఛతు వివిఘ్న స్పృతనాయతః । అశ్వోస్తి హ యో
 స్యత్యోస్తి సరోస్యర్వాఽస్తి సప్తిరసి వాఙ్మయి వృషాఽస్తి పృ
 మణా అసి యయునామాస్యాదిత్యానాం పత్వాఽన్విహి ।
 హస్తియశసమసి హస్తియశసీ భూయానం వహ కాల వహ
 శ్రియం మాభివహ । ఇన్ద్రస్య త్వా వజ్రేణాభి నిదధామ్యసౌ ।
 అవ జిహ్వక నిజిహ్వకాప త్వా హవిషాయజే । తథ్సత్యం
 యదహం బ్రవీమ్యథరౌ మదసౌ వదాహ్స్వాహం । ఆ తే వాచ
 మాస్యాం దద ఆమనస్యాగ్ం హృదయాదధి । యత్రయత్ర

తై వాఙ్మీహితా తాం త ఆదదే । తథస్త్యం యదహం బ్రవీ
మ్యధర్మో మత్పద్యస్వాసా ॥ ౨౧ ॥

సూన్యతా హవిషా యజే చత్వారి చ ॥ ౨౧ ॥

యా త ఏషా రరాట్యా తనూమన్యోమృధస్య
నాశినీ । తాం దేవా బ్రహ్మచారిణో వినయన్తు సుమేధసః ।
యత్తప్తస్మథైమతగ్ం రరాటముదివ విధ్యతి । వి తై క్రోధం
నయామసి గర్భమశ్వతర్యా ఇవ । అవజ్యామివ ధన్వనో
హృదో మన్యం తనోమితే । ఇద్ధాప్రాప్య పలిగమన్యభ్యః
పురుషేభ్యోఽన్యత్ర మత్ । యదహం ధనేన ప్రపణ్గం
శ్చరామి ధనేన దేవా ధనమిచ్ఛమానః । తస్మిన్ధిమో రుచ
మాదధాత్వగ్నిర్దస్తో బృహస్పతిశ్చస్వాహా । పరి త్వా గిరే
రమిహం పరి భ్రాతుః పరిష్వసుః । పరి సర్వభ్యా జ్ఞాతిభ్యః
పరిషీతః క్వేవ్యసి । శశ్వత్పరికుపితేన సంత్రామణావిచ్ఛదా
ఉలేన పరిషీతోన్తి పరిషీతోన్యలేన । ఆవతన్ వత్తయే త్యే
షా । ఆవతనే నివర్తన ఆవర్తన నివత్తనాయ స్వాహా ।
అసుహృద్వాదన్యవ్యాయో నివతో పౌ న్యవీవృతత్ ।

ఐన్ద్రః పరిక్రొశా వః పరిక్రోశతు సర్వతః । యదిమామత్తిమ
 న్యాభ్యా అదేవా దైవవత్తరమ్ । ఇన్ద్రః పాశేన సిక్త్వా హా
 మహ్యమిద్వశమానయాభాన్స్వహా । యది వృతౌద్యద్వస్త
 రితౌత్ఫలమభ్యపతత్తదు వాయురైవ । యత్రాస్పృతృత్తనుషం
 యత్ర వాస ఆపా బాధంతాం నిర్ముతీం పర్రాచైః । యే
 వక్షిణః పతయన్తి బిభ్యతౌ నిర్ముతైస్సహ । తెమా
 శివేన శగ్మేన తెజస్తాన్దన్తు సర్చసా । దివోను మా బృహతో
 అన్తరితౌదపాగ్ం స్తోకౌ అభ్యపతచ్ఛివేన । సమహమిన్ద్రీ
 యెణ మనస్తాహమాగ్రాం బ్రహ్మణా సంపృచానస్సుకృతా
 కృతేన । ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నా అగ్నే
 స త్వం నా అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి ప్రజాపతే । సమాజం
 చ వ్యాహృతీవిహృతాః । ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి
 మైషాంను గ్రాదపరో అధమైతమ్ । శతం జీవన్తు శరదః
 పురూచీస్తిరౌ మృత్యుం దధతాం పవతేన ॥ ౨౨ ॥

క్వేష్యసి పర్రాచైర్వృషా చ ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణైస్త పశ్చిదశాయుదాః ఏకవిగ్ంశతిరాగస్తా

దశ యోగేయోగే త్రయోదశ సుశ్రవస్సుశ్రవసమప్తే పరి
 త్యాగ్న ఇమగ్ం స్తోమమాయుష్యమేకాన్న విగ్ంశతి
 మయి పర్వతపూరుషగ్ం షోడశ త్రయ్యై విద్యాయా
 అష్టాదశ ధాతా దదాతు నో రయిమేకవిగ్ంశతిరశ్మా భవ
 షోడశ మా తె కుమారం త్రయోవిగ్ంశతిర్నక్తంచారిణశ్చ
 తుదశ యద్భూమిష్వడ్విగ్ం శతిః కూర్మరః పశ్చవిగ్ం
 శతిర్ద్విజహి ద్వావిగ్ంశతిః పరమెవ్యసి పరమామప్తే
 యస్మైమాతా పృథివీ తే పాత్రమే కవిగ్ం శతి రుక్థ్య
 శ్చ త్రయోవిగ్ం శతిర్యా త ఏషాష్టావిగ్ం శతిద్వా
 విగ్ంశతిః ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణేన ధాతోక్థ్యశ్చ ద్వావిగ్ంశతిః ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణేనపర్వతేన.

హరిః ఓమ్

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇత్యేకాగ్ని కాణ్డ ద్వితీయప్రశ్నః

ఏకాగ్ని కాణ్డశ్చ సమాప్తః.

ర॒యూ॒ణాం॑ప॒తీం॑య॒జతం॑ బృ॒హం॑తం॒ | అ॒స్మి॒స్థ రే॒న్మత॑మ॒
వా॒జసా॑తౌ । ప్ర॒జాప॑తిం ప్రథ॒మజా॑మృత॒స్య । య॒జామ॑దై॒
మధి॑నోబ్రవీతు ॥

ప్ర॒జాప॑తే॒త్వం ని॒ధిపాః॑ పు॒రాణాః॑ | దే॒వానాం॑ పి॒తాజ॑నితా
ప్ర॒జానాం॑ । ప॒తిర్వి॑శ్వ॒స్య జగ॑తః ప॒రస్వాః॑ । హ॒విరో॑ దే॒వ
వి॒హవే॑జషస్వ ॥

తవే॑ మే॒లోకాః॑ ప్ర॒దిశో॑దిశశ్చ । ప॒రావ॑తో॒నివ॑త ఉ॒ద్వ
తశ్చ॑ । ప్ర॒జాప॑తే వి॒శ్వ సృ॑జ్జీ॒వధ॑స్య ఇ॒దంనో॑దే॒వ । ప్ర॑తిహ॒ర్య
హ॒వ్యమ్ ॥

ప్ర॒జాప॑తిం ప్రథ॒మం య॒జ్ఞయా॑నాం । దే॒వానా॑మగ్రే
య॒జతం॑ య॒జధ్వం॑ । స॒నోద॑దాతు॒ద్రవి॑ణగ్ం సు॒వీర్యం॑ ।
రా॒యస్సో॑షం వి॒వ్యతు॑ నాభి॒మస్మై ॥

యో॒రా॒య ఈ॑శే శత॒దాయ॑ ఉ॒క్త్యః॑ । యః ప॒శూ
నాగ్ం ర॒క్షి॒తా వి॒ష్టి॒తానాం॑ । ప్ర॒జాప॑తిః ప్రథ॒మజా॑ ఋ॒తస్య॑
సహ॑స్ర॒ధామా॑జుష తాగ్ం హ॒విర్నః॑ ॥

అ॒షా॒ధం॒యుతు॑స్పృత॒నా సు॒ప॒షిం । సు॒వర్షా॑మహ॒స్వం

(౧౦) యాజ్ఞాన పూర్వప్రయోగ మంతాః ౧౧౭

వృజనస్య గోపాంభరేముజాగ్ం సుక్తితిగ్ం సుత్రవసం జయం
తం త్వా మనుమదేమసోమ ॥

త్వగ్ం సోమక్రతుభిస్తుక్రతుర్భూః । త్వం దత్తైస్తు
దక్షో విశ్వవేదాః । త్వం వృషా వృషత్వేభిర్మహిత్వా ।
ద్యుమ్నైభిర్ద్యుమ్నైభిర్వోస్తృచతాః ॥

యాతైథామానిహవిషాయజన్తి తాతైవిశ్వా పరిభూ
రస్తు యజ్ఞంగయస్సానః ప్రతరణస్తువీరోవీరహః ప్రచరా
సోమదుర్యాక్ ॥

త్వమిమా ఓషధీసోమవిశ్వాః । త్వ మ పో అజనయ
స్త్వంగాః । త్వమాతతంధోర్వస్తరిక్షం । త్వం జ్యోతిషా విత
మోవవథక్ ॥

యాతైథామాని దివియా పృథివ్యామ్ । యాపర్వతే
ఋషధీష్వపు । తేభిర్వో విశ్వైస్తుమనా అహేడక్ రాజం
తోసమ ప్రతిహవ్యా గృభాయ ॥

అన్తోవిశ్వే అస్కాగమస్తుదేవాః । మిత్రో అర్య

గంగా యాజుష పూర్వప్రయోగ మతాంః

మావరుణస్సజోషాః । భువన్ యథానో విశ్వే ప్రథాన్ ।
కరంత్సుమాహ విధురన్న శవః ॥

శనోదేవా విశ్వదేవా భవంతు । శగ్ం సరస్వతీ సహ
ధీభిరస్తు । శమభిషాచశ్శమురాత్రిషాచః । శనో దివ్యాః పార్థి
వాశ్శంనో అప్యాః ॥

యెసవితుస్సత్యసవస్య విశ్వే । మిత్రస్య ప్రతే మ
ణస్య దేవాః । తే సాభగం వీరవద్గోమదప్నః । దధాతస్త
ద్రవిణం చిత్రమస్మై ॥

అగ్నేయాహిదూత్యం వారిషేణ్యః । దేవాగ్ం అచ్ఛా
బ్రహ్మ కృతాగణేన । సరస్వతీం మరుతో అశ్వినాపః । యక్షీ
దేవాన్రత్నధేయాయ విశ్వాక్ ॥

ద్యౌః పితృః పృథీవిమాతరభ్యుక్ । అగ్నే భాతర్వసవో
మృడతానః । విశ్వే అదిత్యా అదితేనజోషాః । అస్మభ్యగ్ం
శర్మ బహులం వియంత ॥

విశ్వదేవాశ్శృణు తేమగ్ం హవంమే । యే అంతరితే

య ఉప్రద్యవిష్ట । యే అగ్నిజిహ్వ ఉతవాయజితాః ।
ఆసద్యాస్మిస్తప్రహిషిమాదయధ్వమ్ ॥

ఓం నమోఽనుమదన్తు ॥ ఓం శాంత్తిశాంత్తిశాంత్తిః ॥

నమోవాచె యాచోదితా యాచానుదితా తస్యైవాచే
నమోనమోవాచె నమో వాచస్పతయై నమ ఋషిభ్యో
మస్త్రీకృదోభ్య మస్త్ర పతిభ్యో మామూమృషయోమస్త్రీ
కృతో మస్త్రీ పతయః పరాదుర్మాహమృషీన్మస్త్రీకృతో
మస్త్రీపతీన్పరాదాం వైశ్వదేవీం వాచముద్యానగ్ం శివామ
దస్తాం జుష్టాం దేవేభ్యశ్శర్మమైద్యాశ్శర్మ పృథివీ శర్మవిశ్వ
మిదం జగత్ । శర్మచన్ద్రశ్చ సూర్యశ్చ శమన్ బ్రహ్మ
ప్రజాపతీ । భూతం వదిప్యే భువనం వదిప్యే తేజోవదిప్యే
యశోవదిప్యే తపోవదిప్యే బ్రహ్మవదిప్యే సత్యం వదిప్యే
తస్మా అహమిదముప్సరణముప్సరణ ఉప్సరణం మే ప్ర
జామై పశూనాం భూయాదుప్సరణమహం ప్రజాయై పశూ
నాం భూయాసం ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణ

సా॒నౌ మా॑మా॒హసి॒ష్టం మ॑ధుమని॒ష్యే మ॑ధుజని॒ష్యే మ॑ధు
వ॒త్యామి మ॑ధువది॒ష్యామి మ॑ధుమతిం దే॒వేభ్యా॑ వా॒చము॑ద్యా
నగ్ం శు॒శ్రూ)షే॑ణ్యాం మను॒ష్యేభ్య॑స్తంమాదే॒వా అ॑వ॒స్తు
శో॒భా॒యై॒పిత॑రౌనుమదస్తు ॥ ఓం శా॒న్తి శా॒న్తి శా॒న్తిః ॥

ప్ర॒థివీ స॒మిత్ తా॑మగ్ని॒స్సమి॑న్ధే సాగ్నిగ్ం స॒మింధే॑
తా॒మహ॑గ్ంసమిన్ధే । సా మా స॒మిద్ధా॑ । ఆయు॒షా తే॑జసా ।
వ॒ర్చసా॑ శ్రి॒యా య॑శసా బ్రహ్మవర్చ॒సేన॑ । అన్నా దే॒వైః స॒మి
న్తాగ్ం స్వా॑హా ॥

అ॒న్తరి॑క్షగ్ం స॒మిత్ । తాం వా॒యుస్సమి॑న్ధే । సావా
యుగ్ం స॒మిన్ధే॑ తా॒మహ॑మి॒త్యాది॑పూర్వవత్ ॥ ద్యా॒స్సమి॑త్ ।
తా॒మాది॑త్యస్సమిన్ధే । సా॒ది॒త్యగ్ం స॒మిన్ధే॑ । తా॒మహ॑
మి॒త్యాది॑ ॥ పౌ॒జాప॑త్యామే॒స్సమి॑దసి స॒పత్న॑క్షయణీ ।
భా॒త్రవ్య॑హమే॒స్సిస్వా॑హా ॥

శం నో వా॒తః ప॑వతాం మా॒తరి॑శ్వా శం స॒స్తప॑తు
సూ॒ర్యః । అ॒హని॑ శం భ॒వన్తు॑ స॒శ్వగ్ం రా॒త్రిః ప్ర॑తి॒ధీయ॑
తామ్ । శ॒ముషా॑ నో॒వృ॑చ్ఛతు శ॒మాది॑త్య ఉదే॒తు స॑ । శి॒వా

సశ్శస్త్రమా భవ సుమృక్షీకా సరస్వతి । మా తై వ్యోమ
 సందృశి ఇడామై వా స్త్వసివాస్తుమద్వాస్తుమన్తా భూయాస్మ
 మా వాస్తోశ్చిక్షుహ్యవాస్తుస్స భూయాద్యోఽస్మాద్దేవప్తి
 యం చ వ్రయం ద్విష్ణుః । ప్రతిష్ఠాఽసి ప్రతిష్ఠావన్తా భూయా
 స్మమా ప్రతిష్ఠాయాశ్చిక్షుహ్య ప్రతిష్ఠస్సభూయాద్యోఽస్మా
 ద్దేవప్తి యం చ వ్రయం ద్విష్ణుః । ఆవాతవాహి భేషజం వివా
 తవాహి యద్రపః । త్వగ్ం హి విశ్వభేషజో దైవానాం దూత
 ఈయసే । ద్వావిమా వాతే వాత ఆసిన్ధోరాపరావతః ॥
 దక్షం మే అన్య ఆవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః । యదదో
 వాతతే గృహేఽమృతస్య నిధిర్ హితః । తతో నో దేహి
 జీవన్తే తతో నో ధేహి భేషజమ్ । తతోనో మహా ఆవహ వాత
 ఆవాతు భేషజమ్ । శంభూర్మయోభూర్నహృదే ప్రణాయూ
 గ్ంషి తారిషత్ । ఇన్ద్రస్య గృహోఽసి తం త్వాప్రపద్యే సగు
 స్సాశ్వః । సహ యన్మై అస్తి తేన । భూః ప్రపద్యే భువః
 ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం
 ప్రపద్యేఽనార్తాం దేవతాం ప్రపద్యేఽశ్మానమాఖిణం ప్రపద్యే

౧౨౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

ప్రజాపతేర్భ్రహ్మకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్య ఓం ప్రపద్యే ।
అన్తరిక్షం మక్షర్వన్తరం బృహదగ్నయః పర్వతాశ్చయయా
వాతస్త్వస్త్వా స్వస్తిమాన్తయా స్త్వస్త్వా స్వస్తిమానసాని ।
ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానౌ మా మా
హసిష్టం మయిమైధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో
దధాతు మయి మైధాం మయిప్రజాం మయీన్ద్ర ఇన్ద్రియం
దధాతు మయిమైధాం మయి ప్రజాంమయి సూర్యో భ్రాజో
దధాతు ॥ ద్యుభిరక్తుభిః పరిపాతమస్మానరిష్టేభిరశ్వినా సౌభ
గేభిః । తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదిత్తిస్సిన్ధుః పృథివీ
క్షతద్యాః । కయా నశ్చిత్ర ఆ భువదూతీ సదా వృధస్సఖా ।
కయా శచిష్ఠయా వ్రతా । కస్త్యా సత్యో మదానాం మగ్ం
హిషా మభ్యదన్ధసః । దృఢా చిద్రుజే వసు । అభీషుణస్సఖీనా
మవితా జరిత్రాణామ్ । శతం భవాస్యాతిభిః । వయస్సుప్తర్ణా
ఉపనేదురిన్ద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః । అప
ధ్వాంతమూణుః హి పూర్ధి చక్షుర్ముగ్ధస్మాన్నిధయేవ
బుద్ధా ॥ శం నో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవంతు వీతయే । శం

యో॒రభి॑సృ॒వన్తు॑నః । ఈ॒శా॒నా వా॑ర్యాణాం క్షయంతీ॑శ్చర్
 వణీ॑నాం । అ॒ప్రో॒యాచా॑మిభేషజం । సుమిత్రా॑న అప ఓషధ
 యస్సన్తు దుర్మిత్రాన్తస్మై॑ భూయాసు॑ర్యోఽస్మా ద్వేష్టి॒యం
 చ వ్ర॑యం ద్విష్కుః । అప్రో॑హిష్ఠా మయో॑భవన్తాన ఊజే॑ద
 ధాతన । మహే॑రణాయ చక్ష॑సే । యోవశ్శి॑వత మోర॒స్తస్య
 భా॒జయ॑తేహనః । ఉ॒శతీ॑రివమాతరః । తస్మా॑అరంగమామవో
 యస్యక్ష॑యాయ జిన్వ॑థ । అప్రో॑జన యథాచనః ॥ ప్ర॒థి॒వీ
 శా॒న్తా సా॒గ్నినా॑ శా॒న్తా సా॒మేశా॑న్తా శుచగ్ం శమయతు ।
 అ॒న్తరి॑క్షగ్ం శా॒న్తం తద్వాయు॑నా శా॒న్తం తన్నే॑ శా॒న్తగ్ం
 శుచగ్ం శమయతు । ద్యౌశ్శా॒న్తా సాది॑త్యేన శా॒న్తాసా॒మే
 శా॒న్తా శుచగ్ం శమయతు ॥ ప్ర॒థి॒వీశా॒న్తిర॒న్తరి॑క్షగ్ం శా॒న్తి
 ద్యౌశ్శా॒న్తి ది॒శశ్శా॒న్తి రవా॑ంతర ది॒శాశ్శా॒న్తి రగ్ని
 శ్శా॒న్తి ర్వా॒యశ్శా॒న్తి రాది॑త్యశ్శా॒న్తి శ్చ॒న్ద్రమా॑ శ్శా॒న్తి
 ర్ష॒త్రాశ్శా॒న్తి శా॒న్తి రా॒ప్తశ్శా॒న్తి రోష॑ధయశ్శా॒న్తిర్వ॒సృ
 త్యశ్శా॒న్తి గౌశ్శా॒న్తి ర॒జాశా॒న్తి ర॒త్వశ్శా॒న్తిః పు॑రుష
 శ్శా॒న్తిర్బ్ర॒హ్మశా॒న్తి ర్బ్ర॒హ్మణ॑శ్శా॒న్తి శ్శా॒న్తిరే॒వ శా॒న్తి

శాన్తిర్మే అస్తు శాన్తిః । తయాహగ్ం శాన్త్యా సర్వశాన్త్యా
మహ్యం ద్విపదే చతుష్పదేచ శాన్తిం కరోమి శాన్తిర్మే అస్తు
శాన్తిః । ఏహ శ్రీశ్చహీశ్చ ధృతిశ్చ తపోమేధా ప్రతిష్ఠాశ్చ
ద్ధా సత్యం ధర్మశ్చైతాని మోత్తిష్ఠంతమనూత్తిష్ఠన్తు మా
మాగ్ం శ్రీశ్చ హీశ్చ ధృతిశ్చ తపోమేధా ప్రతిష్ఠా శ్చిద్ధా
సత్యం ధర్మశ్చైతాని మా మాహాసిషుః । ఉదాయుషా స్వా
యుషాదోష ధీనాగ్ం రనేనోత్పజన్యస్య శుష్మేణోదస్థా
మమృతాగ్ం అను । తచ్చక్షు దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్ర
ముచ్ఛరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం సం
దామ శరద శ్శతం మోదాయ శరద శ్శతం భవाम
శరదశ్శతగ్ం శ్రుణవామశరదశ్శతం ప్రబ్రవామశరదశ్శతమజీ
తాస్యామశరదశ్శతం జ్యోక్ష్వ సూర్యం దృశే । య ఉద
గాన్మహతోఽణా వాద్విభ్రాజమానస్సరిరస్య మధ్యాభృ
మా వృషభో లోహితాక్షస్సూర్యో విప్రశ్చిన్తనసా పునాతు ।
బ్రహ్మణశ్చోతనస్యసి బ్రహ్మణ ఆణీస్థా బ్రహ్మణ ఆవపనమసి ధారి
తేయం పృథివీ బ్రహ్మణా మహీ ధారితమేనేన మహద్దన్తరిక్షం

(౧౧) యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః ౧౨౫

ది॒వం దా॒ధార పృ॒థి॒వీం స॒దే॒వాం య॒ద్ర॒హం వే॒ద త॒ద్ర॒హం
 ధా॒రయా॒ణి మా॒మ ద్వే॒దో॒ధి వి॒సృ॒జత్ । మే॒ధా॒మనీ॒షే మా
 వి॒శతా॒ం స॒మీచీ॑ భూ॒తస్య॑ భ॒వ్యస్యా॑ప॒రు ధ్యై॒నర్వ॒మాయు॑ర
 యా॒ణి సర్వ॒మాయు॑రయా॒ణి ॥ ఆ॒భిగీ॑ర్భి॒ర్యదతో॑న క్షే॒న మా
 ప్త్యా॑య॒య హరి॒వో వ॒ధమా॑నః । యదా॒స్తో తృ॒భ్యో మహీ
 గో॒తా రు॒జాసి॑ భూ॒యిష్ట॑ భా॒జో అ॒ధతే॑స్యామ । బ్ర॒హ్మ
 ప్రా॒వాది॒ష్ట తం॒నో మా॒హసీ॑త్ । ఓమ్ శా॒న్తి శా॒న్తి శా॒న్తిః

వ॒స॒నై॒నతు॑నా దే॒వాః । వ॒స॒వ స్త్రి॒వృ॒తాస్తు॑ తమ్ ।
 ర॒థ॒స్త రే॒ణ తే॑జ॒సా । హ॒విరి॒న్ద్రో వ॒యోద॑ధుః । గ్రీ॒ష్మే॒ణ దే॒వా
 ఋ॒తునా॑ । రు॒ద్రాః ప॒శ్చి॒ద శే॒స్తు తమ్ । బృ॒హతా॑యశ॒సా
 బ॒లమ్ । హ॒విరి॒న్ద్రో వ॒యోద॑ధుః । వ॒ర్షా॒భిర్ ఋ॒తునా॑ ౨౨
 ది॒త్యాః । స్తో॒మే॒న వ॒ద శే॑ స్తు॒తమ్ ॥ వై॒రూ॒పే॒ణ వి॒శౌజ॑సా ।
 హ॒విరి॒న్ద్రో వ॒యోద॑ధుః । శా॒ర దే॒నతు॑నా దే॒వాః । ఏ॒కవి॒ం
 శ॒ఋ॒భ వ॒స్తు తమ్ । వై॒రా॒జే॒న శ్రి॒యా శ్రి॒యమ్ । హ॒విరి॒న్ద్రో
 వ॒యోద॑ధుః । హే॒మ॒నై॒నతు॑నా దే॒వాః । మ॒రుత॑స్త్రి॒ణ వే
 స్తు॒తమ్ । బ॒లే॒న శ॑క్వ॒రీ॒స్సహః॑ । హ॒విరి॒న్ద్రో వ॒యోద॑ధుః ।

౧౨౬ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

శైశ్శిరేణర్తునా దేవాః । స్రీయస్త్రిగ్ం శేఽమృతగ్ం స్తుతమ్ ।
సత్యేన రేవతీః క్షత్రమ్ । హవిరిన్ద్రేవయోఽధుః ॥

సిగ్ంహే వ్యాఘ్రే ఉత యా పృథాకా । త్విషిరగ్నా
బ్రాహ్మణే సూర్యేయా । ఇన్ద్రం యాదేవీసుభగా జజాన ।
సానఆగ్రన్వర్చసా సంవిదానా । యారాజన్యే దున్దుభావాయతా
యామ్ । అశ్వస్య క్రద్ద్యే పురుషస్య మాయా । ఇన్ద్రం యా
దేవీ సుభగాజజాన । సాన ఆగ్రన్వర్చసా సంవిదానా । యా
హస్తిని ద్వీపినియా హిరణ్యే । త్విషిర శ్వేషు పురుషేషుగోషు ॥
ఇన్ద్రం యాదేవీ సుభగాజజాన । సానఆగ్రన్వర్చసా సంవిదానా ।
రథేఅక్షేషు వృషభస్య వాజే । వాతేవజన్యే వరుణస్య
శుష్టే । ఇన్ద్రం యాదేవీ సుభగాజజాన । సాన ఆగ్రన్వర్చసా
సంవిదానా । రాడసివిరాడసిన్తరాడసిస్వరాడసి । ఇన్ద్రాయత్వా
తేజస్వతే తేజస్వన్తగ్ం శ్రీణామి । ఇన్ద్రాయత్వాజస్వత ఓజ
స్వన్తగ్ం శ్రీణామి ॥ ఇన్ద్రాయత్వాపయస్వతే పయస్వన్తగ్ం
శ్రీణామి । ఇన్ద్రాయ త్వాఽఽయుష్మత ఆయుష్మన్తగ్ం
శ్రీణామి । తేజోఽసి తత్తైవ్రయచ్ఛామి । తేజస్వదస్తు మేము

ఖమ్ । తేజస్వచ్చిరో అస్తుమే । తేజస్వా విశ్వతః ప్రత్యజ్ ।
 తేజస్తా సంపిపృద్ధిమా । ఓజోఽసి । తత్తై ప్రయచ్ఛామి ॥
 ఓజస్వదస్తు మేముఖమ్ । ఓజస్వచ్చిరో అస్తుమే । ఓజస్వా
 విశ్వతః ప్రత్యజ్ । ఓజస్తా సంపిపృద్ధిమా । పయోఽసి । తత్తై
 ప్రయచ్ఛామి । పయస్వదస్తు మేముఖమ్ । పయస్వచ్చిరో
 అస్తుమే । పయస్వా విశ్వతః ప్రత్యజ్ । పయస్తా సం పిపృ
 ద్ధిమా ॥ ఆయురసి । తత్తై ప్రయచ్ఛామి । ఆయుష్మదస్తు
 మేముఖమ్ । ఆయుష్మచ్చిరో అస్తుమే । ఆయుష్వా విశ్వతః
 ప్రత్యజ్ । ఆయుషా సంపిపృద్ధిమా । ఇమమగ్న ఆయుషే
 వర్చసే కృధి । ప్రియగ్ం రేతో వరుణసోమరాజకా । మాతే
 వాస్మా అదితై శమయచ్ఛ । విశ్వేదేవా జరదప్తిర్యథాఽసత్ ॥
 ఆయురసి విశ్వాయురసి । సర్వాయురసి సర్వమాయురసి ।
 యత్రో వాత్రో మనోజవాః । యత్రః క్షరన్తి సిన్ధవః । తాసాం
 త్వా సర్వాసాగ్ం రుచా । అభిషిచ్ఛామి వర్చసా । ప్రముద్ర
 ఇవాసిగ్ధహ్మనా । సోమ ఇవాస్యదాభ్యః । అగ్నిరివ విశ్వతః
 ప్రత్యజ్ । సూర్య ఇవజ్యోతిషావిభూః ॥ అపాంయోద్రవణే

౧౨౮ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

ర॑సః । త॑మ॒హ॒మ॒స్మా॒ ఆ॒ము॒ష్యా॒య॒ణా॒య॑ । తే॒జ॑సే॒ బ్ర॒హ్మ॑
వ॒ర్చ॒సా॒య॑ గృ॒హ్ణా॒మి । అ॒పాం॒య॑ ధీ॒మా॒న॒ర॑సః త॑మ॒హ॒మ॒స్మా॒
ఆ॒ము॒ష్యా॒య॒ణా॒య॑ । ఓ॒జ॑సే॒ వీ॒ర్యా॒య॑ గృ॒హ్ణా॒మి । అ॒పాం॒యో
మ॒ధ్య॒తో॒ర॑సః । త॑మ॒హ॒మ॒స్మా॒ ఆ॒ము॒ష్యా॒య॒ణా॒య॑ । పు॒ష్ట్యై॑
ప్ర॒జ॒న॒నా॒య॑ గృ॒హ్ణా॒మి । అ॒పాం॒యో॒ య॒జ్ఞ॒యో॒ర॑సః । త॑మ॒
హ॒మ॒స్మా॒ ఆ॒ము॒ష్యా॒య॒ణా॒య॑ । ఆ॒యు॒షే॒ దీ॒ర్ఘా॒యు॒త్వాయ॑
గృ॒హ్ణా॒మి ॥

ఆపస్తంబ గృహ్య సూత్రమ్

ప్రథమః పటలః, ప్రథమః ఖండః

అథ కర్తాణ్యాచారాద్యానిగృహ్యంతఉదగయనపూర్వ
 పతాహఃపుణ్యాహేషు కార్యాణి యజ్ఞోపవీతినా ప్రక్షిణం
 పురస్తా దుద గోవోపక్రమ స్తథాఽపవర్గోఽపరపత్యే పితృణి
 ప్రాచీనావీతినా ప్రసవ్యం రక్షిణతోఽపవర్గో నిమిత్తావేత్తాణి
 మిత్తికా న్యగ్నిమిథ్వా ప్రాగగైర్దైభిరగ్నిం పరిస్తృణాతి
 ప్రాగుదగగైర్వా దక్షిణాగైః పిత్రేషు దక్షిణాప్రాగగైర్
 రోవోత్తరేణాగ్నిం దర్భాంతస్సగ్ం స్తీర్య ద్వంద్వం న్యంచి పాత్రా
 ణి ప్రయునక్తి దేవసంయుక్తాని సకృ దేవమనుష్యసంయుక్తా
 న్యేకైకశఃపితృసంయుక్తాని పవిత్రయో సగ్ంస్కార ఆయామ
 తః పరీమాణం ప్రోక్షణీసగ్ంస్కారః పాత్రప్రోక్ష ఇతిదర్శపూర్ణి
 మాసవత్తూష్ణీమపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతహి తే పాత్రేఽప ఆసీ
 యోదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం త్రి రుత్పయ సమం ప్రాణై

హృత్తోత్త రేణాగ్నిం ద ర్భేషుసాదయిత్వా దరై భః ప్రచ్ఛా
 ద్య బ్రాహ్మణం దక్షిణతో ద ర్భేషు నిషా ద్యాజ్యం విలా ప్యాప
 రేణాగ్నిం పవిత్రాంతహి తాయా మాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరు
 ప్యాదీచోఽంగారా నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతావద్యు
 త్య ద్వై దర్భాగ్రే ప్రత్యస్య త్రిః పర్యగ్ని కృత్వా దగుద్వా
 స్యాంగారా స్ప్రిత్యాహోదగగ్రభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పున రా
 హరం త్రిరుత్పాయ పవిత్రే అనుప్రహృత్య

॥ ౧ ॥

ద్వితీయః ఖండః

యేన జహోతి తదగ్నా ప్రతితప్య దరై భస్సంమృజ్య పునః
 ప్రతితప్య ప్రోక్త్య నిధాయ దర్భా నదిభి స్సగ్ం స్పృశ్యాగ్నా
 ప్రహరతి శమ్యాః పరిధ్యర్థే వివాహోపనయనసమావర్తన సీ
 మంతచౌశగోదానప్రాయశ్చి త్తేష్వగ్నిం పరిపిశ్చ త్యదితేఽను
 మన్యస్వేతి దక్షిణతః ప్రాచీనమనుమ తేఽనుమన్యస్వేతి పశ్చాదు
 దీచీనగ్ం సరస్వతేఽనుమన్యస్వేత్యుత్తరతః ప్రాచీనందెవసవితః
 ప్రసువేతి సమంతం పైతృకేషు సమంత మేవ తూష్టి మిధ్యమా
 ధాయాఘారా వాఘారయతి దశ్యపూర్ణమాసవత్తూష్టి మథా

జ్యభాగో జుహో త్యగ్నయే స్వాహే త్యుత్తరార్ధపూర్వార్ధే
 సోమాయ స్వాహేతి డక్షిణార్ధపూర్వార్ధే సమం పూర్వేణ య
 ధోపదేశం ప్రధానాహుతీహుత్వా జయభ్యాతానా నాష్ట
 భృతః ప్రాజాపత్యాంవ్యాహృతీర్విహృతా సోవిష్టకృతీమిత్యుప
 జుహోతి. య దస్యకర్మణోత్యరీరిచం యద్వా న్యూన మిహ
 కరం అగ్నిష్ట త్స్విష్టకృ ద్విద్వాంతస్సర్వగ్ స్విష్టగ్ సుహుతం
 కరోతుస్వాహేతిపూర్వవత్పరిషేచన మన్వమగ్ంస్థాః ప్రాసాపీ
 రితి మంత్రసన్నామో లాకికానాం పాకయజ్జశబ్ద స్తత్ర బ్రాహ్మ
 ణావేక్షో విధిర్ద్విర్బుహోతి ద్వి ర్నిమాప్తి ద్విః ప్రాశా త్య
 త్సృప్యచామతి నిర్లేఢీతి సర్వఋతవో వివాహస్య శైశిరామా
 సా పరిహాప్యోత్తమం చ నైదాఘగ్ం సర్వాణి పుణ్యోక్తాని
 నక్షత్రాణి తథా మంగళా న్యవృతశ్చాస్త్రీభ్యః ప్రతీయేరన్ని
 న్వకాభిః ప్రసృజ్యంతే తే వరాః ప్రతినందితాః ॥ ౨ ॥

తృతీయః ఖండః

మఘాభిర్గావోగృహ్యంతే ఫల్గునీభ్యాం పూహ్యతే యాం
 కామయేత దుహితరం ప్రియా స్యాదితి తాం నిష్ప్రయ్యాం

దద్యాత్ప్రియైవ భవతి నేవ తు పున రాగచ్ఛతీతిబ్రాహ్మణావేక్షో
 విధి రిన్వకాశబ్దో మృగశిరసి నిష్ట్యాశబ్దః స్వాతౌ వివాహే గౌ
 ర్గృహేషు గౌస్తయా వర మతిథివ దర్శయే ద్యోస్యాపచితస్త
 మితర యైతావ ద్గోరాలంభస్థాన మతిథిః పితరో వివాహశ్చ స
 ప్తాగ్ం రుదంతీం నిష్కాం తాంవరణేపరివర్జయేద్దత్తాం గుప్తాం
 ద్యోతా మృషభాంశరభాం వినతాంవికటాం ముండాంమండ్రా
 మికాగ్ంసాంకారికాంరాతాంపాలీం మిత్రాగ్ం స్వనుజాంవర్ష
 కారీంచ వర్జయేన్నక్షత్రనామానదీనామావృక్షనామాశ్చగర్హ
 తాఃసర్వాశ్చ రేఫలకారోపాంతావరణేపరివర్జయేచ్ఛక్తి విషయే
 ద్రవ్యాణిప్రతిచ్ఛన్నాన్యపనిధాయబ్రూయాదుపస్పృశేతి నా
 నాబీజాని సగ్ంసృష్టాని వేద్యాః పాగ్ంసూక్ష్మైత్రాల్లోష్టగ్ం
 శక్రచ్ఛశానలోష్టమితి పూర్వేషా ముపస్పృశ్యనే యథాలింగ
 మృద్ధి రుత్తమం పరిచక్షు తే బంధుశీలలక్షణ సంపన్నా మరోగా
 ముపయచ్ఛేత బంధుశీలలక్షణసంపన్న శ్శ్రుతవా నరోగఇతి వ
 రసంప ద్యస్యాం మనశ్చక్షుషో ర్నిబంధ స్తస్యా మృద్ధి ర్నేతర
 దాద్రియేతే త్యేకే ॥

ద్వితీయః పటలః, చతుర్థః ఖండః

సుహృదస్సమవేతా న్మంత్రవతో వరాణా ప్రహిణయూ
తానాదితో ద్వాభ్యామభిమంత్రయేతస్వయందృష్ట్యాత్పతీయాం
జపే చ్చతుర్థ్యా సమీక్షై తాంగుష్ఠే నోపమభ్యమయాచాంగు
ళ్యాదర్భగ్ం సంగృహ్యోత్తరేణ యజుషా తస్యాభ్యువోరం
తరగ్ం సమృజ్య ప్రతీచీనం నిరస్యే త్ప్రీప్తే నిమిత్త ఉత్తరాం
జపే ద్యుక్తాంధసమవేతా న్మంత్రవత ఉత్తరయాదభ్యః ప్రహిణ
యాదుత్తరేణ యజుషా తస్యాశ్శిరసి ద ర్భేణ్యం నిధాయ తస్మి
న్నుత్తరయా దక్షిణం యుగచ్ఛిద్రం ప్రతిష్ఠాప్యభిద్రే సువణా
ముత్తరయాంతర్ధాయోత్తరాభిః పంచభిస్సన్నపయిత్వోత్తర
యాహతేన వాససా చ్ఛాద్యోత్తరయా యోక్తేణ సంసహ్య
త్యదైనా ముత్తరయా దక్షిణేహస్తే గృహీత్వాగ్ని మభ్యా
నీయాపరేణాగ్ని ముదగగ్రం కటమాస్తీర్య తస్మిన్నప విశత
ఉత్తరోవరోగ్నే రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతేఽర్థేనా
మాదితో ద్వాభ్యా మభిమంత్రయేతాథాస్యైదక్షిణేన నీచా
హస్తేన దక్షిణ ముత్తానగ్ంహస్తంగృహీయాద్యదికామయేత

స్త్రీ రేవ జనయేయమిత్యంగుళీ రేవగృహ్ణీయాద్యది కామయేత
పుగ్ంస ఏవ జనయేయమిత్యంగుష్ఠ మేవ సోభి వాంగుష్ఠమభీష
లోమాని గృహ్ణతి గృహ్ణామిత ఇత్యేతాభి శ్చతస్సభి ర్హేనా
ముత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేన పదా ప్రాచీ ముదీచీం వా దిశమభి
ప్రకృమయత్యేకమిష ఇతి సఖేతి సప్తమే పదే జపతి॥ ౪॥

పంచమః ఖండః

ప్రాహ్లోమాత్ప్రదక్షిణమగ్నిం కృత్వా యథాస్థాన ము
పవిశ్యాన్వారభ్యానా ముత్తరా ఆహుతీర్జుహోతిసోమాయజని
విదే స్వాహే త్యేతైః ప్రతిమంత్ర మ్హేనా ముత్తరేణాగ్నిం
దక్షిణేనపదాత్త్వానమాస్థాపయ త్యాతిష్ఠేత్యథాస్థానంజలా
పువస్తీర్య ద్వీర్గాజా నోప్యాభిఘారయతి తస్యాస్సదర్శోలాజా
నావపతీత్యేకే జుహోతీయంనారీత్యుత్తరాభిస్తిస్సభిఃప్రదక్షిణ
మగ్నిం కృత్వాశ్మాన మాస్థాపయతి యథా పురస్తాద్ధోమ
శ్చోత్తరయా పునః పరిక్రమణ మాస్థాపనగ్ం హోమశ్చోత్త
రయా పునః పరిక్రమణం జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం
కృత్వోత్తరాభ్యాం యోక్త్రం విముచ్యతాం తతః ప్రవావాహ

యేష్పి)వాహరయే తస్మా పైతమగ్ని మనుహరంతి నిత్యో
 ధార్యోఽనుగతోమంధ్యశ్శోత్రియాగారాద్వాఽఽహర్యఉప
 వాసశ్చాన్యతరన్యభార్యాయాః ప్రత్యుర్వాఽనుగతేఽపిచోత్త
 రయా జహుయా నోపవసే దుత్తరారథస్యోత్తం భనీవాహ
 పుత్తరాభ్యాం యునక్తి దక్షిణమగ్ని ఆరోహతీ ముత్తరాభి
 రభిమంత్రయతే సూతే) వర్తనోర్వ్యవస్త్రాణామ్యుత్తరయా
 నీలం దక్షిణస్యాం లోహిత ముత్తరస్యాంతే ఉత్తరాభి రభి
 యాతి తీర్థస్థాణుచతుష్పథ వ్యతిక్రమేచోత్తరాంజపేత్ ॥ ౫ ॥

షష్ఠః ఖండః

నావ ముత్తరయాఽనుమంత్రయతే న చ నావ్యాగ్ంస్త
 రతీ వధూఃపశ్యేత్తీర్వోత్తరాంజపేచ్ఛశానాధివ్యతిక్రమేభాం
 జేరథే వారిష్టేఽగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేఽన్వా
 రభాయా ముత్తరా ఆహుతీర్హుత్వా జయూది ప్రతివద్యతే పరి
 షేచనాంతం కరోతి క్షీరిణా మన్యేషాం వాలక్ష్మణ్యానాం పు
 త్కాణాం నదీనాం ధన్వనాం చ వ్యతిక్రమ ఉత్తరే యథాలింగం
 జప్తి స్మహానుత్తరయా సంకాశయతి వాహ ఉత్తరాభాం వి

ముంచతిదక్షిణ మగ్రే లోహితం చర్మానడుహం ప్రాచీన గ్రీవ
ముత్తరలోమమధ్యేఽగారస్యోత్తరయాఽఽస్తీర్యగృహం ప్ర
పాదయన్నుత్తరాం వాచయతి దక్షిణేన పదా నచదేహళీ మభి
తిష్ఠత్యుత్తర పూర్వేదేశేఽగారస్యగ్నేరుపసమాధానా ద్యా
జ్యభాగాం తేఽన్వారభ్యామముత్తరా ఆహుతీర్హు త్వాజయాది
ప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతం కృత్వోత్తరయా చర్మణ్యపవిశత
ఉత్తరోవరోఽథాస్యః పుగ్ంస్వోర్జీవపుత్రాయాః పుత్రమంశ
ఉత్తర యోపవేశ్య తస్మై ఫలాన్యత్తరేణ యజుషా ప్రదా
యోత్తరేజపిత్వా వాచంయచ్ఛత(త్యా)ఆనక్షత్రేభ్యఉడితేషు
సక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీంవా దిశ ముప నిష్ఠమ్యోత్తరాభ్యాం
యథాలింగం ధ్రువ మరుంధతీం చ దశ్శయతి॥ ౬ ॥

తృతీయః పటలః, సప్తమః ఖండః

అథైనామాగ్నేయేన స్థాలీపాకేన యాజయతి పత్నీన
హంతి శ్రవయిత్వా ఽభిఘార్య ప్రాచీన ముదీచీనం వోద్యో
స్యప్రతిష్ఠిత మభిఘార్యాగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాం
తేఽన్వారభ్యామగ్ం స్థాలీపాకా జ్ఞావహోతి సకృదుపస్తరణాభి

ఘోరణే ద్విరవదా నమగ్నిర్దేవతాస్వాహాకార ప్రదానోఽపివా
 సకృదుపహత్య జహుయాదగ్ని స్విష్టకృద్వితీయ సకృదుప
 స్తరణావదానే ద్వి రభిఘోరణం మథ్యాత్పుర్వ స్యావదానం
 మధ్యేహోమ ఉత్తరార్ధా దుత్తరస్యోత్తరార్ధపూర్వార్ధే హో
 మోలేపయోఃప్రస్తరవత్తూష్ణీం బహిరక్ష్యాత్క్వాగ్నోప్రహరతి
 సిద్ధముత్తరం పరిషేచనం తేన సర్పిష్మతా బ్రాహ్మణం భోజయే
 ద్యోస్యాపచితస్తస్మా ఋషభం దదాత్యేవ మత ఊర్ధ్వందక్షిణా
 పర్జ ముపోషితాభ్యాం పర్వసు కార్యః పూర్ణపాత్రస్తుదక్షిణే
 త్యేకే సాయం ప్రాతరత ఊర్ధ్వగ్ం హస్తేనైతే ఆహుతీ
 తండులైర్యవైర్వా జహుయా త్సాలీపాకవద్దైవతగ్ సారీ పూ
 ర్వాహుతిః ప్రాతరిత్యేకఉభయతః పరిషేచనం యథాపురస్తా
 త్పుర్వణేనాతోన్యానికర్తాణి వ్యాఖ్యాతాన్యాచారాద్యానిగృ
 హ్యంతే యథోపదేశం దేవతా అగ్నిగ్ం స్విష్టకృతంచాంతరే
 ణావికృతమాతిధ్యం వైశ్వదేవే విశ్వేదేవాః పౌణమాస్యాం
 పౌణమాసీ యస్యాం క్రియతే

ఉపాకరణేనమావనే చ ఋషిర్యః ప్రజ్ఞాయతే సదసస్సృష్టి
ద్వితీయఃప్రియాఽనుపేతేనతౌరలవణావరాన్ననగంసృష్టస్య
చహోమం పరిచక్షుతే యథోపదేశంకామ్యాని బలయశ్చసర్వ
త్రస్వయం ప్రజ్వలితేఽగ్నాఽఽత్ర రాభ్యాగ్ం సమిధావాదధ్యా
దాపంతాశ్రీ శ్రీర్థాగాదితి వై తదహం ర్విజానీయా ద్యదహ
ర్భార్యామావహతే త్రిరాత్రముభయోరధశ్శయ్యా బ్రహ్మ
చర్యం తౌరలవణవజః సంచ తయోశ్శయ్యా మంతరేణ దంజో
గంధలిప్తో వాససా సూత్రేణ వా పరివీత స్తివృత్తి తం చతుర్థ్య
ఽపరరాత్ర ఉత్తరాభ్యా ముత్థాప్య ప్రతౌశ్య నిధాయాగ్నే
రువసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతేఽన్వారభాయా ముత్తరా
అహుతీహుత్యాజయదిప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృత్వా
ఽపరేణాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య తస్యా శ్శిరస్యాజ్యశేషా ద్యో
హృతిభి ర్ంకారచతుర్థాభి రానీయోత్తరాభ్యాం యథాలి
గం మిథస్సమీక్ష్యోత్తరయాజ్య శేషేణ హృదయదేశే స
మృజ్యోత్తరాస్తిస్రోజపిత్వా శేషగ్ం సమావేశనేజపే దనోఽ

వైనా మభి మంత్రయేత యదా మలవద్వాసాస్సాన్తైనాం
బ్రాహ్మణ ప్రతిషిద్ధాని కర్మాణి సగ్ంశాస్తి యాంమలవద్వా
ససమిత్యేతాని రజసః ప్రాదుర్భావా తస్మి తామృతుసమావే
శన ఉత్తరాభి రభిమంత్రయతే.

॥ ౮ ॥

సవమః ఖండః.

చతుర్థి ప్రభృత్యాషాడశీ ముత్తరాముత్తరాం యుగ్మాం
ప్రజానిశ్రేయస మృతుగమన ఇత్యుపదిశం త్యర్థప్రాధ్వస్య పరి
క్షవే పరికాసనే చాప ఉపస్పృశ్యోత్తరే యథా లింగం జపే
దేవమిత్తరై ర్యథాలింగం చిత్రియం వనస్పతిగ్ం శకృద్దీప్తిగ్ం
సిగ్వాతగ్ం శకుని మిత్యుభ యోహౌదయసగ్ం సర్గేషు స్త్రి
రాత్రావరం బ్రహ్మచర్యం చరిత్వా స్థాలీపాకగ్ం శ్రవయి
త్వాగ్ం రుపనమాధానాద్యాజ్యభాగాం తేనాన్వభాయా
గ్ం స్థాలీపాకాదుత్తరాపహుతీహుత్వా జయూదిప్రతిపద్యతే
పరిషేచనాంతం కృత్వా స్థిధిం వాచయీతశ్వస్తి ప్యేణేతి త్రిస్స
పైర్యవైః పాఠాంపరికిరతి యదివారుణ్యసి వరుణాత్వా నిష్ఠీ
ణామి యది సామ్యసి సోనూత్వా నిష్ఠీణామితి శ్లోభూత

సవమః ఖండః. చతుర్థి ప్రభృత్యాషాడశీ ముత్తరాముత్తరాం యుగ్మాం ప్రజానిశ్రేయస మృతుగమన ఇత్యుపదిశం త్యర్థప్రాధ్వస్య పరిక్షవే పరికాసనే చాప ఉపస్పృశ్యోత్తరే యథా లింగం జపే దేవమిత్తరై ర్యథాలింగం చిత్రియం వనస్పతిగ్ం శకృద్దీప్తిగ్ం సిగ్వాతగ్ం శకుని మిత్యుభ యోహౌదయసగ్ం సర్గేషు స్త్రిరాత్రావరం బ్రహ్మచర్యం చరిత్వా స్థాలీపాకగ్ం శ్రవయిత్వాగ్ం రుపనమాధానాద్యాజ్యభాగాం తేనాన్వభాయాగ్ం స్థాలీపాకాదుత్తరాపహుతీహుత్వా జయూదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వా స్థిధిం వాచయీతశ్వస్తి ప్యేణేతి త్రిస్సపైర్యవైః పాఠాంపరికిరతి యదివారుణ్యసి వరుణాత్వా నిష్ఠీణామి యది సామ్యసి సోనూత్వా నిష్ఠీణామితి శ్లోభూత

ఉత్తరయోత్థాప్యోత్తరాభిస్తి సృభి రభి మంత్రోత్తరయా ప్రతి
 చ్చన్నాగ్ం హస్తయోరాబధ్య శయ్యాకాలే బాహుభ్యాం
 భతాః పరిగృహ్ణీయాదుపధాన లింగయా వశ్యో భసతి
 సపత్నీ బాధనంచైతేనైవ కామేనోత్తరేణానువాకేన సదా
 దిత్యముపతిష్ఠతే యక్షు గృహీతామన్యాం వా బ్రహ్మ చర్య
 యుక్తః పుష్కర సంవతః మూలైరుత్తరై ర్యథాలింగమంగాని
 సంమృజ్య ప్రతీచీనం నిరస్యేద్వధూవాస ఉత్తరాభిరేత ద్విదే
 దద్యాత్ ॥

॥ ౯ ॥

తురీయః పటలః, దశమః ఖండః

ఉపనయనం వ్యాఖ్యాస్యామోగర్భాప్తమేషుబ్రాహ్మణా
 ముపనయితగర్భైకాదశేషురాజన్యంగర్భద్వాదశేషువైశ్యం
 వసంతోగ్రీష్మశ్శరదిత్యృతవో వర్షానుపూర్వేణ బ్రాహ్మణా
 భోజయిత్వా౭౭శిషా వాచయిత్వా కుమారం భోజయిత్వా
 ౭సువాకన్య ప్రథమేన యజుషాపస్సగ్ం సృజ్యోష్ఠాశ్శీతాస్వాసీ
 యోత్తరయా శిర ఉనత్తి త్రీగ్ంస్త్రీ దర్భా నంతథా
 యోల్లి గాభిశ్చతసృభిః ప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం ప్రవపతి వపంత

ముత్తరయాను మంత్రయతే దక్షిణతోమాతా బ్రహ్మచారి
 వాఽనదుహే శకృత్పిండే యవాన్నిధాయ తస్మిన్ కేశానుప
 మ్యాత్తరయోదుంబర మూలే దర్శనంతేవా నిదధాతిన్నాత
 మగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే పాలాశీగ్ం సమిధ
 ముత్తరయాధాప్యోత్తరేణాగ్నిందక్షిణేన పదాఽశ్మానమాస్థా
 పయత్యా తిష్ఠేతి వాసస్సద్యః కృత్తోత ముత్తరాభ్యామభిమం
 త్యోత్తరాభి స్తిస్సృభిః పరిధాప్య పరిహిత ముత్తరయాను
 మంత్రయతేహాంజంమేఖలాం త్రివృతాం త్రిః ప్రదక్షిణముత్త
 రాభ్యాం పరివీరూజన ముత్తర ముత్తర యోత్తరేణాగ్నింద
 రాభ్యం తస్యగ్ంస్తీర్య తేష్వేనముత్తరయాఽవస్థాప్యో దకాంజలి
 మస్మా అంజలా వానీయోత్తరయా త్రిః ప్రోక్ష్యోత్తరై దక్షి
 ñహస్తే గృహీత్వోత్తరై దేవతాభ్యః ప్రదా యోత్తరేణ
 యజుషోపనీయ సుప్రజా ఇతి దక్షిణే కణ్ణేజపతి. || ౧౦ ||

ఏకాదశః ఖండః

బ్రహ్మచర్యమాగామితి కుమార ఆహ పశ్చిష్టం పరస్య
 ప్రతివచనం కుమారస్య శేషం పరోజపతి ప్రత్యగాశిషంచైనం

వాచయత్యుక్త మాజ్యభాగాంత మత్రైన ముత్తరా ఆహుతి
 హోవయిత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా
 ఒపరేణాగ్నిం ముదగగ్రిం కూర్చం నిధాయ తస్మిన్నుత్తరేణ
 యజుషోపనేతోపవిశతి పురస్తాత్ప్రత్యజ్ఞాసీనః కుమారోదక్షిణే
 న పాణినా దక్షిణం పాదమన్వారభ్యాహ సావిత్రీం భా అను
 బ్రూహీతి తస్మా అన్వాహ తత్సవితురితి పంచోధర్చశః
 తతస్సర్వాం వ్యాహృతీర్విహృతాః పాదాదిష్వంతేషువా తథా
 ధర్చయో రుత్తమాం కృతాన్నియాం కుమార ఉత్తరేణ
 మంత్రేణోత్తరమోష్ఠముపస్పృశతే కణాణ్ పుత్తరేణ దండ
 ముత్తరేణాదత్తే పాలాశో దండో బ్రాహ్మణస్య నైయగో
 స్కంధజోఽవాజగోర్రాజన్యస్య బాదర ఔదుంబరోవానైశ్య
 స్య వాక్షో దండ ఇత్యవణా సంయోగే నైక ఉపదిశతి
 స్మృతంచమ ఇత్యేతద్వాచయిత్వాగురవేవరందత్వోదాయషే
 త్యుత్థాప్యోత్తరై రాదిత్య ముపతిష్ఠతే యంకామయేతనాయం
 మచ్ఛిద్యేతేతి తముత్తరయా దక్షిణేహస్తే గృహ్ణీయాత్త్వీ
 హ మేతమగ్నిం ధారయంతి ఔరలవణ పజ్జనంచ పరిత్యేతి

పరిమృజ్య తస్మిన్నుత్తరైర్మంత్రైస్సమిధ ఆదధ్యా దేవమన్య
స్మిన్నపి సదారణ్యా దేధానా హృత్వోత్తరయా సగ్ంశాస్తి
వాసశ్చతుర్థీ ముత్తరయాఽఽదత్తేన్యత్పరిధాప్య || ౧౧ ||

పంచమః పటలః, ద్వాదశః ఖండః

వేదమధీత్య స్నాన్య ప్రాగుదయా ద్రవ్యజం ప్రవిశ్యాం
తలోమా చర్మణా ద్వారమపిధాయాస్తే నై నమే తదహ
రాదిత్యోఽభితపే న్మధ్యందినేఽగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్య
భాగాంతే పాలాశీగ్ం సమిధ ముత్తరయాఽఽధాయాపరేణా
గ్నింకటివరకాయాంవోపవిశ్యోత్తరయాత్సురమభిమంత్యోత్త
రేణ యజుషా వప్తేప్రదాయాపాగ్ం సగ్ంసజ్ నాద్యాకేశ
నిధానాత్సమానం జఘనాధే వ్రజస్యోపవిశవిసస్య మేఖలాం
బ్రహ్మచారిణే ప్రయచ్ఛతి తాగ్ం స ఉత్తరేణ యజుషోదుం
బర మూలే దర్భస్తంబేవోపగూహత్యేవం విహితాభి రేవాద్భి
రుత్తరాభిష్టడ్భిస్నాత్వోత్తర యోదుంబరేణ దతో ధావతే
స్నానీయోచ్ఛాదిత స్నాతఉత్తరేణ యజుషాఽహత మంతరం
వాసః పరిధాయ సార్వసురభిణా చందనేనోత్తరై దేవతా

భ్యః ప్రదాయోత్తరయానులిప్య మణిగ్ం సౌవణిగ్ం
 సోపధానగ్ం సూత్రోత ముత్తరయోదపాత్రే త్రిప్రక్షణం
 పరిష్టావ్యోత్తరయా గ్రివా స్వాబ్ధైవ మేవబాదరం మణిం
 మంత్ర వజ్రగ్ం సవ్యే పాణావాబధ్యాహత ముత్తరంవాసా
 కేవతీన్వేతి సమానం తస్య దశాయాం పవిత్రై పృబభ్య
 దర్వా మధాయాజ్యేనాభ్యానాయ స్మత్తరా ఆహుతీ
 హుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వై
 తాభి రేవ దక్షిణే కణ ఆబధ్నైతైతాభిస్సవ్య ఏపముత్తరై
 ర్యథాలింగగ్ం స్రజశ్శిరస్యాంజనమాదర్శా వేక్షణముపానహా
 ఛత్రం దండమితివాచం యచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్య ఉదితేషు సక్ష
 త్రేషు ప్రాచీముదీచీం వాదిశ ముపనిష్క్రమ్యోత్తరేణార్ధ
 ర్చేనదిశ ఉపస్థా యోత్తరేణ సక్షత్రాణి చంద్రమసమితి
 రాతీనా సంభాష్య యథార్థం గచ్ఛతి. || ౧౨ ||

త్రయోదశః ఖండః

అథైతదపరంతూష్ణీమేవ తీర్థేన్నా త్వాతూష్ణిగ్ం సమిధ
 మాదధాతి యత్రాస్తా అపచితిం కుర్వంతి తత్కూర్ప ఉప

రాజాస్థపతిశ్చాపః పాద్యాఇతి ప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్య
 దక్షిణంపాదం పూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్సవ్యం
 శూద్రాయప్రత్యుశయితారముపస్పృశోత్తరేణయజుషాఽఽ
 త్తానం ప్రత్యభిమృశేత్కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య మృన్మయే
 నాహాణీయా ఆప ఇతి ప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్యాంజలా
 వెకదేశ ఆసీయమాన ఉత్తరం యజుర్జపేచ్ఛేషం పురస్తాన్నిసీయ
 మానముత్తరయాఽనుమంత్రయతే దధిమద్వితి నగ్ం సృజ్య
 కాంస్యేన వక్షీయసాఽపిధాయ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య
 మధుపర్క ఇతి ప్రాహ త్రివృతమేకే ఘృతం చ, పాజ్తమేకే
 ధానాస్సక్తూం శోఽత్తరాభ్యామభిమంత్య యజుర్భ్యామప
 ఆచామతి పురస్తాదుపరిష్టావోఽత్తరయాత్రిప్రాశ్యానుకంప్యా
 యప్రయచ్ఛేత్ప్రిగృహ్యైవ రాజాస్థపతిర్వా పురోహితాయ
 గౌరితి గాంప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్య తస్యైవపాగ్ం శప
 యిత్వోపస్తీర్ణాభిఘారితాం మధ్యమేనాంతమేనవా పలాశ
 వర్ణేనోత్తరయా జుహోతి యద్యత్సృజేదుపాగ్ంశూత్తరాం
 జపిత్వో ముత్సృజతెత్సుచ్చైరన్నం ప్రోక్తముపాగ్ంశూత్త

రైరభిమంత్ర్యోంకల్పయ తేత్సుచ్చై రాచార్యాయర్త్విజే శ్వశు
రాయ రాజ్ఞ ఇతి పరిసంవత్సరాదుపతిష్ఠద్భ్య ఏతత్కార్యం
సకృత్ప్రవక్తే చిత్రాయ ॥ ౧౩ ॥

వృషః పటలః, చతుర్దశఃఖండః

సీమంతోన్నయనం ప్రథమే గర్భే చతుర్థే మాసి బ్రాహ్మ
ణాభోజయిత్వా ౭౭ శిఖోవాచయిత్వాగ్నేరుపసమాధానా
ద్యాజ్యభాగాం తేనావరభాయాముత్తరా ఆవలతీహుత్వా
జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వాపరేణాగ్నిం
ప్రాచీముపవేశ్యత్రేణ్యాశలల్యా త్రిభిర్దర్భపుంజీలైశ్శలాలుగ్లపే
నేత్యార్ధ్వగ్ం సీమంతమున్నయతి. వ్యాహృతీభిరుత్తరాభ్యాం
చ గాయత్రీమితి వీణాగాధినా సగ్ంశాస్త్యుత్తరయోః పూర్వా
సోల్వానాం బ్రాహ్మణానామితరా సదీనిర్దేశశ్చ యస్యాం వసంతి
యహా విరూఢానాంబధ్య వాచం యచ్ఛత్యా సక్షత్రేభ్య
ఉదితేషు సక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీం వాదిశముపనిష్ఠమ్య వత్స
మన్వారభ్య వ్యాహృతీశ్చ జపిత్వా వాచం విసృజేత్.
పుగ్ంనువసం వ్యక్తగర్భేతిమ్యేణ న్యగ్రోధస్య యా ప్రాచ్య

దీచీవాశాఖా తతస్సవృషణాగ్ంశుంగా మాహృత్య నీమంత
 వదగ్నైరుపసమాధానాద్యనవస్నాతయా కుమార్యా దృష
 త్పుత్రే దృషత్పుత్రేణ పేషయిత్వా పరిష్టావ్యాపరేణాగ్నిం
 ప్రాచీముత్తానాం నిపాత్యోత్తరేణ యజుషాఽంగుష్ఠేన దక్షిణే
 నాసికాభిద్రేపినయతి పుమాంసం జనయతి క్షీప్రగ్ం సువన
 మనాప్రీతేనశరావేణానుస్తోతనముదక మాహృత్యపత్తస్తూర్యం
 తీం నిధాయ మూర్ధ్ధాఞ్ఞోఽఘంటీముత్తరేణ యజుషాఽభి
 మృత్యైతాభిరద్భిరుత్తరాభిరవోక్షేద్యది జరాయు న పతే
 దేవం విహితాభిరేవాద్భిరుత్తరాభ్యామవోక్షేత్ ॥ ౧౪ ॥

పంచదశః ఖండః

జాతం వాత్సప్రవేణాభిమృశ్యోత్తరేణ యజుషోపస్థాపితా
 యోత్తరాభ్యామభిమంత్రణం మూర్ధ్ధాన్యవఘ్రాణం దక్షిణేకర్ణే
 జాపో నక్షత్రనామచ నిర్దిశతి తద్రహస్యం భవతి మధుఘృత
 మితి సగ్ంసృజ్యతస్మిన్దర్శేణ హిరణ్యం నిష్కర్కంబధ్వాఽవ
 ఞ్ఞోయోత్తరార్థంత్తైః కుమారం ప్రాశయిత్వోత్తరాభిః పంచభి
 స్సాన్నిపయిత్వా దధిఘృతమితి సగ్ంసృజ్యకాంస్యేన పృష

దాజ్యం వ్యాహృతీభిగోంకారచతుర్థాభిః కుమారం ప్రాశయి
 త్వాఽద్భిశ్శేషగ్ం సగ్ంసృజ్య గోష్ఠే నినయేదుత్తరయా
 మాతురుపస్థాధాయోత్తరయాదక్షిణగ్ంస్తనంప్రతిధాప్యోత్త
 రాభ్యాం పృథివీమభిమృశ్యోత్తరేణ యజుషాసంవిష్టముత్తరేణ
 యజుషా శిరస్త ఉదకుంభం నిధాయ సర్వపాఞ్ ఫలీకరణమిశ్రా
 నంజలినోత్తరైస్త్రిస్త్రిః ప్రతిస్వాహాకారగ్ం హుత్వా సగ్ం
 శాస్తి ప్రవిష్టే ప్రవిష్ట ఏవతూష్ణీమగ్నావావపతేత్యేవమహ
 రహరానిర్దశతాయా దశమ్యాముత్థితాయాగ్ం స్నాతాయాం
 పుత్రస్య నామ దధాతి పితామాతేతి ద్వ్యక్షరం చతురక్షరం
 వా నామ పూర్వమాఖ్యాతోత్తరం దీర్ఘాభినిష్ఠానాంతం ఘోష
 వదాద్యంతరంతస్థమపివా యస్మిన్త్విత్త్యుపసర్గస్యోత్తద్ధి ప్రతి
 స్థిత మితిహి బ్రాహ్మణమయుజాక్షరం కుమార్యాః ప్రవాసా
 దేత్య పుత్రస్యోత్తరాభ్యామభిమంత్రణం మూర్ధస్యవహ్రూణం
 ధక్షిణే కణఞ్ ఉత్తరాన్మంత్రాఞ్ జపేత్కుమారీముత్తరేణ
 యజుషాఽభిమత్రయతే ॥

పోడశః ఖండః

జన్మనోఽధివష్టేమాసి బ్రాహ్మణా భోజయిత్వాఽ
 ఽశిపోవాచయిత్వాదధిమధుఘృత మోదనమితిసగ్ం సృజ్యో
 త్తరైర్మంత్రైః కుమారంప్రాశయేత్ *తైత్తిరీయేణమాగ్ంసేనే
 త్యేకేజన్మనోఽధిత్పతీయేవర్షే చాశం పునర్వహ్నోర్బ్రాహ్మణా
 నాం భోజనముపాయనవ త్సిమంతవచ గ్నేరుపసమాధానాద్యవ
 రేణాగ్నిం ప్రాంచముపవేశ్య త్రేణ్యాశలల్య త్రిభిర్ధర్భపుంజీలై
 శ్శలాలుగ్ల ప్సేనేతితూష్ణీం కేశాన్విసీయ యథర్షి శిఖా నిదధాతి
 యథావైషాం కులధర్మస్సాన్వీడపాగ్ంసగ్ంసర్జనాద్యాకేశనిధా
 నాత్సమానం యురం ప్రత్యూశ్య నిదధాతి తేనత్య్రహం కర్మ
 నివృత్తిర్వరం దదాత్యేవం గోదాసమన్యస్మిన్నపినక్షత్రేపోడశే
 వర్షేఽగ్నిగోదానోవా స్యాత్పుంవత్సరం గోదాసప్రతమిత్యేక
 ఉపదిశంత్యేతావన్నానా సర్వా కేశాన్వాపయతే ఉదకోప
 స్పర్శనమితి ఛందోగాః ॥

॥ ౧౬ ॥

సప్తమఃపటలః, సప్తదశఃఖండః

దక్షిణాప్రత్యక్షప్రవణమగారావకాశముద్ధత్యపాలాశేన

* తైత్తిరేణ

శమీమయేన వోదూహేనై తామేవదిశముత్తరయోదూహ
 త్యేవం త్రి క్షప్తముత్తరయాభిమృశ్య ప్రదక్షిణగ్ం స్థూణా
 గర్తాభానయిత్వాభ్యంతరం పాగ్ం సూనుదుప్యోత్తరా
 భ్యాం దక్షిణాం ద్వారస్థూణామవ దధాత్యేవమితరాం యథా
 భాతమితరా అన్వవథాయ వంశమాధీయమానముత్తరేణ
 యజుషాభిమంత్రయతే సమ్మితముత్తరైర్యథాలింగం పాలా
 శగ్ం శమీమయం వేధ్యమాదీప్యోత్తరయాగ్నిముద్భతోత్త
 రేణయజుషాగారం ప్రపాద్యోత్తర పూర్వదేశేగారసోత్త
 రయాగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి తస్మాద్దక్షిణముదధానాయతనం
 భవతి తస్మిన్విమాచీనాగ్రాన్దర్భాంతస్త్రిగ్ం స్తీర్యతేమాత్తర
 యావీహీయవాన్యవ్య తతోదధానం ప్రతిష్ఠాపయతి తస్మి
 న్ముత్తరేణ యజుషా చతుర ఉదకుంభానానయతి దీర్ఘముత్తర
 యానుమంత్రయతేగ్నైరుప సమాధానాద్యాజ్యభాగాంత
 ఉత్తరా ఆహుతీహుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచ
 నాంతం కృతోత్తరేణ యజుషోదకుంభేన త్రి ప్రదక్షిణ
 మంతరతోగారం నివేశనం వా పరిషిచ్య బ్రాహ్మణా
 భోజయేదపూపైస్సక్తుభిరోడనేనేతి ॥

అష్టాదశః ఖండః

శ్వగ్రహగృహీతం కుమారం తపోయుక్తజాతేన
 ప్రచ్ఛాద్య కసం కింకిణిం వా హోదయన్నద్వారేణ సభాం
 ప్రపాద్య సభాయా మధ్యే ౭ధిదేననముద్ధత్యావోత్కృతా
 స్నూయిష్యాక్షేమాత్తానం నిపాత్య దధ్నా లవణమిశ్రేణాంజలి
 నోత్తరైరవోక్షేత్ప్రతితర్కధ్యందినే సాయమగదోభవతి. శంఖ
 నం కుమారం తపోయుక్త ఉత్తరాభ్యామభిమంత్రోత్తరయోద
 కుంభేన శిరస్తో ౭వనయేత్ప్రతితర్కధ్యందినే సాయమగదో
 భవతి. శ్రావణ్యాం పౌణమాస్యామస్తమితే స్థాలీపాకః
 పార్వణవదాజ్యభాగాంతే స్థాలీపాకాద్ధత్వా ౭ంజలి నోత్తరైః
 ప్రతిమంత్రం కింశుకాని జహోత్యుత్తరాభిస్తిసృభిరారగ్వధ
 మయ్యస్సమిధ ఆజ్యాహుతీరుత్తరా జయాది ప్రతిపద్యతే పరి
 షేచనాంతం కృత్వా వాగ్యత స్సంభారా నాదాయ ప్రాచీ
 ముదీచీం వా దిశముపనిష్క్రమ్య స్థండిలం కల్పయిత్వా తత్ర
 ప్రాచీరుదీచీశ్చ తిస్రస్తిస్రోలేఖా లిఖిత్వా ౭ద్భి రుపనినీయతా
 నూత్తరయోనక్తున్నివవతి తూర్ణీగ్ం సంపుష్కాధానా లాజా

నాంజనాభ్యంజనే స్థగరోశీరమిత్పుత్తరైరుపస్థాయాపః పరి
 పిచ్యాప్రతీక్షస్తూష్ణీమేత్యాపశ్వేత పదేత్యేతాభ్యాముదకుంభ
 న త్రిః ప్రదక్షిణమంతరతోఽగారం నివేశనం వా పరిపిచ్య
 బ్రాహ్మణా భోజయేత్ ॥ ౧౮ ॥

ఏకోనవింశః ఖండః

ధానాః కుమారాన్ప్రాశయంత్యేవ మత ఊర్ధ్వంయద
 శసీయస్య సక్తూనాం వైతం బలిం హరేదామార్గశీర్ష్యా మార్గ
 శీష్యాం పౌణమాస్యామస్తమితే స్థాలీపాకోఽహాషమితి
 బలిమంత్రస్య సన్నామోఽత్రేనముత్సృజత్యనాహితాగ్నెరా
 గ్రయణం నవానాం స్థాలీపాకం శ్రవయిత్వాఽగ్రయణ దేవ
 తాభ్యస్సిష్టకృచ్ఛతుర్థాభ్యో వసుత్వా తండులూనాం ముఖం
 పూరయిత్వాగీర్వాఽచమ్యాదన పిండం సంవృత్యోత్తరేణ
 యజుషాఽగారస్తూపఉద్విధేధేమంతప్రత్యవరోహణముత్తరేణ
 యజుషాప్రత్యవరోహ్యోత్తరైర్దక్షిణైః పార్శ్వైర్నవస్వస్తరేసం
 విశంతిదక్షిణతః పితోత్తరామాత్రేవమవశిష్టానాం జ్యేష్ఠోజ్యేష్ఠో
 ఽనంతరస్సగ్ం హయోత్తరాభ్యాంపుథివీమభిమృశం త్యేవగ్ం

సంవేశనాదిత్రిశానాయస్థాలీపాకగ్గంశ్రపయిత్వా త్కేత్రవత్సం
చ ప్రాచీముదీచీం వా దిశముపనిష్ఠమ్య స్థండిలం కల్పయిత్వా
౭గ్నేరుపసమాధానాద్యపరేణాగ్నిం ద్వే కుటికృత్వా ॥ ౧౯ ॥

వింశః ఖండః

ఉత్తరయా దక్షిణస్యా మీశానమావాహయతి తాకిక్యా
వాచోత్తరస్యాం మీథుషీం మధ్యే జయంతం యథోథ ముద
కాని ప్రదాయ త్రీనోదనాన్కల్పయిత్వా ౭గ్నిమభ్యాసీ
యోత్తరైరుపస్పర్శయిత్వోత్తరైర్యథా స్వమోదనేభ్యో హు
త్వాసర్వతస్సమవదాయోత్తరేణ యజుషా ౭గ్నిగ్గంస్విష్టకృత
ముత్తరేణ యజుషోపస్థాయోత్తరై స్సహోదనాని పర్ణాన్యేకై
కేనద్వే ద్వే దత్వా దశదేవసేనాభ్యోదశోత్తరాభ్యః పూర్వ
వదుత్తరైరోదనపిండం సంవృత్య పణపుటైవధాయోత్త
రేణ యజుషా వృక్ష ఆసజత్యత్రరుద్రా జపేత్పృథమో
త్తమా వా ౭భిత ఏతమగ్నింగాస్థాపయతి యదైనా ధూమః
ప్రాక్షుయాత్తాగంధైర్దర్భగుముష్టినా ౭వోక్షతిసృషాణమేవా
గ్రే గవాం మర్గే ౭నగ్నా త్కేత్రస్య పతిం యజత ఈశానవదా
హోహనం చత్వః సప్తసు వా పర్ణేషు నామాదేశం దధాతి

క్షిప్రం యజేతపాశో దేవ ఉత్తరాభ్యాముపతిష్ఠ తే స్థాలీపాశం
 బ్రాహ్మణా భోజయేత్ తై త్రపత్యం ప్రాశ్నన్తియే సనాభయో
 భవంతి యథా వైషాం కులధర్మస్సాన్యత్ || ౨౦ ||

అష్టమః పటలః, ఏకవింశః ఖండః

మాసిశ్రాద్ధస్యాపరపక్షే యథోపదేశం కాలాశ్శుచీన్ద్రం
 త్రవతోయోనిగోత్ర మంత్రాసంబంధా నయుగ్మాగ్ం శ్రు
 వరాననర్థావేక్షో భోజయేదన్నస్యోత్తరాభిర్జుహోత్యాజ్య
 హుతీరుత్తరా ఏతద్వా విపరీతగ్ంసర్వముత్తరైరభిమృశేత్
 క్లేప్తాన్వా ప్రతిపూరుషముత్తరేణ యజుషోపస్పశేయిత్వా
 భుక్తవతోఽనువ్రజ్య ప్రదక్షిణీకృత్య ద్వైధం దక్షిణాగ్రా
 దర్భా సగ్ంస్తీర్య తేషూత్తరైరపో దత్వోత్తరైర్దక్షిణాప
 వర్గా పిణ్డా దత్వా పూర్వవదుత్తరై రపోదత్వోత్తరైరుప
 స్థాయోత్తరయోదపాత్రేణ త్రిః ప్రసవ్యం పరిషిచ్య న్యుజ్జ్య
 పాత్రాణ్యుత్తరంయజరనవానం త్రివరార్థ్యమావర్తయిత్వా
 ప్రోక్ష్య పాత్రాణి ద్వంద్వమభ్యుదాహృత్యసర్వతస్సమవదాయో
 త్తరేణ యజ్ఞామాశేషస్యగ్రాసవరార్థ్యం ప్రాశ్నీయా ద్యామా

ఘోః పౌణామాస్యా ఉపరిష్టాద్వ్యష్టకా తస్యామష్టమిజ్యే
ష్టయా సంపద్యతే తామేకాష్టకేత్యాచక్షతే తస్యాస్యాయ
మాపకార్య మపూపంచతుశ్చరావం శ్రవయశ్యష్టాకపాల
ఇత్యేకే ॥ ౨౧ ॥

ద్వావింశః ఖండః

పార్వణవదాజ్యభాగాంతేఽంజలి నోత్తరయాఽపూపా
జుహోతి సిద్ధశ్చేషస్త మష్టధా కృత్వా బ్రాహ్మణేభ్యఉపహ
రతి. శ్వోభూతేద ర్భేణగాముపాకరోతి పితృభ్యస్త్యాజుష్టాముపా
కరోమీతి తూష్టిం పంచాజ్యాహుతీహుత్వా త్వతస్త్వైవపాగ్ం
శ్రవయిత్వోపస్తీర్ణాభిఘూరితాం మధ్యమేనాంతమేన వా పలాశ
పర్ణేనోత్తరయా జుహోతి మాగ్ంసాదనముత్తరాభిః పిష్టానన్
ముత్తరయాఽఽజ్యాహుతీ రుత్తరాస్విష్టకృత్ప్రభృతినమాన
మాపిండనిధానా దన్వష్టకాయామేవై కే పిండనిధానముపది
శంత్యథైత దపరం దధ్న ఏవాంజలినా జుహోతియయాఽపూ
పమతపవ యథార్థంమాగ్ంసగ్ం శిష్టాశ్వోభూతేఽన్వష్టకాం

తస్యా మాసిశ్రాద్ధేన కల్పోవ్యాఖ్యాతస్సనిమిత్వోత్తరా
 జపిత్వాఽర్థం బ్రూయా ద్రథం లబ్ధ్వా యోజయిత్వా ప్రాంచ
 మవస్థా ప్యోత్తరయా రథచక్రే) అభిమృశతి పక్షునీవోత్తరణ
 యజమాఽధిరూహ్యోత్తరయా ప్రాచీ ముదీచీం నా దిశమభి
 ప్రయాయ యథాథం యాయాదశ్వముత్తరై రారోహే
 ధస్తి న ముత్తరయాతాభ్యాం రేషణేపూర్వవ త్పృథివీమభిమృ
 శేత్సంవాదమేష్యంత్సవ్యేనపాణినాచత్రందణ్డంచాదత్తే॥౨౨॥

త్రయోవింశః ఖండః

దక్షిణేన ఫలీకరణముష్టిముత్తరయా హుత్వా గత్వోత్త
 రాం జపేత్కుర్ధముత్తరాభ్యా మభిమంత్రయేత విక్రోధో భ
 వత్యసంభవేప్పు; పరేషాం స్థూలాధారికాజీవచూర్ణానికారయి
 త్వోత్తరయా సుప్తాయా స్సంబాధ ఉపవపే త్సిద్ధ్యర్థే బ్రభు
 మూతేణ ప్రత్యూళయిత సిద్ధ్యర్థే యదస్య గృహే పణ్యంసో
 త్తత ఉత్తరయా జహుయాద్యం కామయేత నాయం మచ్ఛి
 ద్యేతేతి జీవవిషాణే స్వం మూత్ర మానీయ సుప్త ముత్తరా
 భ్యాం త్రి ప్రసవ్యం పరిషించేద్యేన పథా దాసకర్మకరః పలా

దేవం స్తస్మిన్నిణ్వస్యపసమాధాయోత్తరా ఆహుతీర్జుహు
 యాద్యద్యేనం వృక్షాత్ఫలమభినిపతే ద్వయోవాభివిక్షిపేద
 వర్షతక్లేవా బిందురభినిపతేత్తదుత్తరైర్యథాలింగం ప్రక్షాళ
 యితా గారస్థాణావిరోహణే మధున ఉపవేశనేకుప్త్యాం కపోత
 పదవర్షనైమాత్యానాం శరీరకేషణేన్యేషు చాద్భుతోత్పా
 తేష్వమావాస్యాయాం నిశాయాం యత్రాపాం న శృణుయా
 త్తదగ్నేరుపసమాధానా చ్యాజ్యభాగాత ఉత్తరా ఆహుతీ
 ర్జుత్వా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వాభిమృ
 తేభ్య ఉత్తరయా దక్షిణతోఽశ్మానం పరిధిం దధాతి
 దధాతి.

॥ ౨౩ ॥

హరిః ఓమ్ తత్సత్.

“సమాప్తశ్చాయ మాపస్తంబగృహ్యప్రశ్నః”.

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనంతు యద్భవేత్ ।

తస్మిన్ క్షమ్యతాందేవ నారాయణ సమోస్తుతే ।

ఉదకశాన్తి మంత్రాః

అనాన్తి జేషునవతి స నిశున్యైశ్చమితే శాం పన్నో
ర్థచశోఽనవానముక్త్యా వేదాదీకజపతి ।

(30) ఓమ్ భూః తత్సవితుర్వరేణ్యామిత్యాదిక ముక్త్యా
క్తుప్తపాజః పసితిమ్....తిగ్మాయధారక్ష సేహన్తవాడి ।

5.73- ఇంద్రింవావిశ్వతస్పరిహహమహేనభ్యః । అస్మాక
మస్తుకేవలః । ఇంద్రింనరోనేమధితాహసంతే మత్పూర్వాయ
నజతేధియస్తాః । శూరౌన్యమాతాశవనశ్చకాన ఆగౌమతివ్రజే
భజాత్వంసః । ఇంద్రియాణి శతక్రతోయాతేజనేషుపంచసు ।
ఇంద్రితానితత్రవృణే । అనుతేదాయమహ ఇంద్రియానుసతా
తేవిశ్వమనువృత్త్రహత్యే । అనుక్షత్ర మనుశ్శహాకుజ
త్రైంద్ర దైవేభిరనుతేవృషహ్యే । అనుక్షిత్త్ర వైశానవాస్తే
వృంతిస్త్రాః హూయథా । ఋషిర్హదీఘః శ్రుతమింద్రియ
శుమోః అతిధిః । ఆమానుషకవ్యమైరయతసూర్యగ్గోహయో

దివి । ఘృమణం న సామంతపతానుత్పత్తిభిజామ్యగిర్వణసైగిః ।
 ఇంద్రమిదాధినా బృహదింద్రమకేభిరకేణః । ఇంద్రంవా
 రనూవత । గాయంతిత్వా గాయత్రిణాఽచకంత్యకేఘ
 కేణః । బ్రహ్మణస్తావశతకృతపుద్వగ్శమివయేమిరే । అగ్ం
 హోముచేప్రభరేమామనీపామోషిష్తదాపున్నేసుమతింగృక్తా
 నాః । ఇమింద్రప్రతిహవ్యం గృభాయనత్యాస్సంతుయజ
 మానస్యకామాః । వివేషయన్మాధిపశాజజానస్తవేపురాపా
 ర్త్యాదింద్రమహ్నః । అగ్ంహస్తాయత్రీపీపరద్యథానానా
 వమాంతముభయహవంతే । ప్రసమ్రాజం ప్రథమమధ్వరా
 శామగ్ం హోమముచంవృషభంయజ్ఞయానామ్ । అపావ
 పాతమశ్వినాహయంతమస్మిన్నరఇందియంధతమోజః । వి
 ఇంద్రమృధోజహినీచాయచ్ఛపృతన్వతః । అధస్పదంతహిం
 కృధియోఅస్మాగ్ం అభిదాసతి । ఇంద్రక్షత్రమభివామమో
 జోఽబాయథావృషభచర్షణీనామ్ । అపానుద్రాజనమమిత్రయం
 తమురుందైవేభ్యోఅకృణోరుల్లోకమ్ । మృగౌనభీమఃకుశ్రోగిః

ప్లాఃపరావత , ఆదగామాపరస్యాః । స్తృకగ్ంస్కంశాయపవి
 మింద్రతిగ్మంవిశతూన్తాఃఫివిమృహాదుదస్వ । విశతూన్తాఃపిమృ
 హాదుదవివృతస్వహనూరుజ । విమన్యమింద్రభామితోమి
 త్రస్యాభిదాసతః । తాతారమింద్రనువితారమింద్రగ్ం హవే
 హవేసుహవగ్ంశూరమింద్రం । హువేనుశక్రంపురుహూ
 మింద్రగ్ంస్వస్తిసోమసువాధాన్విన్ద్రః । మాతేతస్యాగ్ం, సహ
 సావస్పరిష్టావఘామభూమహరివఃపరాదై తాయస్వనా
 వృకెభిర్వహ్నైస్తవప్రియాససూరిషుస్యామ । అనవస్థైరదమ
 శ్వాయతక్షున్విష్టావజ్రంపురుహూతద్యుమన్తం । బ్రహ్మణ్యన్ద్రం
 మహామంతోత్తైకైకరవభయన్నహయేహంతవాడి । వృష్టై
 యతేవృషణాత్కమర్చాసింద్రగ్రాహణాదితిస్సజాహః ।
 అనశ్వాసోయేవనయోరథాన్విస్థితాఅభ్యవర్తంతదస్యాన్ ॥

(౧౯) యత ఇన్ద్ర).....స్వస్తిదాః.....శ్శ్రా

మహగ్ంఇంద్రోవజ్రబాహుష్వాక్షశశమకయచ్ఛు ।
 స్వస్తిసోమసువాకరోతుహంతుపాస్మానం యోస్మాద్దేవస్త్వి ॥

నజోహ ఇంద్రసగోమరుద్భిస్సమం పిబవ్యతాం
 మూఢవిద్వాన్ జహితూగ్ంకవమృతామదస్వాహా
 భయంకృణుహివిశ్వతోనః ॥

యేదేవాః పురస్సదోఽగ్ని నేతారక్షోహణస్తేనః పా
 తుతేనోఽవంతుతేభ్యోనమస్తేభ్యస్సాస్వహా యేదేవాదక్షిణసదో
 యమనేతారక్షోహణస్తేనః.....సాస్వహా యేదేవాః పశ్చా
 త్సదస్సవిత్తనేతారి రక్షోహణస్తేనః.....సాస్వహా యేదేవా
 ఉత్తరసదోవరుణనేతారి రక్షోహణస్తేనః.....సాస్వహా యేదే
 వాఉపరిషదోబృహస్పతినేతారి రక్షోహణస్తేనః.....సాస్వహా ॥

అగ్నయే రక్షోఘ్నే సాస్వహా యమాయ రక్షోఘ్నే
 సాస్వహా సవితే రక్షోఘ్నే సాస్వహా వరుణాయ రక్షోఘ్నే
 సాస్వహా బృహస్పతయే దువస్వతే రక్షోఘ్నే సాస్వహా ॥

(౪౦) అగ్నిరాయుష్మాన్.....

యావామింద్రావరుణాయత్రవ్యాతనూస్తయేమమగ్ం
 హసా ముంచతంయావా మింద్రావరుణ సహస్యాతనూః...

మంచతం యా వా మింద్రాపరుణారక్షస్యతనూః... మంచ
తం యావామింద్రా వరుణా తేజస్యతనూః..... మంచతం
యోవామింద్రా వరుణావగ్నో సామస్తం వామేతేనావయజే
యోవామింద్రా వరుణాద్విపాత్సుప్తశుష్మసామస్తం... యజే
యోవామింద్రా వరుణాచతుష్పాత్సు క్షశుష్మసామస్తం...
యజే యోవామింద్రా వరుణా గోష్ఠే సామస్తం... యజే
యోవామింద్రా వరుణాగృహేష్మ సామస్తం... యజే యోవా
మింద్రా వరుణాఘ్నసామస్తం... యజే యోవా మింద్రా వరు
ణావధీష్మ సామస్తం... యజే యోవామింద్రా వరుణా వనస్ప
తిష్మసామస్తం వామేతేనావయజే ॥

(33) అగ్నేయశస్త్రిన్ చుక్క:

శ్రీ ౬౨ (౨-౨) ముతాపాద్యతథామాగ్నిః... శక్తయశ్చ ౬

సమో అస్తు సర్వేభ్యో యే కే చ పృథివీ మను । యే
అంతరిక్షే యే దివి తేభ్య స్సర్వేభ్యోనమః । యే² దో¹ గో¹ చ న
దివో యే³ తా¹ సూర్యస్య రశ్మిషు । యే⁴ వా¹ మ¹ వు¹ సదః కృతం

తే॒భ్యస్త॒స్మై॒భ్యో స॒మః । యా ఇ॒షవో॑ యాతు॒ధానా॑నాం యే
వా వ॒సస్స॒తీగ్ం॑రసు । యే వా॒వ॒వృ॒షు శే॒రతే॑ తే॒భ్యస్త॒స్మై
భ్యోస॒మః ॥

అ॒యం పు॒రో హరి॑కేశ॒శ్చ సూ॒ర్యర॑శ్మిస్త॒స్య ర॑థగృత్స॒త్స
ర॑థౌజాశ్చ సేనానిగామి॒శ్చౌ పుం॑జకస్థలా చ కృ॒తస్థలా॑చాప్స
రసౌ యాతు॒ధానా॑ హేతి రథాగ్ం॑సి ప్రహే॒తిస్తే॒భ్యో స॒మ
స్తేనౌ మృ॒డయ॑తు తె॒యం ద్వి॒ష్మా యశ్చ॑నో ద్వేష్టి॒తం వా
జం॑భే తథామ్య॒యం దక్షి॑ణా వి॒శ్వక॑ర్మా తస్య రథస్స॒సత్స
ర॑థేచిత్ర॒త్స సేనానిగామి॒శ్చౌ మే॒నకా॑ చ సహజన్యా॒చాప్స
రసౌదం॒ష్టవః॑ ప్రశ॒వో హేతిః॑ పౌరుషే॒యో వ॒ధః ప్రహే॒తి
స్తే॒భ్యో.....జం॑భే దథామ్య॒యం ప్రశా॑చ్చ ద్వి॒శ్వశ్శ॒వాస్త॒స్య
ర॑థప్రోతశ్చ సమరథశ్చ సేనానిగామి॒శ్చౌ ప్ర॒యోచ॑న్తి చా
ను॒యోచ॑న్తిచాప్సరసౌనర్పా హేతిర్వా॒ఘ్నః ప్రహే॒తిస్తే॒భ్యో
.....జం॑భే దథామ్య॒యము॑త్తరాత్సం॒యద్వ॑స్తుస్త॒స్య సే॒నజ॑చ్చ
ను॒షేణ॑శ్చ సేనానిగామి॒శ్చౌ వి॒శ్వాచీ॑చ మృ॒తాచీ॑చాప్సరసౌ

వాహా హేతి రావృతః ప్రహేతి సైభ్యో.....జంభే దధామ్య
 య ముపర్వరావృగ్వసు సస్య తార్క్ష్య శ్చార్షణమి శ్చ సేనా
 నిగ్రామణ్యావృశే చ పూర్వచిత్తి శ్చాపసరసా విద్యుద్ధతి
 రవస్సూజ్జస్ప్రహేతి సైభ్యో సమ సై నో మృడయంతు తె
 యం ద్విష్మ య శ్చ నో ద్వేష్టి తం వా జంభే దధామి ॥

అశుశ్చిశానో వృషభా నయుధోః ఘనాఘనః త్తోభణ
 శ్చర్షణీనామ్ । సంక్రిందనోఽనిమిష ఏకవీర శ్చతగ్ం సేనా
 అజయ త్సాక మింద్రః । సంక్రిందనా నిమిషేణ జిష్ణునా
 యత్కారేణ దుశ్చ్యవనెన ధృష్టునా త దింద్రేణ జయత
 త త్సహధ్వం యుధౌ సర ఇషహసైన వృష్టా । స ఇషహసై
 స్స నిషంగిభి వ్శశీ సగ్ంస్సృష్టా స యుధ ఇంద్రో గజేన ।
 సగ్ంస్సృష్టజి త్సామహః బాహుశ్చ ధ్యూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహి-
 తాభి రస్తా । బృహస్పతే పరిదీయా రథేన రక్షోహఃఽమిత్రాగ్ం
 అవబాధమానః । ప్రభంజం త్సేనాః ప్రమృణౌ యుధా
 జయ సన్నాక మే ధ్యవితా రథానామ్ । గోత్రభిదం గో-

విదం వజ్రబాహుం జయంత మజ్జ ప్రిమృణంత మోజసా
 ఇమగ్ం సజాతా అను వీరయధ్వ మింద్రగ్ం సఖాయోఽను
 సగ్ం రభధ్వమ్ । బలవిజ్ఞాయ స్థవీరః ప్రివీర స్సహస్వా
 వాజీ సహమాన ఉగ్రః । అభివీరో అభిసత్వా సహజాజైత్ర
 మింద్ర రథ మాతిష్ఠ గోవిత్ । అభి గొత్రాణి సహసా గాహ
 మానోఽదాయో వీర శ్శతమన్యు రింద్రః । దుశ్శ్యవనః
 పృతనాపా ఉయుధ్యోఽస్మాకగ్ం సేనా అవతు ప్రి యుత్సు!
 ఇంద్ర ఆసాం నెతా బృహస్పతి దక్షిణా యజ్ఞః పుర ఏతు
 సామః । దేవసేనానా మభిభంజతీనాం జయంతీనాం మరుతా
 యం త్వగ్ం । ఇంద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యానాం
 మరుతాగ్ం శధ ఉగ్రమ్ । మహా మనసాం భువనచ్యవానాం
 ఘోషో దేవానాం జయతా ముదస్థాత్ అస్మాక మింద్ర
 సమృతేషు ధ్వజే వ్యస్మాకం యా ఇషవ స్తా జయంతు ।
 అస్మాకం వీరా ఉత్తరే భవం త్వస్మాను దేవా అవతాహవేషు ।
 ఉద్ధర్ వయ మభువ న్నాయథా న్యతస్త్వనాం మామకానాం

మహాగోసి । ఉ ద్విత్రహ న్వాజినాం వాజినా న్య ద్రథానాం
జయతా మెతు ఘోషః । ఉప్ ప్రేతజయతా సరః స్థిరావ
స్సంతు బ్రాహ్మణః । ఇంద్రో వ శ్శమన్ యచ్చ త్వనాధృష్యా
యథాఽసథ । అవస్థస్తా పరాపత శరవ్యే బ్రహ్మసగ్గంతా ।
గచ్ఛా మిత్రాస్స విశ మైషాంకం చనో చ్చిషః ।
మర్మాణి తై వమభి శ్చాదయామి సోమస్తావరాజ్ఞాఽమృ-
తేనాభి వస్తామ్ । ఉరో ర్వరీయో వరివ సై అస్తు జయంతం
త్వా మను మదంతు దైవాః యత్ర బ్రాణా స్సంవతంతి
కుమారా విశిఖా ఇవ । ఇంద్రో వ స్తత్ర వృత్రహః విశ్వాహ
శమన్ యచ్చతు ॥

శం చ మై నుయ శ్చ మే ప్రి యం చ మేనుకామ
శ్చ మే కామ శ్చ మే సామనన శ్చ మే భద్రం చ మే శ్రేయ
శ్చ మే వస్య శ్చ మే యశ శ్చ మే భగ శ్చ మే ద్రోణం చ
మే యంతా చ మే ధర్తా చ మే క్షేమ శ్చ మే ధృతిశ్చ
మే విశ్వం చ మే మహ శ్చ మే నంబి చ్చ మే జ్ఞాత్రం చ

మై సూశ్చ మే వ్రసూశ్చ మై సీరం చ మై లయ శ్చ మ
 ఋతం చ మేమృతం చ మేయత్తం చ మేనామయ చ్చ
 మే జీవాతు శ్చ మై దీఘాః యుత్వం చ మేనమిత్రం చ
 మేభయం చ మై సుగం చ మే శయనం చ మై సూషా చ
 మై సుదినం చ మే ॥

మమాగ్నే వహో విహవే వ్యస్తు వయం త్వేం
 ధానా స్తనువం పుష్పేమ ! మహ్యం నమతాం ప్రదిశ శ్చతస్రీ
 స్త్వయాఽధ్యక్షేణ పృథనా జయేమ మమ దైవా విహవే
 సంతు సర్వ ఇంద్రావంతో మరుతో విష్ణు ర్గ్నిః మమాం
 తరిష మురు గోప మస్తు మహ్యం వాతః పవతాం కామే
 అస్మిన్మి ! మయి దైవా ద్రవిణ మాయజంతాం య్యశీస్తు
 మయి దేవహూతిః ! దైవ్యా హూతారావనిష స్తపూర్వైరిష్టా
 స్యామ తసువా సువీరాః ! మహ్యం యజంతు మమ యాని
 హవ్యాఽఽకూతిస్తత్యా మనసా మే అస్తు ఏనో మా నిగాం
 కతమ చ్చనా హం విశ్వే దేవాస్తో అధి వోచతా మే ! దేవీ

వృషవీ॑ దురు॑ యః కృ॒ణోత॑ వి॒శ్వేదే॒వాన॑ ఇ॒హ వీ॒రయ॑భ్యమ్ |
 మా హ॑స్మహి ప్ర॒జయా॑ మా త॒నూభి॑ మా॒ రథా॑ను ద్విష
 తే సా॑మ రాజ॑క్ష అ॒గ్నిమ॑న్యం ప॒రితి॑నుద మృ॒తస్తా
 దద॑భ్యో గో॒పాః పరి॑ పాహి న స్త॒వమ్ | ప॒రిత్యం॑చోయంతు
 ని॒గుతః॑ పున॒స్త్వైమై॑హం చి॒త్తం ప్ర॑బుధా వి నే॒శత్ |
 ధా॒తా ధా॑తృణాం భువనస్య య స్ప॒తిదే॑వగ్ం స॒వితా॑రమభి॒
 మా॒తిహా॑మ్ | ఇ॒మం య॒జ్ఞ మ॒శ్వి॒నోభా॑బృహస్ప॒తిదే॑వాః
 పాంతు॑యజమానం॒త్యథా॑త్ | ఉ॒రువ్య॑చానో మహిషశ్శర్మ
 మగ్ం॑సదస్తి హ॒వే పు॑రుషహా॒రః పు॑రు॒తు | స॒సః ప॒జామై
 హ్యశ్వ॑ మృ॒డయే॑ద్రి మా నోరీ॒షా మా హ॑రా దాః |
 యే న॒స్సప॑త్నా అ॒వతే॑భవం॒త్వింద్రా॑గ్నిభ్యామన బాధా
 మహే॑ తా॒ | ఏ॒నవో రు॒ద్రా ఆది॑త్వా ఉ॒పరి॑స్పృశం
 మోగ్ం॑ చె॒త్తార॑మధి॒రాజ॑మక్రన్న్ | అ॒న్యోచ॑ మింద్రి
 ముము॑తా హ॒వామహే॑ యోగో॒జిద్ధ॑నజి న॒శ్వజి॑ద్యః | ఇ॒మం
 నో య॒జ్ఞం వి॒హవే॑ జ॒వస్తా॑వ్య కు॒మో హరి॑వో మే॒దిసం॑ త్వా॥

అగ్నే మౌన్యే ప్రథమస్య ప్రచేతసో యం శాంచజన్యం
 బహవస్సమింధతే । విశ్వస్యాం విశి ప్రవివిశివాగ్ం సమీసుహీ
 స నో ముంచత్వగ్ం హసః స్వేదం ప్రాణన్నిమిషద్య
 దేజతి యస్య జాతం జనమానం చ కేవలమ్ । స్తామ్యగ్నిం
 నాథితో జోహవీమిసనోముంచ త్వగ్ం హసః । ఇంద్రస్య మన్యే
 ప్రథమస్య ప్రచేతసో వృత్త్రీష్నుస్తోమా శిషమా ముశాగుః
 యో దాశుష స్సుకృతో హవ ముప గంతా స నో
 ముంచ త్వగ్ం హసః యస్సంగ్రామం నయతి స వశీ యథే
 యః పుష్టాని సగ్ంస్తజతి త్రీయాణి । స్తామింద్రం నాథితో
 జోహవీమి స నో ముంచత్వగ్ం హసః మన్వేవ మిత్రా
 వరుణా తస్య విత్తగ్ం సత్యేజసాద్యగ్ం హణా ఇందుదేధే
 యా రాజానగ్ం సరథం యా ఉగ్రా తా నో చత
 మాగసః । యోవాగ్ం రథః జరశ్మిస్తస్య సమామిభుశ్చర
 మువయాతి దూషయన్ । స్తామి మిత్రావరుణా నాథి
 తో జోహవీమి తా నో ముంచతమాగసః । వాయోస్సవితు

విదధానిమన్మహో యా వాత్మస్వద్విభృతోయా చరతుః ।
 యా విశ్వస్య పరిభూ బభూవతు స్తానో ముంచతమాగసః ।
 ఉప శ్రేష్ఠా స ఆశీషో దేవయో ధామేక అస్థిరకా । స్తామి
 వాయుగ్ం సవితారం నాధితో జోహవీమి తే నో ముంచత
 మాగసః । రథీతమా రథీనా మహ్వా ఊతయే శుభ్రం గమిష్ఠా
 సుయమేభిర్హైవ్యః । యయో ర్వాం దేవా దేవే ప్వనిశిత
 మోజస్తా నో ముంచతమాగసః । య దయాతం పహతుగ్ం
 సూర్యాతమా (ప్రి చ కే)ణ సగ్ధాద మిచ్ఛమాన । స్తామి
 దేవావశ్వినా నాధితో జోహవీమి తే నో ముంచత మాగసః ।
 మరుతాం మన్వే అధి నో బ్రువంతు ప్రేమాం వాచం విశ్వా
 మవంతు విశ్వే । ఆశూక హువే సుయమానూతయే తేనో
 ముంచం త్వేనసః । తిగ్రమా యుధం వీడితగ్ం సహస్వద్వివ్యగ్ం
 శర్ధః పృతనాసు జిష్ణు స్తామి దేవా మ్రుతో నా
 ధితో జోహవీమి తే నో ముంచం త్వేనసః దేవానాం మన్వే
 అధి నా బ్రువంతు ప్రేమాం వాచం విశ్వమవంతు విశ్వే ।

అశూణ హువే సుయమా నూతయే తే నో ముంచం త్వేన
 సః య ద్దిదం మాభిశోచతి పారుషేయేణ దైవ్యేన ।
 స్తామి విశ్వాదైవా న్నాధితో జోహవీమి తే నో ముంచం
 త్వేనసః । అనునోద్యానుమతిర్యజ్ఞం దేవేషు మస్యతామ్ ।
 అగ్నిశ్చ హవ్యవాహనో భవతాం దాశుషేమయః । అన్వి
 దనుమతే త్వం మన్వాసై శంచ సః కృధి । క్రత్వే దక్షాయ
 నో హిను పృణాటశూగంషి తారిషః । వైశ్వానరో న
 ఊత్యాప్రయాతు పరావతః । అగ్నిరుక్థేన వాహనా
 పృష్టో దివి పృష్టా అగ్నిః పృథివ్యాం పృష్టో విశ్వా ఓషధీ
 రా వివేశ । వైశ్వానర సహసా పృష్టా అగ్ని ససో దివా స
 రిషః పాతునక్తమ్ । యే అప్రథేతా మమితేభి నాజోభిర్యే
 ప్రతిష్ఠే అభవతాం వసూనాః । స్తామి ద్యావాపృథివీ నాధి
 తో జోహవీమి తే నో ముంచతమగ్ంహసః । ఊర్వీ రోదన్తీ
 వరిషః కృణోతం క్షేత్రస్య పత్నీ అధి నో బ్రూయాతిమ్ ।
 స్తామి ద్యావా పృథివీ నాధితో జోహవీమి తే నో ముంచత

పుగ్గంహసః । యత్తేవయం పురుషత్రాయవిష్టా విద్వాగ్ం
 సశ్చక్రమాకచ్ఛనాగః । కృధీ స్వస్మాగ్ం అదితై రనాగ్రా
 వ్యేనాగ్ంసి శిశ్రవో విష్వ గగ్నై । యథా హ తద్వసవా
 గ్రార్యం చిత్పది పితామసుం చతాయజతాః । ఏవా త్వమ
 స్మత్ప్రముంచావ్యగ్ంహః సతార్యగ్నై ప్రతరాంన ఆయుః ।
 5, 5-5-10 84 సమీచీనామాసి స్రాచీ దిక్తస్యాస్తైఽగ్నిరధిపతిరసితా
 రక్షితా యశ్చాధిపతిర్యశ్చగోష్ఠా తాభ్యాం సమస్తానా మృడ
 యతాం తె యం ద్విష్టో యశ్చనో ద్వేష్టి తం వాం జంభే
 దధామ్యాజస్విన్ నామాసి దక్షిణాదిక్తస్యాస్తైఽగ్నిరోధిపతిః
 పృథాకూరక్షితా.....జంభేదధామి పాచీనామాసి ప్రతీచీ
 దిక్తస్యాస్తైఽగ్నిమోధిపతి స్వజోరక్షితా...జంభే దధామ్య
 వస్థావానామాస్యదీచీ దిక్తస్యాస్తైవరుణోధిపతి స్తిరశ్చరాజీ
 రక్షితా జంభే దధామ్య ధిపత్నీ నామాసి బృహతి ది
 క్తస్యాస్తై బృహస్పతి రధిపతిశ్చిత్వో రక్షితా.....జంభే
 దధామి వశిన్ నామాస్తీయం దిక్తస్యాస్తై యమోధిపతిః

క॒ల్యా॒వగ్రీ॒వో రక్షి॑తా యశ్చ॑ధిపతి॒ర్యశ్చ॑ గో॒ప్తాతా॒భ్యాం
 సమ॑స్తానో మృ॒డయ॑తాం తే॒యం ద్వి॑ష్టా యశ్చ॑నో ద్వే॒ష్టితం
 వాం జంభే॑ దధామి ॥

హే॒త॒యోనా॑మ॒స్థతే॑హం॒వః పు॒రో గృ॒హః అ॒గ్ని॒ర్వ॒శవ॑
 వస్స॒లి॒లో వా॒తనా॑మం తే॒భ్యో వో॒సమ॑స్తేనో మృ॒డయ॑త తే॒యం
 ద్వి॒ష్టా యశ్చ॑నో ద్వే॒ష్టితం॒వో జంభే॑దధామి ని॒లింపా॑నామ॒స్థతే॑హం
 వో దక్షి॑ణాగృ॒హః పి॒తరో॒వ ఇ॒షవ॑వ స్స॒గరో॑వాతనామం.....
 జంభే॑దధామి వ॒జ్రణా॑ నామ॒స్థతే॑హం వః ప॒శ్చాద్ధృ॒హస్స॒వోష్ణి
 వ ఇ॒షవో॑గ॒హ్వరో॑ వాతనామం...జంభే॑ దధామ్యవ॒స్థావా॑ నో
 నామ॒స్థ తే॑హం వ ఉ॒త్తరా॑ద్ధృ॒హః ఆ॒పోవ॑ ఇ॒షవ॑వ స్స॒ముదో॑
 వాతనామం.....జంభే॑ దధామ్య ధిప॒తయో॑ నామ॒స్థ తే॑హం
 వ ఉ॒పరి॑ గృ॒హః వర్షం॑ వ ఇ॒షవో॑ఽవ॒స్వాకా॑ వాత
 నామం.....జంభే॑ దధామి క్రీ॒వ్యానా॑మ॒స్థ పా॒థిః వాస్తే॑హం
 వ ఇ॒హ గృ॒హః అ॒న్నం॑ వ ఇ॒షవో॑ ని॒మిషో॑ వాతనామం తే॒భ్యో

హో నమస్తేనో మృడయత తెనుంద్విష్ణో యశ్చనోద్యేష్టితం
హో జంభే దధామి ॥

శతాయుధాయశతవీర్యాయశతోతయైభిమాత్రిషాహే
శతం యోశ్శరదో అజీతానిందో నేషవతి దురితాని విశ్వా
యే చత్వారః పథయో దేవయానా అంతరా ద్యావాపృథివీ
వినుంతి । తేషాం యో అజ్యాని మజీతి మావహ తస్మైనో
దేవాః పరి దత్తేహ సర్వే । గ్రీష్మో హేమంత ఉత నో వ
సంత శ్శరద్వర్షా సువితం నో అస్తు । తేషా మృతూనాగ్ం
శతశారదానాం నివాత ఏషా మభయేస్యామ । ఇదువత్స
రాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా బృహన్నమః ।
తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞయానాం జ్యో గజీతా అహ
తా స్యామ । భద్రాన్న శ్శ్రేయస్సమనైష్ట దేవా స్త్వయా
ఽవసేస స మశీమహి త్వా । స నో మయోభూః పితౌ ఆ
శస్త్వ శం త్రోకాయ తనువేస్యోనః ॥

భూతం భవ్యం భవిష్య ద్వషట్ థాన్విహో నమః

కా॒ను య॒జుర్వ॒షట్ థా॒న్వహః॑ న॒మో గా॒యతీ॑ త్రి॒ష్టుజ్జగ॑తీ
 వ॒షట్ థా॒న్వహః॑ న॒మః పృ॒థివ్యం॑త॒రిక్షం॑ ద్యౌర్వ॒షట్
 థా॒న్వహః॑ న॒మోఽగ్ని॒ర్వా॒యసు॒సౌర్యో॑వ॒షట్ థా॒న్వహః॑న॒మః
 ప్రా॒ణో వ్యా॒నోఽపా॒నో వ॒షట్ థా॒న్వహః॑ న॒మోఽన్నం॑ కృ॒షి
 పృ॒ష్ఠి వ॒షట్ థా॒న్వహః॑ న॒మః పిత॑తా పు॒త్రైః పౌత్రా॑
 వ॒షట్ థా॒న్వహః॑ న॒మో భూ॒భువ॒స్సువ॒ర్షవ॒షట్ థా॒న్వహః॑
 న॒మః ।

ఇ॒ంద్రో దధీ॑చో అ॒స్థభిః॑ । వృ॒త్రాణ్య॑ ప్ర॒తిఘ్న॑తః ।
 జ॒హున॑ న॒వతీ॒ర్నువ॑ । ఇ॒చ్ఛన్న॑శ్వ॒స్త్వ య॒చ్ఛిరః॑ । ప॒ర్వతై॒ష్వప॑
 శ్రి॒తమ్ తద్వి॑ద॒చ్ఛర్మ॑ణా॒వతి॑ । అ॒తాహ॑ గో ర॒మన్వ॑త । నా॒మ్
 త్వ॒ష్టర॑పీ॒చ్యమ్ ఇ॒త్యా చు॑ద్రీ॒మసో॑ గృ॒హే ఇ॒ంద్ర॑ మి॒ద్ధాధి॑నో
 బృ॒హత్ ఇ॒ంద్రమ॑ కే॒భిర॒కిణః॑ । ఇ॒ంద్రం వాణీ॑ ర॒నూష॑త ।
 ఇ॒ంద్రో ఇ॒ద్ధర్మో॑స్స॒చా । సం॑మి॒శ్త ఆ వ॑చో యు॒జా । ఇ॒ంద్రో
 వజ్రీ॑ హి॒రణ్య॑యః । ఇ॒ంద్రో దీ॒క్షాఁయ॑ చక్ష॒సే । ఆ సూ॑
 ర్యగ్గో॑ రో॒హయ॑ద్ది॒వి । వి గో॑భి ర॒ద్రి మై॑ర॒యత్ । ఇ॒ంద్రీవా

జేషునో అవ । సహస్ర ప్రధనేషు చ । ఉగ్ర ఉగ్రాభి రూతిభిః ।
 త మింద్రం వాజయామసి । మహే వృత్రాయ హంతవే । స
 వృషా వృషభో భవత్ । ఇంద్రస్స దామనే కృతః । ఓజిష్ఠస్స
 బలే హి శః । ద్యుమ్ని శ్లోకే స సామ్యః । గిరా వజ్రా స
 సంభృతః సబలౌ అనపచ్యుతః । వవక్షు రుగ్రౌ అస్తృతః ॥

చక్షుషో హే తె మనసో హే తె । వాచో హే తె బ్రహ్మణో
 హే తె । యో మాఽఘాయ రభిదాసతి । తమగ్న మెన్యా
 మేని కృణు । యో మా చక్షుషా యో మనసా । యో
 వాచా బ్రహ్మణాఽఘాయ రభిదాసతి । తయాగ్నే త్వం
 మేన్యా । అము మమేని కృణు । యత్కించా సా మనసా
 యచ్ఛవాచా । యజ్ఞే జుహోతి యజుషా హవిభిః । త
 స్మైత్యు నిర్ఋత్యా సంవిదానః । పురాదిష్టా దాహుతీ
 రస్యహంతు । యాతుధానా నిర్ఋతి రా దురక్షః । తే
 అస్య ఘ్నంత్య సృతేన సత్యమ్ । ఇంద్రోషితా ఆజ్య మస్య
 మఘ్నంతు । మా తత్సమృద్ధి యద సా కరోతి । హన్మితే

౭-హం కృతగ్ంహవిః | యో మే ఘోర మచీకృతః | అహం
 చౌత ఉభా బాహూ | అపసహ్యమ్యాస్యమ్ | అపసహ్యమి తే
 బాహూ | అపసహ్యమ్యాస్యమ్ | అగ్నే దేవస్య బ్రహ్మణా |
 సర్వం తేవధిషం కృతమ్ | పురాఽముష్య వషట్కారాత్ |
 యజ్ఞం దేవేషు న స్కృధి | స్విష్ట మస్తాకు భూయాత్ |
 మాస్మాన్ప్రాప్నోతరాతయః | అంతి దూరే సతో అగ్నే |
 బ్రాతృవ్యస్యాభిదాసతః | వషట్కారేణ వజ్రేణ | కృత్యాగ్ం
 హన్మి కృతామహమ్ | యో మా సక్తం దివా సాయమ్ |
 ప్రాతశ్చాహ్నీ నిపీయతి | అద్యా త మింద్రో వజ్రేణ |
 భ్రాతృవ్యం పాదయామసి ||

ప్రాణో రక్షతి విశ్వ మేజత్ | ఇర్యో భూత్వా బహు
 ధా బ్రహ్మాని | స ఇత్సర్వం వ్యాసశే | యో దేవో దేవేషు
 విభూరంతః | ఆవృదూదా త్క్షేత్రియ ధ్వగద్వృషా | తమిత్రా
 ణం మనసోప శిక్షత | అగ్రం దేవానామిద మత్తునో హవిః |
 మననశ్చిత్తైదమ్ | భూతం భవ్యం చ గుప్యతే | తద్ధి దేవేష్వ

గ్రియమ్ | ఆ స ఏతు పురశ్చరమ్ | సహ దేవైరిమగ్ం
 హవమ్ | మనశ్చేయసి శ్రేయసి | కర్మకాయజ్ఞపతిం దధత్ | జుష
 తాం మేవాగ్నిదగ్ం హవిః | విరాడ్దేవీ పురోహితా | మావ్యవా
 డనపాయినీ | యయా రూపాణి బహుధా వదంతి | పేశాగ్ం
 సి దేవాః పరమే జనితే | సానో విరా డనపన్సురంతీ | వా
 గేవీ జుషతా మిదగ్ం హవిః | చక్షు దేవానాం జ్యోతి
 రమృతైస్యక్తమ్ | అస్య విజ్ఞానాయ బహుధా నిధీయతే |
 తస్య సుమ్న మశీమహి | మానో హసీ ద్విచక్షణమ్ | ఆయు
 ర్నక్షః ప్రతీర్యతామ్ | అనంధా శ్చక్షుషా వయమ్ | జీవా
 జ్యోతి రశీమహి | సువజ్యోతి రుతా మృతమ్ | శ్రోత్రేణ భద్ర
 ముత శృణ్వంతి నత్యమ్ | శ్రోత్రేణ వాచం బహుధోద్య
 మానామ్ | శ్రోత్రేణ మోదశ్చ మహశ్చ శూయతే |
 శ్రోత్రేణ సర్వాదిశ ఆ శృణోమి | యేన ప్రాచ్యా ఉత దక్షిణా |
 ప్రతీచ్యై దిశ శృణ్వం త్యుత్తరాత్ | తదిచ్ఛోత్రం బ
 హుధోద్యమానమ్ | అరాన్న నైమిః పరి సర్వం బభూవ ||

(౧౨౬) సిగ్ం హేవ్యాఃఘృత...దీఘాఃయుత్వాః

గృహ్ణామి ॥

అహ మస్మి ప్రథమజా ఋతస్య । పూర్వం దేవేభ్యో
 అమృతస్య నాభిః । యో మా దదాతి స ఇ దేవమావాః ।
 అహ మన్న మన్న మదంత మద్మి । పూర్వ మగ్నై రపి ద
 హత్య స్నమ్ । యతౌ హసాతే అహముత్తరేషు । వ్యాత్త
 మస్య పశవస్తుజంభమ్ । పశ్యంతిధీరాః ప్రచరంతి పాకాః ।
 జహమ్య న్యం స జహమ్య న్యమ్ । అహ మన్నం వశ మిచ్ఛ
 రామి । సమాన మథకం పర్యేమి భుంజత్ । కో మా మన్నం
 మనుష్యోదయేత । పరా కే అన్నం నిహితం లోక ఏతత్ । వి
 శ్వే దేవైః పితృభిర్గుప్తమన్నమ్ । యదద్యతే లుప్యతే య
 త్పరోప్యతే । శతతమి సా తనూర్మే బభూవ । మహంతే
 చరూ సకృద్ధృగ్ధేన ప్రపాః । దివం చ పృశ్ని పృథివీం చ సాకమ్ ।
 తత్సంపిబంతో స మినంతి వేధసః । నైతద్భూయో భవతి
 నో కసియః । అన్నం ప్రాణ మన్న మపాన మాహుః । అన్నం

మృత్యుం త ము జీవాతు మాహుః । అన్నం బ్రహ్మణో
 జరసం వదంతి । అన్న మాహుః ప్రజననం ప్రజానామ్ । మోక్షు
 మన్నం విందతే అప్రచేతాః । సత్యం బ్రవీమి వధ ఇత్సతస్య ।
 నార్యమణం పుష్యతి నో సఖాయమ్ । కేవలాఘో భవతి
 కేవలాదీ । అహం మేఘ స్తనయ స్వోషన్నస్మి । మా మ
 దంత్యహ మద్ద్యన్యాక । అహగ్ం స దమ్యతో భవామి ।
 మదాదిత్యా అధి సర్వే తపంతి । దైవీం వాచ మజనయంత
 దైవాః । తాం విశ్వరూపాః ప్రశవో వదంతి । సా నో మం
 ద్రేష మూజకం దుహనా । ధేనుర్వాగ్నస్మా నుప సుష్టుతైతు ।
 యద్వా గ్వదంత్య విచేతనాని । రాష్ట్రీ దేవానాం నిషసా
 ద మంద్రా । చతన్ర ఊజకం దుదుహే పయాగ్ంసి । క్వ స్వి
 దస్యాః పరమం జగామ । అనంతా మంత్రా డధి నిమిత్తాం
 మహీమ్ । యస్యాం దైవా అడధుభోజనాని । ఏకాక్షరాం
 ద్విపదాగ్ం షట్పదాం చ । వాచం దైవా ఉప జీవంతివిశ్వే ।
 వాచం దైవా ఉప జీవంతి విశ్వే । వాచం గంధర్వాః ప్రశవో

మనుష్యాః । వాచీ మా విత్వా భువనా న్యపితా । సా నో
 హవం జవతా మింద్రపత్నీ । వా గక్షరం ప్రథమజా ఋతస్య ।
 వేదానాం మాతామృతస్య నాభిః । సా నో జహణో ప
 యజ్ఞ మాగాత్ । అవంతీ దైవీ సుహవా మే అస్తు । యా
 మృషయో మంత్రకృతౌ మనీషిణః । అనై వృచ్ఛన్దేవాస్త
 పస్తా శ్రీమేణ ! తాం దైవీం వాచగ్ం హవిషా యజామహే ।
 సా నో దధాతు సుక్తృతస్య లోకే । చత్వారి వాక్సరిమితా
 ప్రదాని । తాని విదుర్బ్రాహ్మణా యే మనీషిణః । గుహా
 త్రిణి నిహితా నంగయంతి । తురీయం వాచా మనుష్యా వ
 దంతి । శ్రీధ్యాయాగ్ని స్సమిధ్యతే । శ్రీధ్యాయా విందతే హవిః ।
 శ్రీధ్ధాం భగస్య మూర్ధని । వచసా వేదయా మసి । ప్రియగ్ం
 శ్రీధ్ధే దదతః । ప్రియగ్ం శ్రీధ్ధే దిదాసతః । ప్రియం భోజేషు
 యజ్వసు । ఇదం మ ఉదితం కృధి । యథా దేవా అసురేషు ।
 శ్రీధ్ధా ముగ్రేషు చక్రీరే । ఏనం భోజేషు యజ్వసు । అన్తాశ
 మదితం కృధి । శ్రీధ్ధాం దేవా యజమానాః । వాయుగోష్ఠా

ఉపాసతే । శ్రీధ్వాగ్ం హృదయ్యయాఽఽకూత్యా । శ్రీధ్వా
హూయతే హవిః । శ్రీధ్వాం ప్రాతర్హవానుహే । శ్రీధ్వాం
మధ్యందినం పరి । శ్రీధ్వాగ్ం సూర్యస్య నిమ్రుచి । శ్రద్ధే శ్రద్ధా
పయే హ మా । శ్రద్ధా దేవా నధి వస్తి । శ్రీధ్వా విశ్వమిదం
జగత్ । శ్రీధ్వారి కామస్య మాతరమ్ । హవిషా వధాయా
మసి । బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాత్ । విసిమత స్సురు
హో వేన ఆవః । స బుద్ధియా ఉపమా అస్య విష్ణాః । సత
శ్చ యోని మసత శ్చ వివః । పితా విరాజా మృషభో ర
యీణామ్ । అంతరిక్షం విశ్వగూప్త ఆ వివేశ । త మ్మక్షా
రభ్యచాంతి వత్సమ్ । బ్రహ్మసంతం బ్రహ్మణావర్ధయంతః ।
బ్రహ్మదేవానజనయత్ । బ్రహ్మ విశ్వమిదం జగత్ । బ్రహ్మణః
క్షత్రం నిమిత్తమ్ । బ్రహ్మ బ్రాహ్మణ ఆత్మనా । అంత
రస్మిన్ని మేలోకాః । అంతర్విశ్వ మిదం జగత్ । బ్రహ్మైవ
భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తేన కోఽర్హతి స్పర్ధితుమ్ । బ్రహ్మ
దేవాప్రయస్త్రిగ్ంశత్ । బ్రహ్మన్నింద్ర ప్రజావతీ । బ్రహ్మ

హ విశ్వా భూతాని । నావీ వాంతస్సమాహితా । చతస్ర
 ఆతాః ప్రచరంత్యగ్నయః । ఇసుంసో యజ్ఞం నయతు ప్రజా
 సన్నీ । ఘృతం పిన్వన్నజరగ్ం సువీరమ్ । బ్రహ్మ సమిద్భవ
 త్యావతుతీనామ్ । ఆ గావో అగ్మ న్నుత భద్రమక్రన్నీ ।
 సీదంతు గోష్ఠే రణయం త్వస్మై । ప్రజావతీః పురుహూపా
 ఇహస్యః । ఇంద్రాయ పూర్వీ రుషసో దుహనాః । ఇంద్రో
 యజ్వనె వృణతె చ శిక్షతి । ఉవేద్ధదాతి న స్వం ముహ
 యతి । భూయోభూయో రయిమిదస్య వధాయన్నీ । అభి
 న్నేఖిల్లే నిదధాతి దేవయుమ్ । సతా నశంతి నదభాతితస్కరః ।
 నైనా అమిత్రోవ్యధి రా దధోషతి । దేవాగ్ంశ్చ యాభి
 ర్యజతే దదాతి చ । జ్యోగితాభి సచతె గోపతిస్సహ । స
 తా అర్వారేణుకకాటో అన్నతే । స సగ్ంస్కృతత్ర ముప
 యంతి తా అభి । ఉరుగాయ మభయం తవ్య తా అను ।
 గావో మత్యకవ్యవి చరంతి యజ్వసః । గావోభగోగావ ఇన్ద్రో
 మే అచ్చాత్ । గావసోమస్య ప్రథమస్య భక్షః । ఇమా యా

గా॒వ॒ స్స॒జ॒నా॒న॒ ఇ॒ంద్రః॑ । ఇ॒చ్ఛా॒మీ॒ద్ధృ॒దా॒మ॒స॒సా చి॒ది॒ంద్రమ్॑ ।
 యూ॒యం గా॒వో మే॑ ద॒య॒థా కృ॒శం చిత్॑ । అ॒శ్లే॒లం చి
 త్కృ॒ణు॒థా సు॒ప్రతీ॑కమ్ । భ॒ద్రం గృ॒హం కృ॒ణు॒థ భద్ర॑వాచః ।
 బృ॒హద్రో॒వయ॑ ఉ॒చ్యతే॑ న॒భాసు॑ । ప్ర॒జా॒వతీ॑ స్సూ॒యవ॑సగ్ం
 రి॒శంతీః॑ । శు॒ద్ధా అ॒ప॒స్సుప్ర॑పా॒ణే పి॒బంతీః॑ । మా వ॑న్తే॒న ఈ॒శ
 త॒మాఽఘ॑శగ్ం॒సః । పరి॑వో హే॒తీ రు॒ద్రస్య॑ వృం॒జ్యాత్ ।
 ఉ॒పే ద ము॒ప ప॒చానమ్॑ । ఆ॒సు గొ॒ఘా ప పృ॑చ్యతామ్ ।
 ఉ॒ప॒ఋ॒షభ॑స్య రే॒తసి॑ । ఉ॒పేంద్ర॑ తవ వీ॒ర్యే ॥

తా సూ॒ర్యాచ॑ంద్రమసా వి॒శ్వభృ॑త్త॒మా మ॒హత్ ।
 తే॒జో వసు॑మ॒ద్రాజ॑తో ది॒వి । సా॒మాత్మా॑నా చరత స్సా॒మచా
 రి॒ణా । య॒యోర్వృ॑తం నమ॒మే జాతు॑ దే॒వయోః॑ । ఉ॒భా
 వంతౌ॑ పరి॒యాత॑ అ॒ర్చ్య । ది॒వో న ర॒శ్మిగ్ం న॒నుతో॑ వ్య
 ణా॒వే । ఉ॒భా భు॑వంతీ భువనాక॒విక్ర॑తా । సూ॒ర్యా న
 చంద్రా॑ చరతో మాతామతీ । పతీ॒ద్యుమ॑ ద్వి॒శ్వవి॑దా ఉ॒భా
 ది॒వః । సూ॒ర్యా ఉ॒భా చంద్ర॑మసా విచక్ష॒ణా । వి॒శ్వవారా॑

వజ్రో భావరేణ్య | తానో-వతంమతిమంతా మహివ్రతా |
 విశ్వవ పరి ప్రతరణ తరంతా | సువర్షినా దృశయే భా
 రణీ | సూర్యా హి చంద్రా వసుత్వేవదర్శతా | మనస్వితో
 భాను చరతో-ను సం దివమ్ | అస్య శ్రవో నద్యస్తప్తబిభ్రతి |
 ద్యావా త్తమా పృథివీ దర్శతం వపుః | అస్మై సూర్యా
 చంద్రమసా-భి చక్షే | శ్రద్ధేక మింద్ర చరతో విచతురమ్ |
 పూర్వావరం చరతో మాయయై తే | శిశూ క్రిడంతే పరి
 యాతో అధ్వరమ్ | విశ్వస్యనో భువనా-భిచష్టే | ఋతూ
 ననో విదధజ్జాయతే పురః | హిరణ్యవణాశ్శుచయః పా
 వకా యాను జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః | అగ్నిం యా
 గభశం దధిరే నిరూపాస్తాన ఆవశ్మగ్ం సోనా భవంతు |
 యాసాగ్ం రాజా వరుణో యాతిమధ్యే సత్యాన్తతే అవస
 శ్యజ్జనానామ్ | మధు శ్చుతశ్శుచయో యాః పావకాస్తాన
 ఆవశ్మగ్ంసోనా భవంతు | యాసాం దేనా దివి కృణ్వంతి
 భుం యా అతరిక్షే బహుధా భవంతి | యాః పృథివీం

పయస్సోందంతి శుక్రాస్తాన అపశ్యగ్గ్ంస్యోనా భవంతు । శ్రివేన
 మా చక్షుషా పశ్యతా పశ్చివయా తనువో పస్పృశతత్వచం
 మే । సర్వాగ్ం అగ్నిగ్ం రపుస్సదో హువేవో మయి వచోక
 బలమోజో నిధత్త । ఆపో భద్రా ఘృత మి దాప అను రగ్ని
 షోమా బిభ్రత్యావ ఇత్యాః । త్రీవో రసో మధువృచా మ
 రంగమ ఆమా ప్రాణేన సహ వచ సాగన్న ఆదిశ్చిశ్యా
 మ్యుత వా శృణోమ్యా మా ఘోషో గచ్ఛత్తి వాఙ్మ ఆసామ్ ।
 మన్యే భేజానో అమృతస్య తర్హి హిరణ్యవణాక అతృపం
 యదావః । నా సదా నీనో సదాసీ త్తదాసీమ్ । నా నీ
 ద్రజ్జో నో వ్యోమా ప్రహోయత్ । కిమావరీవః కుహకస్య
 శర్మన్ । అంభః కి మానీధ్రహసం గభీరమ్ । న మృత్యు
 రమృతం తర్హి న । రాత్రియా అహ్న ఆసీత్ప్రకేతః । ఆసీ
 దవ్రాతగ్ం స్వధయా త దేకమ్ । తస్మాద్ధాస్యం సప్తరః కిం చనా
 స । తమ ఆసీత్తమసా గూఢ మగ్రే ప్రకేతమ్ । సలిలగ్ం సర్వ
 మా ఇదం । తుచ్ఛేనా భవపీహితం యదా సీత్ । తమస్తస్త్

౧౮౮ యాజుష పూర్వప్రయోగ మస్తాః

స్మహినా జాయతే కమ్ । కామస్తదగ్రే స మవతతాధి ।
 మనస్తో రేతః ప్రథమం య దాసీత్ । నతో బంధు మనతి ని
 రవిందన్ । హృది ప్రతీష్యా కవయో మనీషా । తిరశ్చిన్తో
 వితతో రశ్మిరేషామ్ । అభస్వి దాసీ ౩ దు పరిస్వి దాసీ ౩త్ ।
 రేతోధా ఆసన్మహిమాన ఆసన్ । స్వధా అవస్తాత్ప్రకృతిః
 వరస్తాత్ । ణో అద్ధా వేద క ఇహ ప్రవోచత్ । కుత ఆజాతా
 కుత ఇయం విస్మయిః । అర్వాగ్దేవా అస్య విసజ్జనాయ ।
 అథా ణో వేద యత ఆబభూవ । ఇయం విస్మయిర్యత ఆ
 బభూవ । యది వా దధే యది వా స । యో అన్యధ్యక్షః
 పరమో వ్యోమన్ । సో అంగ వేద యది వా స వేద ।
 క్గ్ం స్విద్వజం క ఉ స వృక్ష ఆసీత్ । యతో ద్యావా పృ
 థివీ నిష్వతక్షుః । మనీషిణో మనసా ప్రచచ్ఛే దు తత్ ।
 యదధ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్ । బ్రహ్మ వనం బ్రహ్మ
 స వృక్ష ఆసీత్ । యతో ద్యావా పృథివీ నిష్వతక్షుః । మనీ
 షిణో మనసా వి బ్రవీమి వః । బ్రహ్మధ్యతిష్ఠద్భువనాని

భారయన్ ॥ ప్రాత రగ్నిం ప్రాత రింద్రగ్ం హవామహే ॥
 ప్రాత మిత్రా వరుణా ప్రాత రశ్వినా ॥ ప్రాతభగం
 పూషణం బ్రహ్మణ స్పతిమ్ ॥ ప్రాతస్సోమముత రుద్రగ్ం
 హువేమ ॥ ప్రాతజితం భగ ముగ్రగ్ం హువేమ ॥ వయం
 పుత్ర మదిత్యోవిధతాః ॥ అధిశ్చిద్యం మన్యమానస్తుర
 శ్చిత్ ॥ రాజా చిన్యం భగం భక్షి త్యాహ ॥ భగ ప్రణేత
 భగనత్యరాధః ॥ భగే మాం ధియ ము దవ దదన్మః ॥
 భగ ప్రణో జనయ గోభి ర్శైవః ॥ భగ ప్ర నృభిర్మృవంత
 స్యామ ॥ ఉతే దానీం భగవంత స్యామ ॥ ఉత ప్రపితవ్య ఉత
 మధ్యే అహ్నిమ్ ॥ ఉతో దితా మఘవ ఘ్నార్యస్య ॥ వయం
 దేవానాగ్ం సుమతౌ స్యామ ॥ భగ ఏన భగవాగ్ం అస్తు
 దేవాః ॥ తేన వయం భగవంత స్యామ ॥ తం త్వా భగ
 సర్వ ఆజ్ఞా హవీమి ॥ స నో భగ పుర ఏతా భవే హ ॥
 సమధ్వరాయో పసో నమంత ॥ దధిక్రావే వ శుచయే ప్రదాయ ॥
 అర్వాచీనం వసువిదం భగం నః ॥ రథమివా శ్వో వాజిన

ఆ వహంతు । అశ్వవతీ గోమతీర్న ఉమాసః । వీరనతీస్సద
ముచ్చంతు భద్రాః । ఘృతం దుహానా విశ్వతః ప్రవీనాః ।
యూయం పాత స్వస్తిభిస్సదా సః ॥

అగ్నిసః పాతు కృత్తికాః । నక్షత్రం దేవమింద్రియమ్ ।
ఇద మాసాం విచక్షణమ్ । హవి రాసంజ్ఞహతోతన । యస్య
భాంతి రశ్మయో యస్య కేతవః । యస్యే మా విశ్వా భవ
నాని సర్వా । స కృత్తికాభి రభి సంవసానః । అగ్ని ర్నో దేవ
స్సువితే దధాతు । ప్రజాపతే రోహిణీ వేతు పత్నీ । విశ్వ
రూపా బృహతీ చిత్రభానుః । సా నో యజ్ఞస్య సువితేదధాతు ।
యథా జీవేమ శరదస్సవీరాః । రోహిణీ దేవ్య దగా త్పుర
స్తాత్ । విశ్వా రూపాణి ప్రతిమోదమానా । ప్రజాపతిగ్ం
హవిషా వధాయంతీ । ప్రియా దేవానా ముపయాతు యజ్ఞమ్ ।
సోమో రాజా మృగశీర్షేణ ఆగన్న్ । శివం నక్షత్రం ప్రియ
మస్య ధామ । ఆర్యా యమానో బహుధా జనేషు । రేతః
ప్రజాం యజమానే దధాతు । యతై నక్షత్రం మృగశీర్ష

మన్తీ । ప్రియగ్ం రాజన్ప్రియతమం ప్రియూణామ్ । తస్మై
 తె సోమ హవిషా విధేమ । శం న ఏధి ద్విపదే శం చతు
 వృదే । ఆనృయా రుద్రః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దేవానాం
 పతి రఘ్నియానామ్ । నక్షత్ర మస్య హవిషా విధేమ । మా
 నః ప్రహగ్ం కిరిషన్మోత వీరాః । హేతీ రుద్రస్య పాణో
 వృణక్తు । ఆద్రావీ నక్షత్రం జపతాగ్ం హవి ర్ముః ।
 ప్రముంచమానౌ దురితాని విశ్వా । అపా ఘశగ్ం సంనుదతా
 మరాతిమ్ । పున ర్షో దేవ్య దితి స్స్పృణోతు । పునర్వసూ నః
 పున రేతాం యజ్ఞమ్ । పున ర్షో దేవా అభి యంతు సర్వే ।
 పునః పున ర్వో హవిషా యజామః । ఏవా న దైవ్య దితి
 రన్తర్వా । విశ్వస్య భర్త్రా జగతః ప్రతిష్ఠా పునర్వసూ
 హవిషా వర్ధయంతీ ప్రియం దేవానా మప్యేతు శాఖః ।
 బృహస్పతిః ప్రథమం జాయమానః । త్రివ్యం నక్షత్ర మభి
 సంబభూవ । శ్రేష్ఠో దేవానాం పృతనాసు జిహ్వుః । దిశోఽను
 సర్వా అభయం నో అస్తు । త్రివ్యః పురస్తాదుత మధ్యతోనః ।

బృహస్పతి ర్నః పరి వాతు ప్రశాన్తః । బాధేతాం ద్వేషా
 అభయం కృణుతామ్ । సువీర్యస్య పతయస్సాయమ । ఇదగ్ం
 సర్వేభ్యో హవిరస్తు జష్టమ్ । ఆశ్రేమా యేషా మనుయంతి
 చేతః । యే అంతరిక్షం పృథి వీం క్షీయంతి । తె స సస్సర్పా
 సో హవ మాగమిష్ఠాః । యే రోచనే సూర్యస్యాపి సర్పాః ।
 యే దివం దేవీ ము సంచరంతి । యేషా మాశ్రేమా అను
 యంతి కామమ్ । తేభ్యస్తపేభ్యో మధుమజ్జహామి । ఉప
 హూతాః పితరో యే మఘాసు । మనోజవస సుకృతస్సు
 కృత్యాః । తేనో సక్షత్రే హవమాగమిష్ఠాః । స్వధాభిర్యజ్ఞం
 ప్రయతం జువంతామ్ । యే అగ్నిదగ్ధా యే సగ్నిదగ్ధాః । యే
 ముం లోకం పితరః క్షీయంతి । యాగ్ శ్చ విద్మయాగ్ం
 ఉచ స ప్రవిద్మ । మఘాసు యజ్ఞగ్ం సుకృతం జువంతామ్ ।
 గవాం పతిః ఫల్గునీనా మసితప్వమ్ । తద ర్యమ న్వరుణ మిత్ర
 చారు । తం త్వా వయగ్ం సనితారగ్ం సనీనామ్ । జీవా జీ
 వంత మువ సం విశేషు । యేనే మా విశ్వాభూవనాని సం

జితా | యస్య దేవా అనునయంతి చేతః | అర్చమా రాజా
 జరస్తు విష్ణుః | ఫల్గునీనా మృషభో రోరవీతి | శ్రేష్ఠః
 దేవానాం భగవో భగాసి | తత్వా విదుః ఫల్గునీ స్తస్య వి
 త్తాత్ | అస్మభ్యం క్షత్రి మజరగ్ం సువీర్యమ్ | గోమదశ్వవ
 నువన స్ను దేహ | భగో హ దాతా భగ ఇత్సదాతా |
 భగో దైవీః ఫల్గునీ రావివేశ | భగస్యేత్తం ప్రసవం గమేమ |
 యత్రి దేవై స్సధమాదం మదేమ | ఆయాతు దేవ స్సవిత్తో
 యాతు | హిరణ్యయేన సువృతా రథేన | వహన్ హన్తగ్ం
 సుభగం విద్మనాపసమ్ | ప్రయచ్ఛంతం పపురింపుణ్యమచ్ఛ |
 హస్తైః ప్రయచ్ఛ త్వమృతం వసీయః | దక్షిణేన వ్రతిగృ
 భీమ ఏసత్ | దాతార మద్య సవితా విదేయ | యో నో
 హస్తాయ ప్రసువాతి యజ్ఞమ్ | త్వష్టా నక్షత్ర మభ్యే తిచిత్రమ్ |
 సుభగం ససంయువతిగ్ం రోచమానామ్ | నివేశయ స్తమృ
 తా స్మర్యాగ్ంశ్చ | రూపాణి ప్రిగ్ంశ్చ స్ఫువనాని విశ్వా తస్మ
 స్త్వష్టా తదు చిత్రా విచష్టామ్ | తస్మక్షత్రిం భూరిదా అస్తు

మహ్యమ్ । తన్నః ప్రహంవీరవతీగ్ం సనోతు । గోభిస్తాన్
 అశ్వైస్సమసక్తు యజ్ఞమ్ । వాయునః కృత్ర మభ్యేతి నిష్ట్యామ్ ।
 తిగ్మశృంగో వృషభో గోరువాణః । సమీరయన్భువనా మా
 తరిశ్వా । అప ద్వేషాగ్ంసి సుదతా మరాతీః । తన్నో వాయు
 స్తదు నిష్ట్యా శృణోతు । తన్న కృత్రం భూరిదా అస్తు మహ్యమ్ ।
 తంనో దైవాస్తో అనుజానంతు కామమ్ । యదా తరేమ దురి
 తాని విశ్వా ॥ దూరమశ్మ చ్చక్రీవో యంతు భీతాః । త
 దింద్రాగ్ని కృణుతాం తద్విశాఖే । తంనో దైవా అనుమదంతు
 యజ్ఞమ్ । ప్రశ్చత్పురస్తా దభయం నో అస్తు । నక్షత్రాణా
 మధిపత్నీ విశాఖే । శ్రేష్ఠా వింద్రాగ్ని భువనస్య గోపా ।
 విషూచ శృతూ నప్రబాధమానా । అప్రక్షుధం సుదతా మరా
 తిమ్ । పూణాః ప్రశ్చదుత పూణాః పురస్తాత్ । ఉన్మధ్యతః
 పౌణామాసీ జిగాయ । తస్యాం దైవా అధి సంవసంతః । ఉత్త
 మేనాక ఇహ మాదయంతామ్ । ప్రథ్వీసువచా యవతి
 సస్సజోషాః । పౌణామా స్యుదగా చ్చోభమానా । ఆప్య

య॑యంతి॑ దురి॑తాని॑ వి॒శ్వా । ఉ॒రుం దు॒హం య॑జమానాయ
య॒జ్ఞమ్ ॥

(౯) ఋ॒ధ్యాస్మ వా॒వ్యైః...చి॒త్రం సక్ష॑త్రము దగాత్సుర
స్తాత్ । అ॒నూరా॒ధాన॑ ఇతి॒ య ద్వ॑దంతి । త ని॒త్య ఏ॒తి ప॒థిభి॑
దే॒వయా॒నైః । హి॒రణ్య॑యై వి॒తతై॑ రంతరి॒క్షే । ఇంద్రో
జ్యేష్ఠా మను సక్ష॑త్ర మేతి । యస్మి॑న॒వృత్రం॑ వృ॒త్రతూ॑క్యే
తతా॑ర । తస్మి॑న॒వయ మ॑మృతం దు॒హనాః॑ । తు॒భం తరే॑మ
దురి॑తిందురి॒ష్టిమ్ । పు॒రంద॒రాయ॑ వృ॒షభా॑య ధృ॒ష్ణవే॑ । అ॒హ
ధాయ॑ సహమానాయ మి॒ధుషే॑ । ఇంద్రో॒య జ్యేష్ఠా మధు॑
మద్దు॑హనా । ఉ॒రుం కృ॑ణోతు య॑జమానాయ లో॒కమ్ ।

[మూ॒లం ప్ర॑జాం వీ॒రవ॑తీం విదే॒య । పరా॑చ్యే తు నిర్ము॒తిః
పరా॑చా । గో॒భిర॒క్షత్రం॑ పశు॒భి స్సమ॑క్తమ్ । అహ॑భూ॒
యా ద్య॑జమానాయ మ॒హ్యమ్ । అహ॑రో॒షి అ॒ద్య సు॑వి॒తే
దధా॑తు । మూ॒లం సక్ష॑త్ర మి॒తియ ద్వ॑దంతి । ప॒గాచీం వా॑చా
నిర్ము॒తిం నుదా॑మి । శి॒వం ప్ర॑జా॒యై శి॒వ మస్తు॑ మ॒హ్యమ్ ।

యా దివ్యా ఆప్తః పయనా సంబభూవుః । యా అంతరిక్ష
 ఉత పాథివీర్యాః । యాసా మహాథా అనుయంతి కాషమ్ ।
 తా న ఆప్త శ్శగ్ం స్తోనా భవంతు । యా శ్చ కూప్యా
 యా శ్చ నా ద్యా సముద్రియాః । యా శ్చ వైశంతీరుత
 పానచీర్యాః । యాసా మహాథా మధు భక్షయంతి । తా న
 ఆప్తశ్శగ్ం స్తోనా భవంతు । తన్నో విశ్వే ఉప శృణ్వంతు
 దేవాః । త దహాథా అభి సం యంతు యజ్ఞమ్ । తన్నక్షత్రం
 ప్రథతాం ప్రశుభ్యః । కృషి వృక్షి ర్యజమానా ను క
 ల్పతామ్ । శుభ్రాః కన్యా యువతయస్సుపేశసః । కర్మకృత
 స్సుకృతో వీర్యావతీః । విశ్వన్దేవా హవిషా వర్ధయంతీః ।
 అహాథాః కామ ముప యాంతు యజ్ఞమ్ । యస్మిన్ప్రహ్మ
 భ్యజయ త్సర్వమేతత్ । అముం చ లూక మిదమూచసర్వమ్ ।
 త న్నో నక్షత్ర మభిజ ద్విజిత్య । శ్రియం దధాత్వహృణీ
 యమాసం । ఉథా లూకా బ్రహ్మణా సంజితైహా । త న్నో
 నక్షత్ర మభిజ ద్వి చష్టామ్ । తస్మి న్వయం పృతనా స్సం

జయేమ | తం నో దైవాసో అను జానంతు కామమ్ | శ్ర
 ణ్యోతి శ్రోణా మమృతస్య గోపామ్ | పుణ్య మస్త్యా ఉప
 శృణోమి వాచమ్ | మహీం దేవీం విష్ణుపత్నీ మజూర్యామ్ |
 ప్రతీచీమేనాగ్ం హవిషా యజామః | త్రైధావిష్ణురురుగాదా
 విచక్రమే | మహీం దివం పృథివీ మంతరిక్షమ్ | త చ్చో
 నైతి శ్రీవ ఇచ్ఛమానా | పుణ్యగ్ం శ్లోకంయజమానాయ
 కృణ్వతీ | అష్టా దైవా వసవస్సోమ్యాసః | చతసో దేవీ
 రజరా శ్రీవిష్ణాః | తే యజ్ఞం పాంతు రజసః పరస్తాత్ |
 సంవత్సరీణ మమృతగ్ం సస్వసి | యజ్ఞం నః పాంతు వసవః
 పురస్తాత్ | దక్షిణతోఽభియంతు శ్రీవిష్ణాః | పుణ్యం సక్షతీ
 మభి సం విశామ | మా నో అరాతి రఘశగ్ంసాగన్న | క్షత్ర
 స్య రాజావరుణోఽధిరాజః | సక్షతాణాగ్ంశతభిషగ్వసిష్ఠః |
 తౌ దైవేభ్యః కృణుతో దీఘమాముః శతగ్ం సహసో
 భేషజాని ధత్తః | యజ్ఞం నో రాజా వరుణ ఉప యాతు |
 తం నో విశ్వే అభి సం మంతు దైవాః | త న్నో సక్షత్రగ్ం

శతభిష్కగుష్టాణామ్ । దీఘా మాయుః ప్రతిర ద్భేషజాని । అజ
 ఏకపా దుదగా త్పురస్తాత్ । విశ్వా భూతాని ప్రితిమోద
 మానః । తస్య దైవాః ప్రసవం యంతి సర్వే । ప్రోక్షప్త
 దాసో అమృతస్య గోపాః । విభ్రాజమాన సమిధాన ఉగ్రః ।
 అంతరిక్ష మర్హదగం ద్యామ్ । తగ్ం సూర్యం దైవ మజమే
 కపాదమ్ । ప్రోక్షప్తదాసో అనుయంతి సర్వే । అహి బుధ్ని
 యః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దైవానా ముత మానుషాణామ్ ।
 తం బ్రాహ్మణా స్సమపా స్సమ్యాసః । ప్రోక్షప్తదాసో అభి
 రక్షంతి సర్వే । చత్వారి ఏక మభి కషా దైవాః । ప్రోక్షప్త
 దాన ఇతి యా వదంతి । తే బుధ్నియం పరివద్యగ్ంస్తు
 వంతః । అహిగ్ం రక్షంతి సమసో పసద్య । పూషా రేవ
 త్యన్వేతి పంథామ్ । పుష్టివతి పశుషా వాజబస్త్వా । ఇమాని
 హవ్యా ప్రయతా జషాణా । స్తుగైర్షి యాన్తై రుపయా
 తాం యజ్ఞమ్ । క్షుద్రా స్పశూన్రిక్షతు రేవతి నః । గావో
 నో అశ్వాగ్ం అన్వేతు పూషా । అన్నగ్ం రక్షంతౌ బహుధా

విహవమ్ । వాజగ్ం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞమ్ ।
 త దశ్వినా వశ్యయుజో పయాతామ్ । శుభం గమిష్ఠా సుయ
 మేభి ర్మత్స్యైః । స్వం నక్షత్రగ్ం హవిషా యజంతౌ । మ
 ధ్వా సంప్రక్తౌ యజమా సమక్తౌ । యా దైవానాం భిషజౌ
 హవ్యవాజశా । విశ్వస్య దూతా వమృతస్య గోపా । తే
 నక్షత్రం జజుషాణో పయాతామ్ । నమోఽశ్వభ్యాంకృణమో
 ఽశ్వయుగ్భ్యమ్ । అప ప్రాస్మానం భరణీ భరంతు । తద్వమో
 రాజా భగవాన్ విచష్టామ్ । లోకస్య రాజా మహతో మ
 హా హి । సుగంధః పంథా మభయం కృణోతు ।
 యస్మిన్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజా । యస్మిన్నేన మభ్యషిం
 చంత దైవాః । త దస్య చిత్రగ్ం హవిషా యజామ । అప
 ప్రాస్మానం భరణీ భరంతు । నివేశనీ సుగమనీ వసూనాం
 విశ్వా రూపాణి వసూ న్యావైశయంతీ । సహస్రప్రోషగ్ం సు
 భగా రరాణా సా న ఆ గ స్వచ్ఛసా సంవిదానా । యత్రే
 దైవా అదధు భాగధేయ మమావాస్యే సువసంతో మ

హితా । సా నో యజ్ఞం సిప్యహి విశ్వవారే రయిం నోధేహి
సుభగే సువీరమ్ ॥

సహోసహో భవతి జాయమానోహ్నిం కేతు రుషసా
మేత్యగే । భాగం దేవేభ్యో విదధా త్తాయ స్పృశంసమా
స్థిరతి దీఘా మాయుః । య మాదిత్యా అగ్ంశు మాప్త్యా
యయంతి య మక్షిత మక్షితయః పిబంతి । తేన నో రాజా
వరుణో బృహస్పతి రా ప్తాయయంతు భవసస్య గోపాః ।
యే విరూపే సమనసా సంవ్యయంతి । సమాసం తంతుం పరి
తాతనాతే । విభూ ప్రభూ అనుభూ విశ్వతో హువే । తే
నో నక్షత్రే హవమాగ మేతమ్ । వయం దేవీ బ్రహ్మణా
సంవిదానాః । సురత్నాసో దేవవీతిం దధానాః । అహో
రాత్రే హవిషా వధాయంతః । అతి పాప్మాన మతి ముక్త్యా
గమేను । ప్రత్యు వదృశ్యాయతీ । వ్రుచ్ఛంతీ దుహితా
దివః । అహో మహీ వృణుతై చక్షుషా । తమో జ్యోతి
ష్కృణోతి నూనరీ । ఉదు స్త్రియా స్పృశతై సూర్యః । సచా

ఉద్య స్సక్షత్రీ మచిమత్ ! త వేదుమో వ్యప్తి సూర్యస్య
 చ । సం భక్తేన గమేనుహి । తన్నో సక్షత్రీ మచిమత్ ।
 భానుమతైజ ఉచ్చరత్ । ఉప యజ్ఞ మిహగమత్ । పృ సక్ష
 త్రీయ దేవాయ । ఇంద్రాయేందుగ్ం హవామహే । సస
 స్సవితా సునత్సనిమ్ । పృష్టిదాం వీరవత్తమమ్ । ఉ దుత్యం
 జాతవేదసం దేవం సహంతి కేతవః । దృశే విశ్వాయ సూ
 ర్యమ్ । చిత్రం దేవానా ము దగాద నీకం చతుమిత్రస్య
 వరుణస్యా గ్నేః । ఆ ప్రా ద్యాహృషధివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య
 ఆత్మా జగత స్తస్థుష శ్చ । అదితి గ్న ఉరువ్య త్వదితిశ్శర్మ
 యచ్ఛు । అదితిః పా త్వగ్ం హసః । మహీ మూషు
 మాతరగ్ం సువ్రీతానా మృతస్య పత్నీ మపసే హువేమ ।
 తువిక్షత్రీ మజరంతీ మురూచీగ్ం సుశర్మాణమదితిగ్ం
 సువ్రీణీతిమ్ ॥

(౧౬.) ఇదం విష్ణువిచక్రమే.....సాగ్ంసురే ।

(౩౭) పృత ద్విష్ణుః భువనాని విశ్వా ।

(౧౫) అగ్ని మూఢాఢా... ..జన్వతి ।

భువో యజ్ఞస్య రజన శ్చ నేతా । మతా నియు
ద్భి స్సచనే శివాభిః । దివి మూఢాఢానం దధిషే సువహమ్ ।
జిహ్వ మగ్నే చక్రమే హవ్యవాహమ్ ।

(౧౬) అను నోఽద్యా సుమతిః... ..తారిషః ।

(౧౭) హవ్యవాహమభిమాతిహహమ్...న ఆయుః ॥

అగ్నయై స్వాహా కృత్తి కాభ్య స్సాహా । అంబాయై
స్వాహా దులాయై స్వాహా । నితత్యై స్వాహాభ్యాయంత్యై
స్వాహా । మేఘాయంత్యై స్వాహా వర్షాయంత్యై స్వాహా ।
చువుచికాయై స్వాహేతి । ప్రజాపతయై స్వాహా రోహిత్యై
స్వాహా । రోచమానాయై స్వాహా ప్రజాభ్య స్సాహేతి ।
సోమాయ స్వాహా మృగశీర్షాయ స్వాహా । ఇన్ద్రకాభ్య
స్సాహా వధీభ్య స్సాహా । రాజాయస్వాహాభ్యజ్యత్యై
స్వాహేతి । రుద్రాయ స్వాహా ద్రాక్షాయ స్వాహా । పిన్వ
మానాయై స్వాహా ప్రశుభ్య స్సాహేతి । అద్విత్యై స్వాహా

పురస్సుభ్యామ్ । స్వాహా భూత్యై స్వాహా ప్రజాత్యై
 స్వాహేతి । బృహస్పతయై స్వాహా తిష్యాయై స్వాహా ।
 బ్రహ్మ వచసాయస్వాహేతి । నవేభ్యస్సాహాభ్యై శ్రీమా
 భ్య స్సాహా । దండశూకేభ్యస్సాహేతి । పితృభ్యస్సాహా
 మఘాభ్యః । స్వాహా నఘాభ్యః సాహాభ్యః గదాభ్యః । స్వాహా రుధ
 తీభ్యస్సాహేతి । అర్యష్టే స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం స్వాహా ।
 ప్రశుభ్య స్సాహేతి । భగాయై స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం
 స్వాహా । శ్రైష్ఠ్యాయై స్వాహేతి । నవిత్రే స్వాహా హస్తాయై
 స్వాహా దదతే స్వాహా వృణతే । స్వాహా ప్రయచ్ఛతే స్వా
 హా ప్రతిగృహ్యతే స్వాహేతి । త్వష్ట్రే స్వాహా చిత్రాయై
 స్వాహా । చైత్రాయై స్వాహా ప్రజాయై స్వాహేతి । వాయు
 వే స్వాహా నిష్టాయై స్వాహా కామచారాయై స్వాహాభిజిత్యై
 స్వాహేతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యాగ్ం స్వాహా విశాఖాభ్యాగ్ం స్వాహా ।
 శ్రైష్ఠ్యాయై స్వాహాభిజిత్యై స్వాహేతి । వేణమాపై
 స్వాహా కామాయై స్వాహాగ్ం స్వాహేతి ॥

మిత్రాయ స్వాహాఽనూరాధేభ్యస్వాహా । మిత్రాగ్నే
యాస్వాహాఽభిజితైస్వాహాహేతి । ఇంద్రాయ స్వాహా
జ్యేష్ఠాయై స్వాహా । జ్యేష్ఠాయై స్వాహాఽభిజితైస్వాహా
హేతి । ప్రజాపతయై స్వాహా మూలాయ స్వాహా । ప్రజాయై
స్వాహాహేతి । అద్యస్వాహాఽషాఢాభ్యస్వాహా । నమూద్రాయ
స్వాహా కామాయ స్వాహా । అభిజితైస్వాహాహేతి । విశ్వేభ్య
దేవేభ్య స్వాహాఽషాఢాభ్య స్వాహా । అనవజయాయ
స్వాహా జితైస్వాహాహేతి । బ్రహ్మణైస్వాహాఽభిజితైస్వాహా
బ్రహ్మలోకాయస్వాహాఽభిజితైస్వాహాహేతి । విష్ణవే స్వా
హా శ్రోణాయై స్వాహా । శ్లోకాయ స్వాహా శ్రుతాయ
స్వాహాహేతి । వసుభ్య స్వాహా శ్రీవిష్ణాభ్య స్వాహా । అ
గ్రాయ స్వాహా పరీతైస్వాహాహేతి । వరుణాయ స్వాహా
శతభిషజే స్వాహా । భేషజేభ్య స్వాహాహేతి । అశ్వాయేకపదే
స్వాహా పోష్ఠపదేభ్య స్వాహా । తేజసై స్వాహా బ్రహ్మ
వచనాయ స్వాహాహేతి । అహాయే బుధ్నియాయ స్వాహా

ప్రోష్ఠపదేభ్య స్వాహా । ప్రతిష్ఠాయై స్వాహాతి । పూష్ణే
 స్వాహా రేవత్యై స్వాహా । ప్రశుభ్య స్వాహాతి । అశ్వ
 భ్యాగ్ం స్వాహాశ్వయుగ్భ్యాగ్ం స్వాహా । శ్రోత్రాయై
 స్వాహా శ్రుత్యై స్వాహాతి । యమాయ స్వాహాపథరణీభ్య
 స్వాహా । రాజ్యాయ స్వాహాభిజిత్యై స్వాహాతి । అమా
 వాస్యాయై స్వాహా కామాయ స్వాహాగత్యై స్వాహాతి ॥

చంద్రమనీ స్వాహా పృతీధ్యశ్శాయై స్వాహా । అహో
 రాత్రేభ్య స్వాహాధమానేభ్య స్వాహా । మానేభ్య
 స్వాహా రుభ్య స్వాహా । సం వత్సరాయ స్వాహాతి ।
 అహ్నై స్వాహా రాత్రీయై స్వాహా । అతిముక్త్యై స్వాహాతి ।
 ఉషనీ స్వాహా పృథ్వ్యై స్వాహా । పూషుష్యై స్వాహా పృ
 థ్వంత్యై స్వాహా । పృష్ఠాయై స్వాహాతి । నక్షత్రాయ
 స్వాహా దేవ్యతే స్వాహా । ఉద్యతే స్వాహా దితాయ
 స్వాహా । హరనీ స్వాహా భరణై స్వాహా । భ్రాజనై స్వాహా
 తేజనై స్వాహా । తపనై స్వాహా బ్రహ్మ వచసాయ స్వా

హేతి । సూర్యాయ స్వాహా నక్షత్రేభ్య స్వాహా । ప్రతి
ష్ఠాయై స్వాహేతి । అదిత్యై స్వాహా ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి ।
విష్ణవే స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా । ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి ॥

(౧౦) దధికాపుణ్ణా.....తారిషత్ ।

(౧౦) ఆపో హిష్ఠా మయో భువః.....చ సః ।

(౩౪) ఉదుత్తమం నరుణస్తభా ద్యామ్ । యత్కిం
చేదం కితవాసః । అవ తే హేడస్తత్వాయామి ॥

(౧౦) హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః...మోజో నిధత్త ।

(౩౪) యదదస్సంప్రయతీః...బ్రహ్మవర్చసాయత్వా ।

(౧౧) పవమానః.....భూభువనసువః ।

(౧౩) తచ్ఛంయోః.....శం చతుష్పదే ।

(౪౦) నమో బ్రహ్మణే...ఇతి తిరిన్వాహ ।

బ్రహ్మప్రవాదిష్మతన్నోమాహసీత్ ఓమ్ శాన్తి శాన్తి శాన్తిః ।

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ ఉదకశాన్తి స్సమాప్తా ॥

ఉదకశాంతి ప్రకరణ శేషః

అత్రోదక శాంతి మంత్రాః ఏతద్దేశీయానాం పాపక్రమమను సృత్య
ముద్రాపితాః । ఉదకశాంతి మంత్రాణాం బోధాయన నూత్రస్థేషు “పంచ
పర్యాయాః షట్పర్యాయాః” ఇత్యాది వాక్యస్థలేషు జపకాలే అను
షంగ పాఠోనస్వరసః । సహ్యానుషంగ పాఠః హోమకాలికః । తథా చ-
భ-భా-భాష్యే-హోమ జపయోర్వై లక్షణ్యముక్తమ్ । రుద్రాధ్యాయే
“సహస్రాణి సహస్రశః” ఇత్యత్ర “తేషాం సహస్రయోజనే”
ఇతి సర్వత్రానుషజ్యతే । జపాదౌ ఆద్యంతయోస్తామ్నాయతే । ఇతి ।
అత్రాపి దశపర్యాయా ఇతి పర్యాయ సంఖ్యోక్తిః దృశ్యతే । తథాపి
జపకాలే అనుషంగ పాఠః భాష్యోక్తి మను సృత్యైవ ఆచారే యథాన
ప్రవృత్తః తథైవాత్రాపి పర్యాయసంఖ్యోక్తి మాత్రేణ జపకాలే అను
షంగ పాఠ ప్రవృత్తైః కారణాభావాత్ హోమకాలికానుషంగ పాఠవద
త్రానుషంగ పాఠోనయుక్త ఇత్యవగమ్యతే । శ్రూయతే చ క్వచిద్దేశే
అనుషంగ పాఠమనాదృత్యైవ సంహితాపాఠవజ్జప్తుతి ॥ కర్మ విపా
కేఽపి నవమానువాకే, “నమోపః కిరికేభ్యో దేవానాం హృదయేభ్యః”
ఇత్యతో “దేవానాం హృదయేభ్యః” ఇతి ఉత్తర మంత్ర చతుష్టయేఽప్య
నుషజ్యతే । అయంచానుషంగః యత్ర హోమాదిషు ఏతేషాం మంత్రాణాం
పుధకృధగ్విభజ్య ప్రయోగస్తత్యైవ । యత్రాపి జపాదౌ పుధకృ-రణం న,
తత్రాపి యథాఽధ్యయనమేవ పాఠః । ఏవం సర్వత్రాప్యనుషంగస్థలే
ఘట్టేయమితి ॥ కించాత్ర పర్యాయ సంఖ్యోక్తైః అనువాకైక దేశస్థానాం
మంత్రాణా మంత్ర్యావధిత్య ప్రదర్శనాధాతేతి జ్ఞాయతే తత్యైవ పర్యాయ
సంఖ్యోక్తి సత్వాత్ । నో చేన్మంత్రాణా మానస్త్య ప్రసంగాచ్చ । అథ

“ఋతాపాద్యతథామే త్యేతమనువాకమ్” ఇత్యత్ర తథా సర్వాయ సంఖ్యోక్తరప్య భావాదనువాక గ్రహణాచ్చ అనుషంగ శంకాయాస్వీతి ఏవ నిరాస ఇత్యాశయః ॥

అత్ర ముద్రాపితానుషంగ పాఠేఽపి క్వచిత్పాఠదోషః

ప్రదశ్యతే

“యోవా మింద్రా వరుణావగ్నో” ఇతి మస్త్రై “ద్విపాత్సు పశుషు చతుష్పాత్సు గోష్టే” ఇతి పాతక్రమ సత్వాత్ జపకారే “ద్విపాత్సు పశుషు స్రామః” “చతుష్పాత్సు స్రామః” ఇత్యేవ వక్తవ్యం న చతుష్పాత్సుపశుష్వితి । మధ్యమణిన్ద్రాయస్థస్య పశుష్వితి శబ్దస్య అథాకాల ఏవ ద్విపాచ్ఛతుష్పాచ్ఛబ్దయోరన్వయసంభవాత్ ॥ ఇతి ॥

అత్ర ప్రతీకగృహీతానాం మస్త్రాణాం బ్రహ్మ యజ్ఞది

వన్నకార్తైర్నిర్వహితం జప ఇతి ప్రాప్తే

అత్రవేదే ఉక్తానాం మస్త్రాణాం పునః పాఠప్రసక్తా స్రాయేణ ప్రతీక గ్రహణమేవ దృశ్యతే । బ్రహ్మయజ్ఞ పారాయణయోస్తు వేదస్య ఆదిత ఆరభ్య పాఠ సద్భావాత్ ఇమే మంత్రాః పూర్వమేవ పఠితా ఇతి ప్రత్యభిజ్ఞాబలాత్ ప్రతీక గృహీతానాం కార్తైర్నిర్వహితం పునః జపా భావేఽపి నక్షతిః । అత్ర తదభావేన ఉక్తదృష్టాంతవైషమ్యాత్ ప్రతీక గృహీతానామపి కార్తైర్నిర్వహితం జపకరణమేవ యుక్తమ్ । తథా చ శ్రౌతే యద్దేవా దేవహేడనం త్వమగ్నే అయాసీతి పూతః” ఇత్యేత త్సూత్ర వ్యాఖ్యానే “తత్ర ప్రతీక గృహీతానా మపి కార్తైర్నిర్వహితం జపః” ఇత్యుక్త మత్రాప్యను సందేయత్వాత్ ॥

కింఞ్చిత్ నక్షత్రేష్టి మస్త్రజపకాలే తత్తద్వ్యాజ్యానువాక్యా
మస్త్ర పఠనోత్తరకాల ఏవ తత్తదుపహోమ మస్త్రాః

పాత్యానవా ఇతి ప్రాప్తే

“అగ్నిర్న ఋధ్యాస్మ నవోనవ ఇత్యేతేష్ట్రీభిరనువాక్తరత్తమైరుప
హోమైః” ఇతి బోధాయన సూత్రానుపూర్వ్యాః ప్రాధాన్యాత్
అనువాకానుక్త్వా పశ్చాదుపహోమ మస్త్రా వక్తవ్యా ఇతి సిద్ధ్యతి నతు
తత్తద్వ్యాజ్యానువాక్యా మస్త్ర జపోత్తర కాల ఏవేతి ॥

నన్యవ్రత్యుప హోమమస్త్రావసానస్థ ఇతి శబ్దః అథాభావాత్
జపకాలేనవక్తవ్యః ఇతి చెన్న

జపకాలే అథాభావేఽపి పాతప్రాప్తః ఉప హోమ మస్త్రస్థః
యేదేవా ఇత్యాది మస్త్రస్థశ్చ స్వాహా శబ్దో యథానత్యాజ్యః తథైవఅర్థా
భావేఽపి పాత ప్రాప్తేతి శబ్దస్య త్యాజ్యత్వాభావాదితి శబ్దోవక్తవ్య ఏవే
త్యాశయః ॥

సిగ్ంహే వ్యాఘ్ర ఇత్యనువాకే “తమహమస్మా అముష్యాయ
ణాయ” ఇత్యత్ర అస్మై-అముష్యాయణాయ-ఇతి పదయోః స్థానే నక్ష
త్రాది-నామనిదేశం కేచన కుర్వన్తి - తథా నిదేశస్థం బోధాయన
సూత్రే నాక్యా భావాత్ స్మృద్దేశ్యక జపకాలే లింగవ్యత్యయ సంభ
వానుపపత్త్యా—క్వచిత్ప్రచీన సంప్రదాయా భావాచ్చ యాగాస్తరే
ప్రసక్తస్య నామ నిదేశశమాత్రస్యాపి అత్యాభ్యంతరీభావో న యుక్త
ఇత్యవగమ్యతే ॥

॥ ఇత్యుదకకాన్తి ప్రకరణశేషః ॥

అనుషంగం విన్వేవ సంహితా పారవత్
 వక్తవ్యానాం మంత్రాణాం పార క్రమః

ఓమ్-యేదేవాః పురస్సదోఽగ్ని నేత్రాః దక్షిణసదో యమ
 నేత్రాః పశ్చాత్సదస్స విత్మ నేత్రాః ఉత్తరసదో వరుణ నేత్రాః
 ఉపరిషదో బృహస్పతి నేత్రాః రక్షో హణస్తేనః పాస్తుతేనోఽ
 వస్తుతేభ్యా సమస్తేభ్య స్సాస్వహా ॥

అగ్నేయే రక్షోఘ్ని స్వాహా యమాయ సవితే వరు
 ణాయ బృహస్పతయై దువస్వతే రక్షోఘ్ని స్వాహా ॥

అగ్నిరాయష్మాన్ధనవస్పతిభిరాయష్మాన్తేన త్వాఽఽ
 యుషాఽఽయుష్మన్తజ్కరోమి సోమ ఆయుష్మాన్ధనఃపవధీభి
 ర్యజ్ఞ ఆయుష్మాన్ధన దక్షిణాభిర్భృహ్మయుష్మత్తద్భృహ్మ
 జైరాయుష్మద్దేవా ఆయుష్మన్తస్తే మృతైనాయుష్మన్తస్తే
 న త్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మన్తజ్కరోమి ॥

యావామిద్ధా వరుణా యత్రవ్యా తనూన్తయేమమగ్ం

హసోముంచతం యావామిద్దా వరుణా సహస్యా రక్షస్యా
 తేజస్యా తనూస్తయై మమగ్ం హసో ముంచతం యావా
 మిద్దా వరుణావగ్నోసామస్తం వామేతేనావ యజే యావా
 మిద్దా వరుణా ద్విపాతుప్రశుష్టు చతుష్పాతుస్సగోష్ఠే గృహే
 వ్యప్సోవధీష్టు వనస్పతిష్టుసామస్తం వామేతేనావయజే ।

(౨౨) ఋతాపాద్యతథామాఽగ్నిః....

అయం పురోహరికేశసూన్య రశ్మిస్తస్యరథగృత్సశచ
 రథాజాశ్చ సేనాని గ్రామణ్యో పుంజికస్థలా చ కృతస్థలా
 చాప్సరసా యాతుధానా హేతి యోగంసి ప్రహతిరయం
 దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య రథస్త్వనశ్చ రథే చిత్రిశ్చ సేనాని
 గ్రామణ్యో మేనకా చ సహజన్యా చాప్సరసా దక్షిణః
 వశవో హేతిః పారుషేయో వధః ప్రహతి రయం వశాచ
 ద్విశ్వవ్యచాస్తస్య రథప్రోతశ్చానమ రథశ్చసేనానిగ్రామణ్యో
 ప్రమ్లాచన్తీచానుమ్లాచన్తీచాప్సరసా సహాహేతిర్వాప్య
 ఘోః ప్రహేతిరయముత్తరాత్సంయద్వస్తుస్తస్య సేనజిచ్ఛ

౨౧౨ యాజుష పూర్వపాద్యోగ మస్త్రాః

నుషేషశ్చ నేనాని గ్రామణ్యా విశ్వాచీ చ ఘృతాచీచా
 ప్రసరసా వాహోహేతిర్వాతః ప్రహేతి రయముపర్యర్వాగ్న
 నున్నస్యతాక్ష్యశ్శాశ్చ నేమిశ్చ నేనాని గ్రామణ్యా పుర్యో
 చ పూర్వో చిత్తిశ్చప్రసరసా విమ్యద్ధేతిరవసూజశ్చప్రహేతి
 స్తేభ్యో నమస్తేనో మృడయస్తుతేయం దిష్మాయశ్చనో ద్వేష్టి
 తం వో జంభే దధామి॥

నేమోచినామాసి హ్రీచీదిక్తస్యస్తేఽగ్నిరధిపతి రసితో
 రక్షితా యశ్చాధిపతిర్యశ్చ గోష్టాతాభ్యాం నమస్తానో
 మృడయతాం తేయం దిష్మాయశ్చనో ద్వేష్టితం వాం
 జంభే దధామ్యా జన్వీనీ నామాసి దక్షిణో దిక్తస్యస్తే
 ఇష్టోఽధిపతిః పృథాతుః హ్రీచీనామాసి హ్రీచీ దిక్తస్యస్తే
 సోమోఽధి పతిస్త్వజోఽవ స్థాహానామామ్యదీచీదిక్తస్యస్తే
 వరుణోఽధిపతి స్తిరశ్చరాజరధిపత్నీ నామాసి బృహతి దిక్త
 స్యస్తే బృహస్పతిరధిపతిశ్చిత్వతోఽవశివీ నామాసీయం దిక్త
 స్యస్తే యమోఽధిపతిః కల్మషగ్రీవో రక్షితాయశ్చాధిపతి

యశ్చ^१ గో^२ ప్తా^३ తా^४ భ్యాం^५ స^६ మస్తా^७ నో^८ మృ^९ డయ^{१౦} తాం^{१౧} తే^{१౨} యం^{१౩} ద్వి^{१౪} ష్టా^{१౫}
యశ్చ^{१౬} నో^{१౭} ద్వే^{१౮} ష్టి^{१౯} తం^{౨౦} వాం^{౨౧} జం^{౨౨} భే^{౨౩} దధా^{౨౪} మి ॥

హే^౧ తయో^౨ నా^౩ మ^౪ స్థ^౫ తే^౬ హం^౭ వః^౮ పు^౯ రో^{౧౦} గృ^{౧౧} హః^{౧౨} అ^{౧౩} గ్ని^{౧౪} ర్వ^{౧౫}
ఇ^{౧౬} వ^{౧౭} స^{౧౮} న్ని^{౧౯} లో^{౨౦} ని^{౨౧} లి^{౨౨} పా^{౨౩} నా^{౨౪} మ^{౨౫} స్థ^{౨౬} తే^{౨౭} హం^{౨౮} వో^{౨౯} దక్షి^{౩౦} ణా^{౩౧} గృ^{౩౨} హః^{౩౩}
పి^{౩౪} తరో^{౩౫} వ^{౩౬} ఇ^{౩౭} వ^{౩౮} స^{౩౯} గ^{౪౦} రో^{౪౧} వ^{౪౨} జి^{౪౩} త్రో^{౪౪} నా^{౪౫} మ^{౪౬} స్థ^{౪౭} తే^{౪౮} హం^{౪౯} వః^{౫౦} ప^{౫౧} శా^{౫౨} చ్చ^{౫౩}
ద్వ^{౫౪} హః^{౫౫} స్వ^{౫౬} ప్సో^{౫౭} వ^{౫౮} ఇ^{౫౯} వ^{౬౦} గ^{౬౧} హ్వ^{౬౨} రో^{౬౩} వ^{౬౪} స్థా^{౬౫} వా^{౬౬} నా^{౬౭} నా^{౬౮} మ^{౬౯} స్థ^{౭౦}
తే^{౭౧} హం^{౭౨} వ^{౭౩} ఉ^{౭౪} త్త^{౭౫} రా^{౭౬} ద్వ^{౭౭} హః^{౭౮} అ^{౭౯} పో^{౮౦} వ^{౮౧} ఇ^{౮౨} వ^{౮౩} స^{౮౪} ము^{౮౫} దో^{౮౬} ధి^{౮౭} వ^{౮౮} త^{౮౯}
యో^{౯౦} నా^{౯౧} మ^{౯౨} స్థ^{౯౩} తే^{౯౪} హం^{౯౫} వ^{౯౬} ఉ^{౯౭} పరి^{౯౮} గృ^{౯౯} హః^{౧౦౦} వ^{౧౦౧} ర్^{౧౦౨} వం^{౧౦౩} వ^{౧౦౪} ఇ^{౧౦౫} వ^{౧౦౬} ర్^{౧౦౭} వ^{౧౦౮}
సా^{౧౦౯} వ^{౧౧౦} స్క్రి^{౧౧౧} వ్యా^{౧౧౨} నా^{౧౧౩} మ^{౧౧౪} స్థ^{౧౧౫} పా^{౧౧౬} థి^{౧౧౭} వా^{౧౧౮} స్తే^{౧౧౯} హం^{౧౨౦} వ^{౧౨౧} ఇ^{౧౨౨} హ^{౧౨౩} గృ^{౧౨౪} హః^{౧౨౫}
అ^{౧౨౬} న్నం^{౧౨౭} వ^{౧౨౮} ఇ^{౧౨౯} వ^{౧౩౦} ని^{౧౩౧} మి^{౧౩౨} షో^{౧౩౩} వా^{౧౩౪} త^{౧౩౫} నా^{౧౩౬} మం^{౧౩౭} తే^{౧౩౮} భ్యో^{౧౩౯} వో^{౧౪౦} స^{౧౪౧} మ^{౧౪౨} నే^{౧౪౩} నో^{౧౪౪}
మృ^{౧౪౫} డయ^{౧౪౬} త^{౧౪౭} తే^{౧౪౮} యం^{౧౪౯} ద్వి^{౧౫౦} ష్టా^{౧౫౧} యశ్చ^{౧౫౨} నా^{౧౫౩} ద్వే^{౧౫౪} ష్టి^{౧౫౫} తం^{౧౫౬} వో^{౧౫౭} జం^{౧౫౮} భే^{౧౫౯}
దధా^{౧౬౦} మి ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ ఇత్యనుషంగం వినావక్తవ్యపాఠక్రిమః ॥

ఆశీర్వాదమంత్రాః

అస్మే దేవాసో వపుషే చికిత్సత యమాశిరాదమ్పతీ
 వామమశ్నుతః । పుమాన్పుత్రోజాయతే విందతేవస్వధ విశ్వే
 అరవా ఏధతే గృహః । ఆశీర్దాయా దమ్పతీ వామమశ్నుతా
 మరిష్టోరాయ స్సచతాగ్ం సమోశసా । య ఆసి చతస్ం
 దుగ్ధం కుంభ్యానహేష్టేన యా మన్నవతిం జహతుః ।
 సర్స్వీవీవీవర్యస్య జాయావీవానః పుత్రా అకృశాసో అస్య ।
 సహజా నిర్యస్సమఖస్యమాన ఇన్ద్రాయాశిరగ్ం సహకుంభ్యా
 ఽదాత్ । ఆశీర్మ డార్జముతసుప్రజాస్తవ్విమిషం దధాతు ద్రవి
 ణగ్ం సవర్చనమ్ । సంజయన్తేత్రాణి సహసాహవిన్ద్రీ కృ
 త్వాసో అన్యగ్ం అధరాస్థస్సతాన్ ॥

యోవా అయథా దేవతం యజ్ఞముప్రచరతి । ఆదేవ
 తాభ్యో వృశ్చ్యతే । వాసీయాస్సవతి । యో యథా దేవ
 తమ్ । స దేవతాభ్యో వృశ్చ్యతే । వాసీయాస్సవతి । వాఙ్మ

ణోవై పాశః । ఇ॒యం వి॒ష్ణోమి వరు॑ణస్య పాశమి॒త్యాహ॑ ।
 వరు॑ణ పాశాద్దే॒వేనాం॑ ము॒చతి॑ । స॒వితృ ప్ర॑సూ॒తో యథా॑
 దే॒వతమ్ । స దే॒వతాభ్య॑ ఆ॒వృశ్య॑తే । వసీ॑యాశ్శ॒వతి॑ ।
 ధాతుశ్చ॒యోనౌ సుక్త॑తస్య లో॒క ఇత్యా॑హ । అ॒గ్నిరై॒వ
 ధా॒తా । పు॒ణ్యం కర్మ॑సుక్త॒తస్య లో॒కః । అ॒గ్నిరై॒వేనాం॑
 ధా॒తా । పు॒ణ్యే కర్మ॑ణి సుక్త॒తస్య లో॒కే దధా॑తి । స్తో॒త్రం
 మే స॒హవత్యా॑ కర్మోమి॒త్యాహ॑ । ఆత్మ॑సశ్చ॒ యజమా॑నస్య
 చానా॑త్యై॒స్తంత్రా॑య । సమా॑యు॒షా సంప్ర॑జయే॒త్యాహ॑ ।
 ఆశి॑ష॒మైవేతా॑మాశా॒స్తే పూర్ణ॑పాతే । అ॒న్తతోఽన్త॑ష్టభా ।
 చతు॑ష్పద్యా ఏ॒తచ్ఛందః॑ ప్రతి॒ష్ఠితం॑ పత్నియై పూర్ణ॑పాతే)
 భ॒వతి॑ । అ॒స్మిన్లో॒కే ప్రతి॑త్తి॒ష్ఠానీతి॑ । అ॒స్మిన్నే॒వ లో॒కే ప్రతి॑
 తి॒ష్ఠతి॑ । అ॒థోవా॒గ్వా అన్త॑ష్టుక్ । వాక్ష్మీ॒ధునమ్ । ఆ॒పారే॑తః
 ప్ర॒జన॑నమ్ । ఏ॒తస్మాదై॒వ మి॒ధునా ద్వి॒ద్యో తమా॑నస్తనయ
 స్వర్॑వతి । రే॒తస్సి॒ంచన్న॑ । ప్ర॒జాః ప్ర॒జన॑యన్ । యదై॒వ
 యజ్ఞ॑స్య బ్రహ్మ॑ణా॒యుజ్య॑తే । బ్రహ్మ॑ణా వైతస్య వి॒మోకః॑ ।

అద్భిశ్శాన్తిః । విముక్తం వా ఏతర్ హియోక్త్యం బ్రహ్మణా ।
 ఆదాయై న తృతీ న హవ ఉపగృహ్ణీతే శాన్త్యై । అంజతా
 పూర్ణపాత్రమానయతి । రేత ఏనాస్యాం ప్రజాం దధాతి ।
 ప్రజయాహి మనుష్యః పూణః । ముఖం విమృష్టే । అవ
 భృతస్త్వైవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి ॥

దేవా సురాస్సంయతా ఆనన్షి । తే బ్రువన్ నగ్నయ
 స్స్విష్టకృతః । అశ్వస్య మేభ్యస్య వసుముద్ధారముద్ధరామహై ।
 అగ్నే తానభి భవమేతి । తే లోహితముపహరన్త । తతో దేవా
 అభవన్ । పరాసురాః । యత్స్విష్టకృద్భ్యోలోహితం జుహో
 తి భ్రాతృవ్యాభి భూత్యై । భవత్యాత్మనా । పరాస్య
 భ్రాతృవ్యో భవతి । గో మృగకంఠేన ప్రథమామావయతిం
 జుహోతి । పశవోవై గో మృగః । రుద్రోఽస్మి స్స్విష్టకృత్ ।
 రుద్రాదేవ వశూనన్తర్దధాతి । అఘాయత్రైషాహుతిర్
 హూయతే । నతత్ర రుద్రః వశూనభిమన్యతే । అశ్వశఠేన
 ద్వితియా మావయతిం జుహోతి । పశవో వా ఏకశఠమ్ ।

రుద్రోఽగ్ని స్విష్టకృత్ । రుద్రా దేవవశూననర్దధాతి ।
 అఘో యత్రైషాఽఽహుతిర్హూయతే । తత్ర రుద్రః
 వశూనభిమన్యతే । అయస్మయే న కమంశుటునా తృప్తి
 యామ్ ! ఆహుతిం జహోత్యాయాస్యో వై ప్రజాః । రుద్రో
 ఽగ్ని స్విష్టకృత్ । రుద్రాదేవ ప్రజా అనర్దధాతి । అఘో
 యత్రైషాఽఽహుతిర్హూయతే । న తత్ర రుద్రః ప్రజా
 అభిమన్యతే ॥

యస్తావహృదాక్షీరిణామన్యమానోఽమర్త్యం మర్త్యో
 జోహవీమి । జాతవేదో యశో అస్మాసుధేహి ప్రజాభిరగ్నే
 అమృతత్వమశ్యామ్ । యస్మై త్వగ్ం సుకృతే జాత వేద
 ఉల్లాకమగ్నే కృణపస్యోనమ్ । అశ్వినగ్ం న పుత్రిణం వీర
 నన్తం గోమన్తగ్ం రయిన్సుశతేన్వసి ॥

ధాతాదదాతునో రయిమిశానో జగత్సృతిః । ననః
 పూణే నవావసత్ । ధాతా ప్రజాయా ఉతరాయ ఈశే
 భాతే దం విశ్వం భువనం జజాన । ధాతా పుత్రం యజ

మానాయ దాతా తస్మా ఉహవ్యం పృథవద్విధేమ ॥ ధాతా
దదాతు నో రయి ప్రాచీ జీవాతుమక్షితామ్ । వసుం
దేవస్య ధీమహి సుమతిగ్ంస్తత్యరాధసః । ధాతా దదాతు
దాశుషే వసుని ప్రజాకామాయ మీషే దురోణే తస్మై
దేవాఅమృతాస్సంవ్యయంతాం విశ్వేదేవాస్తాదితినన్దజోషాః ॥

యేన దేవా జ్యోతిషోర్ధ్వా ఉదాయన్ యేనాదిత్యా
వసవో యేన రుద్రాః । యేనాంగిరసో మహిమాసమాన
శుస్సేనైతు యజమానస్త్వసి ॥

అసుం యశ్వేత్వోరశ్మిః । పరి సర్వమిదం జగత్ ।
ప్రజాం పశూం ధనాని । అస్మాకం దదాతు । శ్వేత్వోరశ్మిః
పరిసర్వం బభావ । సువన్మహ్యం పశూన్ విశ్వరూపాన్ ॥

యేగ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః । విరూపాస్సన్తో
బహుధైకరూపాః । అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్షుదేవః ।
ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదానః । వీతగ్ం స్తుకేస్తుకే । యవ
మస్మాన్తు నియచ్ఛతమ్ । ప్రవ్రయజ్ఞపతింతిర । యే గ్రామ్యాః

ప్రశవో విశ్వయాపాః । విరూపాస్సంతో బహుధైకయాపాః ।
తేషాం సప్తానామిహరన్తిరస్తు । రాయస్పృహయ సుప్రజా
స్త్వాయ సువీర్యాయ ॥

(౬౫) ఉదుత్తరమారోహన్తి...సజాతానాం విరాడభవ॥

(౬౬) శర్మవర్మేద మాహర.....దీఘమాయుః

కృణోతువామ్ ॥

() త్రిణిత్రీణివై.....లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి ॥

ఏతైరాయుషామః । ప్రజాపశుకామోవా । పురస్తా

ద్దశహోతారముదంచ ముపదధాతి యావత్పదమ్ । హృదయం

యజుషీషత్స్వే చ । దక్షిణతః ప్రాంచం చతుర్హోతా

రమ్ । పశ్చాదుదంచం పంచహోతారమ్ । ఉత్తరతః ప్రాం

చగ్ం షడ్ధోతారమ్ । ఉపరిష్టాత్ప్రాంచగ్ం సప్తహోతారమ్ ।

హృదయం యజుగ్ంషి పత్న్యశ్చ । యథావకాశంగ్రహాః ।

యథావకాశం ప్రతిగ్రహన్లోకం పృణాశ్చ । సర్వహస్యైః

తా దేవతాః వ్రీతా లభిష్టా భవన్తి ॥

అగ్నే యశస్విన్ యశసే మమర్పయేద్దావతీమప
 చితీమహావహా । అయం మూర్ధా పరమేష్ఠీ సువర్చాససమా
 నానాముత్తమశ్లోకో అస్తు । భద్రం పశ్యన్త ఉపసేదురగే
 తపోదీక్షామృతయస్సువర్విదః । తతః క్షత్రియం బలమోజశ్చ
 జాతం తద్దస్మైదేవా అభిసన్నమస్తు । ధాతావిధాతా పరమో
 త నంద్యక్త్రజాపతిః పరమేష్ఠీ విరాజా । స్తోమాశ్చందాగ్ం
 సి నివిదోమ ఆహురే తస్మై రాష్ట్రముభిసంసమామ । అభ్యా
 వర్తధ్వముపమేతసాకమయగ్ం శాస్తాధిపతిర్వో అస్తు । అస్య
 విజ్ఞాన మనునగ్ం రభధ్వమిమం ప్రశ్చదను జీవాధ సర్వే ॥

ప్రజాపతేః ప్రజా అభూమేత్యాహ । ప్రాజాపత్యాహ
 అయం లోకః । అస్మా దేవతేన లాకాన్నైతి । సమహం ప్రజ
 యాసంమయాప్రజేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాస్తే ॥

ఆయుష్మన్తం వర్చస్వన్తమ్ । అదో అధిపతిం విశామ్ ।
 అస్యాః పృథివ్యా అధ్యక్షమ్ । ఇమమిద్ధ్రా వృషభం కృణు ॥
 పూష్ణః పోషేణసుహ్యమ్ । దీక్షాఽయుత్వాయ శత

శారదాయ । శతగ్ం శరదభ్య ఆయుషే పర్చసే । జీవాత్వై
పుణ్యాయ ॥

ప్రతే న వై దైవా జైత్వాని జితావా । యం కామమ
కామయస్తతమామ్నవత్ । యం కామం కామయతే ।
తమేతేనాపన్నీతి ॥

ప్రథీస్తువర్షా యువతిస్సజోహః । పౌణమాస్య
ఽగ్రాచోభమానా । ఆప్త్యా యయస్తి దురితాని విశ్వా ।
ఉరుందుహం యజమానాయ యజ్ఞమ్

(౬) ఋధ్యాస్మహవైః.....శరదస్సవీరాః ॥

(౭) నవోనవో భవతి.....దీఘమాయుః ॥

క్షత్రస్య రాజా పరుణోఽధిరాజః । నక్షత్రాణాగ్ం
శతభిష్కవస్త్విష్టః । తౌ దైవేభ్యః కృణుతో దీఘమాయుః ॥

శతమానం భవతి । శతాయుః పురుషశ్చతేన్ద్రియః ।
ఆయుష్యేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ॥

యోవైతాం బ్రహ్మణో వేద । అమృతేనావృతాం

౨౨౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మస్త్రాః

పురీష్ । తస్మై బ్రహ్మ చ బ్రహ్మచ । ఆయుః కీర్తిం
ప్రజాండదుః ॥

ఆయుడా అగ్నేహవిషా జమాణః । ఘృత ప్రతిహా
ఘృతయోనిరేధి । ఘృతం పీత్వా మధుచారుగవ్యమ్ । పీతే
వ పుత్రమభిరక్షతాదిమమ్ ॥

ప్రజాపతిస్సోమగ్ం రాజానమస్పజత । తంత్రయో
వేదా అన్వస్పజ్యంత । తాహాస్తే కురుత । అథహ సీతా
సావిత్రి । సోమగ్ం రాజానం చకమే । శ్రీధాముసచకమే ।
సాహ పితరం ప్రజాపతిముపససార । తగ్ం హోవాచ ।
సమస్తే అస్తుభగవః । ఉపత్వాయాని । వ్రత్వాపద్యే ।
సోమం వై రాజానం కామయే । శ్రీధాముసకామయత ఇతి ।
తస్య ఉహస్థాగరమలంకారం కల్పయిత్వా । దశహోతారం
పురస్తాద్యావ్యభ్యాయ । చతుర్ హోతారం రక్షితాః । పంచ
హోతారం వత్సాత్ । వడ్డోతారముత్తరతః । నవహోతార
మువరిష్టాత్ । సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చముఖైలంకృత్య ।

అస్యార్థం వవాజి | తాగంహో దీక్ష్యవాచ | ఉపమా
 వతకన్వేతి | తగంహోవాచ | భోగస్తుమ ఆచక్షు | ఏతన్న
 ఆచక్షు | యతే పాణావితీ | తస్య ఉహత్రీక వేదాస్పదదా |
 తస్మాదుహస్త్రియో భోగమైవహరయన్తే | సయః కామయేత
 ప్రియస్యామితీ | యం వా కామయేత ప్రియాస్యాదితి | తస్మా
 ఏతగ్గంధాగరమలంకారం కల్పయిత్వా | దశహోతారం పుర
 స్తాద్వాక్యభాసయ | చతుర్హోతారం డక్షిణతః | పంచ
 హోతారం పశ్చాత్ | షడ్హోతారముత్తరతః | సప్తహోతార
 ముపరిష్టాత్ | సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చ ముఖైలంకృత్య |
 అస్యార్థం వ్రజేత్ | ప్రియోహైవభవతి ||

(౬౯) సుమంగలీరియమ్...యాథాస్తం విపరేతన ||

(౭౦) ఇమాంత్యమింద్రమీధ్వః.....పతిమేకాదశం

కృధి ||

(౭) ఓమ్ - నమస్సదనే...నమః పృథివ్యై. నవస్తి

మంత్రార్థాస్సత్యాస్సఫలాస్సన్ద్వితిభవంతోమహాంతోనుగృహ్ణాన్తు |

అనయోదకమ్పుత్యో ర్స్వదోక్తం, దీర్ఘమాయుష్యం,
భూమిదితి భవంతో మహంతోను గృహ్లాన్తు ॥

అద్యానుష్ఠితే (వివాహదౌ) శుభకర్మణి మస్త్రలోపే
తస్త్రలోపే, ద్రవ్యలోపే, శ్రద్ధాలోపే సంభవత్యపి ఇదం కర్మ
సాంగం యథావిధ్యనుష్ఠితిం భూయాదితి భవంతో మహా
న్తోను గృహ్లాన్తు, తల్లగ్నాపేక్షయా, ఆదిత్యాదీనాం సవా
నాం గ్రహాణాం, మధ్యే యేయే గ్రహః ఇతర స్థానేషుస్థితాః
తేషాం గ్రహాణామానుకూల్యం భూయాదితి భవంతోమహంతోను
గృహ్లాన్తు ॥

యేయే గ్రహః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషామానుకూల్యే
నానయోదకంపుత్యో ర్త్యంతం శుభపలాతిశయ ప్రాగ్రహాణా
ప్తిర్యూయాదితి భవంతో మహంతోను గృహ్లాన్తు

ఇమకా దమ్పతీ ఇష్టదేవతాను గ్రహేణ శచీ పురస్తా
వివ అత్యంత సాభాగ్య ధురంధరౌ । సరస్వతీ కమలాసనా వివ
నకల కల్యాణ చతురాననౌ ॥ జానకీ రఘునాయకా వివ పర
స్పర ప్రేమసాక్షి మనసా । రోహిణీ చంద్రమసా వివ బగదా

నందకరా । అరుంధతీ వసిష్ఠా వివసదాచార నిష్ఠా ॥ రతిమన్వభా
వివ అన్యోన్యానుకూప చూపౌ రుక్మిణీ వాసుదేవావివ
ప్రపథమాన, పుత్రపౌత్రాది సంతాన ప్రభావౌ చ భూయాస్తా
మితి భవంతౌ మహాంతౌఽను గృహ్లాన్తు ॥

అనయో ర్దమ్పత్యోర్మన్దిరేపసతాం ద్విపదాం చతు
ష్పదాం చ నీరోగం శతమాయుష్యం భూయాదితి భవంతౌ
మహాంతౌఽను గృహ్లాన్తు ॥

అనయోర్దమ్పత్యోర్మన్దిరే మహాలక్ష్మ్యః ఘోర్యం భూ
యాదితి భవంతౌ మహాంతౌఽను గృహ్లాన్తు ॥

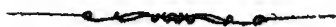
అనయోర్దమ్పత్యోర్మన్దిరే సర్వేషాం శోభన పరంపరా
ఽవాప్తి గ్భూయాదితి భవంతౌ మహాంతౌఽను గృహ్లాన్తు ॥

సర్వేజనా స్సుఖినోభవన్తు !

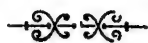
సమస్త సన్మంగళానిభవన్తు !!

సత్యా ఏతా ఆశిషస్సన్తు !!!

నమస్కృత్య బ్రాహ్మణాఽనుగృహీతానక్షత్రాన్ శిరసిధారయేత్ ॥

శుద్ధాశుద్ధపత్రికా

పుట	పక్షా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
3	౪	పట	పట
౬	౧౫	యత్వే	యత్వే
౭	౧౨	ధేహి ప్ర	ధేహిప్ర
౮	౧౪	పరస్మాత్	పరస్మాత్
౧౧	౭	సవేనచ	సవేనచ
	౧౨	ఋతావరి	ఋతావరి
౧౪	3	సర్వ	సర్వ
౨౦	౭	శీర్ష	శీర్ష
	౧౪	తైః సు	తైః సు
౨౨	౬	భ్యస్వా	భ్యస్వా
౨౩		యచ్చ	యచ్చ
3౭		విష్ణో	విష్ణో
	౧౬	(౧౩౦)	౧౯

పుట	పక్కా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
3౮	౨	జాహ్న్	జాహ్న్
౪౩	౫	తోస్వా	తోస్వా
	౧౦	చస్వా	చస్వా
	౧౪	జగ్మ్	జమ్
౪౭	౧౩	తెజ	తెజ
౫౦	౮	రచ్చ	రచ్చ
౫౧		భ్యాగ్ం	భ్యాగ్ం
౫౨	౫	స్పాత్యై	స్పాత్యై
౬౮	౧౪	మహ్య	మహ్యం
౭౭	౪	చ్చస్	చ్చస్
౭౯	౫	జజ్ఞా	జజ్ఞా
	౮	అజ్ఞా	అజ్ఞాదజ్ఞా
౮౧	౩	భూమిః	భూమిః
౮౨		పరుణస్వ	పరుణస్వ
౮౪	౫	పతినా	పతినా
౧౦౦	౧౦	దక్షిణే ఇ	దక్షిణే । ఇ

పుట	పజ్ఞా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౦౪	౧౨	పాచీ	ప్రాచీ
౧౦౫	౧౫	పత్తైయి	పత్తైయి
౧౦౬	౪	సాహ	స్వాహ
౧౦౮	౬	స్వా	స్వా
	౧౧		
	౧౫	మహమ	మహమ
౧౧౦	౭	తృప్యత	తృప్యత
	౧౪	వ్యోచ్చ	వ్యోచ్చ
౧౧౪	౯	కృతా	కృతా
౧౧౫	౨	విగ్ం	విగ్ం
౧౨౦	౮	నాగ్ం	నాగ్ం
౧౨౪	౧౦	మోదాయ	మోదామ
౧౨౫	౫	తృభ్యో	తృభ్యో
౧౨౭	౧౨	మాయు	మాయు
౧౨౮	౧	తేజసే	తేజసే
	౨	రసః త	రసః త

పుట	పత్తా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౩౧	౬	సర్వగ్	సర్వగ్
౧౩౨	౪	సుప్తా	సుప్తా
౧౩౫	౧౨	తోన్యా	తోన్యా
౧౪౦	౧౬	యోత్తరా	యోత్తరా
౧౪౩	౯	కటి	కట
	౧౧	విశ	విశ్య
	౧౪	ద్భిస్నా	ద్భిస్నా
౧౪౪	౧౬	ఉపరాజా	ఉపవిశతి యథా పురస్తా దేవ ముత్తరాభ్యాం యథాలిజ్గంరాజా
౧౫౨	౧౪	పార్శ్వ	పార్శ్వ
౧౬౩	౫	త్సపశుమ్రసా — —	త్సమ్రసా —
౧౭౦	౪	జతియ	జతియ
౧౭౩	౧౩	జంభే	జంభే
	౧౫	దిక్తస్యా	దిక్తస్యా
౧౭౬	౧౧	రపీచ్యమ్	రపీచ్యమ్ —

పుట	పక్ష్	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౮౦	౧౩	పపౌ)	పపౌ)
౧౮౩	౫	శ్రద్ధా	శ్రద్ధాం
	౬	విసి	విసీ
౧౮౯	౭	గసత్య	గసత్య
౧౯౦	౯	బృహతీ	బృహతీ
౧౯౪	౬	అనుజా	అనుజా
౧౯౫	౪	తన్మిత్ర	తన్మిత్ర
౨౦౩	౧	హాభూ	హా॥భూ
	౫	హాన	హా॥న
		హాగ	హా॥గ
	౧౫	హా॥॥గ	హా॥॥గ
౨౦౬	౬	ద్యౌమ్	ద్యౌమ్
౨౧౨	౧౪	బృహ	బృహ
౨౧౬	౨	పత్నీ	పత్నీ
	౧౧	తృప్యో	తృప్యో
౨౧౯	౭	()	(౯)

పుట	పక్ష	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౧౫	౧౨	వాజ్ఞీ	వాజ్ఞీ
౨౧౬		కమందు	కమండ
౨౧౯	౧౦	దక్షిణ	దక్షిణ
౨౨౨	౮	సోమగ్ం	సోమగ్ం
౨౨౪	౮	స్తోఽగృ	స్తోఽనుగృ
	౧౦	తేషామా	తేషాం గ్రహణామా
	౧౧	ఫలాతిశ స్రాగ్రహణాప్తి	ఫలాతిశయస్రాప్తి
౨౨౫	౧	మన్యథా	మన్మథా
	౬	శతమా	శతాయు
	౮	నేర్యం	స్థైర్యం

B230. 2-25-56

యం కోరినా యుజ్జయంతి

தலைவர் அவர்களே தயவு செய்து

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

పులుకాళి, ౦౫ జూన్ ౧౯౫౫
 ౦౫ జూన్ ౧౯౫౫ ౦౫ జూన్ ౧౯౫౫

ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತ್‌ನಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನೆ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು.